

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 90 lir

Leto XXIX. Št. 241 (8643)

TRST, nedelja, 14. oktobra 1973

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

Pred drugo fazo

«Premirje 100 dni», ki ga je vlada svoj čas dosegla z opolobojnimi strankami, sindikalnimi organizacijami in drugimi društvenimi dejavniki, se naglo bliža koncu. Ukrep, ki je izrazil najmočnejši odjek v italijanski javnosti, t.j. zamrzitev cen nekaterih vrst blaga za široko potrošnjo, bo zapadel 31. oktobra. Ta datum naj bi predstavljal tudi konec prve faze vladnega ukrepanja proti inflaciji, s 1. novembrom pa naj bi se začelo novo obdobje.

Kakšen je položaj italijanskega gospodarstva v trenutku, ko naj bi se sprožila druga faza protinflacijskega ukrepanja? Glavni kazalci ne izkazujejo posebnih konic, vendar položaj na splošno ni slab. Trenutno razpolagamo s podatki, ki sta jih zbrala Zavod za preučevanje konjunkturo ISCO in Mednarodna organizacija za sodelovanje in gospodarski razvoj OCSE: ti podatki izkazujejo, da proizvodnja, povpraševanje, obseg zaposlenosti in naložbe v državi naraščajo, kakor naraščajo tudi zlate in valutne rezerve. Glede turizma so si gledešče precej različni: po vzponu, ki so ga zabeležili zaradi ugodnega menjalnega tečaja italijanske valute za tuje, je izbruh epidemije kolere močno zavril njihov dotok. Se le ko bodo znani dokončni podatki za september, bo slika tega področja lahko zadobila jasnejše oblike. Javne finance pa so še vedno močno pasivne, medtem ko je stopnja inflacije dosegla do konca avgusta vrednost +11,8 odst. v primeru s stanjem na dan 31. avgusta 1972, tako da je Italija kdaj julijanski ukrepom ohranila v tem pogledu nezaželeno prvenstvo v Evropi. (Vpliv vladnih ukrepov bo videti šele čez daljši čas).

Minister za proračun Giolitti je tudi v senatu dejal, da bo italijansko gospodarstvo v letošnjem letu po vsej verjetnosti doseglo zmerno zadovoljive rezultate: narodni dohodek naj bi se povečal za 5 odst., industrijska proizvodnja za 7 do 8 odst., naložbe za 7 odst. in potrošnja blaga in storitev za 5 odst.; toda naraste bodo tudi cene, in sicer za kakih 12 odst. po primerjavi z lanskim letom.

Tak je torej položaj pred nastopom druge faze protinflacijskih ukrepov. Kakšne poudarke bo vlada poudarila v okviru te faze, pa ni še povsem jasno. Predvsem je treba v tej zvezi upoštevati nevarnost recedens, ki ga predstavljajo višje cene bencina in drugih te-

kočin goriv; nedavni povišek pomeni v bistvu prvi večji odstop od načela gospodarske strogosti, ki ga je vpeljala nova vlada. Kljub močnemu nasprotovanju sindikatov, naprednih strank in drugih družbenih komponent, je ta pristala na višje cene, vendar se je morala obvezati, da bo v bližnji prihodnosti temeljito preuredila petrolejsko tržišče v Italiji. Nadaljnji odstop predstavlja občutna podražitev učbenikov in drugih učil v začetku novega šolskega leta. V obeh primerih gre za višje izdatke, ki se bodo krepko poznali zlasti pri najrevnejših slojih v državi.

Negotovitost glede novih ukrepov v okviru druge faze izhaja tudi iz dejstva, da medtem ko je vlada sprožila prvo fazo kar na lastno pest, ne da bi se poprej posvetovala s komerkoli, bo morala sedaj ukrepati po predhodnem sporazumu z vsemi društvenimi silami. Ustrezna pogačanja se vodijo že dalj časa in posamezne sile so že postavile vrsto zahtev: industriji in trgovci zahtevajo odmrznitev cen, sindikati pa se po pravkar doseženih izboljšavah pri pokojninskih družinskih dokladih in podporah za brezposelne, borijo za konkretne ukrepe na jugu države, za uvedbo političnih cen za nekatere vrste blaga in storitev (kruh, testenine, mleko, plin, električna energija, najemnine) in za primerno nadzorstvo nad gospodarskimi in družbenimi naložbami.

Vlada se po eni strani zaveda, da bi bil prestop sindikatov komunistične stranke in levih struj v socialistični stranki iz sedanje »mekhe« v pravo opozicijo zanje lahko poguben, po drugi strani pa nima dovolj moči in poguma, da bi sprožila prepotrebne prenosne, ki so bile že večkrat na dnevnem redu in ki so še vedno daleč od uresničitve.

Zato bo druga faza protinflacijskega boja po vsej verjetnosti le podaljšanje prve, izpolnjene z večjimi ali manjšimi popravki. Pričakovati je namreč, da bodo gospodarski ministri skušali predvsem zadržati plaz zahtev, ki pritiskejo z vseh strani, da bi ohranili premočnost splošnega razvoja v državi. Gospodarstvo ni še tako trdno, da bi bilo mogoče v tem trenutku doseči kaj več kakor nadaljnjo utrditve splošne težnje k stabilizaciji. Na pravi ekonomski vzpon in za napovedane prenosne bo treba najbrž čakati še precej časa.

E. FORNAZARIC

NOVA VOJNA NA BLIŽNJEM VZHODU NEVARNO ZAOSTRUJE ODNOSE MED SZ IN ZDA

Tudi Jordanija posegla v vojno proti Izraelu Ustavljena ofenziva izraelskih čet v Siriji

Amanska vlada sklenila poslati čete na sirsko fronto - Bombardiranje Damaska naj bi se udeležila tudi ameriška letala

AMAN, KAIRO, DAMASK, TEL AVIV, 13. — Tudi Jordanija je stopila v vojno na strani Egipta in Sirije proti Izraelu. Kot je objavil radio Aman, gre za sedaj le za pošiljanje omejenega števila pehotnih čet na sirsko fronto, ne pa za odprtje nove fronte na izraelsko - jordanjski meji, kjer je položaj še vedno miren. Vsekakor pa je sklep kralja Husaina izredne važnosti, bodisi kar ustvarja pogoje za dejansko uresničitev arabske enotnosti, bodisi zaradi vojaških posledic, ki bi jih vstop Jordanije v vojno utegnile imeti. Jordanija razpolaga z dobro izurjenimi in moderno opremljenimi vojskami, ki šteje 75 tisoč mož, okrog dvesto letal in do štiristo do petsto tankov.

Radio Aman je tudi sporočil, da je Jordanija že od samega izbruha sovražnosti odigrala važno vlogo v arabsko - izraelski vojni: jordanjske čete so namreč po poročilih radia zaščitile lev bok sirske vojske in preprečile, da bi jo Izraelci obkolili. Poleg tega pa je jordanjska vojska imobilizirala na črti premirja z Izraelom veliko število izraelskih vojakov, ki jih niso mogli uporabiti na sinajski in na golanski fronti.

Položaj v vsej Jordaniji je medtem miren. Edini vidni znaki vojne so zatemanje in nekateri omejitveni ukrepi za časnike, ki se brez posebnega dovoljenja ne smejo seliti iz Amana v druge kraje države.

Po nekaterih še nepotrjenih vestih naj bi tudi Saudova Arabija poslala čete v Sirijo. Vest je objavil libanonski tisk, ki poroča tudi o »ultimatu« kralja Feisala Nixonu. Kralj Saudove Arabije je baje zagrozil s prekinitvijo dobave petroleja Američanom, če bodo ZDA nadaljevale s pošiljanjem orožja Izraelu.

Glede poteka bojev beležimo danes največje vesti v Siriji, kjer je bila ustavljena izraelska ofenziva proti Damasku. Po dveh dneh napredovanja proti sirski prestolnici so se morale izraelske čete po silovitih spopadih, v katerih so posegli tankovski oddelki iz Iraka, ustaviti in se začeti umikati. Izrael ni potrdil te vesti, pač pa so njegovi vojaški glasniki trdili, da je bil doberšen del iraških enot umak; vendar pa tudi dopisniki v Damasku poročajo, da danes ni bilo več slišati v mestu odmevov vojaških operacij, kar naj bi kazalo, da se je fronta oddaljila od Damaska.

Sirski vojaški glasniki so sporočili, da je izraelsko letalstvo danes kar štirikrat napadlo Damask in nekatera druga sirska mesta. Po teh poročilih je bilo dvajset izraelskih letal sestreljenih.

V Tel Avivu so zjutraj objavili

vrsto poročil o napredovanju izraelskih čet na sirske ozemlje, v zadnjih urah pa so vojaški glasniki utihli, kar verjetno potrjuje vest o ustavitvi ofenzive. Jutranja poročila so navajala, da so izraelske predhodnice oddaljene samo 12 kilometrov od Damaska.

Izraelski finančni minister je danes sporočil, da znašajo dosežani stroški Izraela v osmih dneh vojne osem milijard izraelskih lir (tisoč milijard lir). Minister je odpotoval v ZDA, da bi med tamkajšnjimi židji zbral vsaj eno milijardo dolarjev za financiranje vojne.

Seveda pa ima tudi Egipt velike stroške, zaradi česar so danes uvedli »davek svete vojne«, ki predvideva zvišanje davkov na dohodke ter podražitev bencina, tobaka, alkoholnih pijač in javnih prevozev.

Vojaška poročila iz egiptovske prestolnice so bila skopja. Vojna na Sinaju se sicer nadaljuje, predvsem s topniškimi spopadi, vendar pa je jasno, da so Izraelci osre-

dotočili svoj pritisk predvsem na Sirijo, tako da je sinajsko bojišče stopilo nekako v ozadje. Egiptovske enote so danes zavzele eno zadnjih utrdb linije Bar Lev, kjer se je še branilo 35 izraelskih vojakov, ki so položili orožje.

Na diplomatskem področju ni na obzoru nobenega dogovora med veleislami glede prekinitve ognja na bližnjem vzhodu. Nasprotno se veča napetost med SZ in ZDA, ki so vedno bolj zapletene v vojno. Iz Sirije so na primer sporočili, da sta bili v Siriji sestreljeni dve sovjetski transportni letali, ki sta prevžala v Damask vojaški material. Po drugi strani pa neki ameriški list piše, da se je Nixon obvezal, da bo nadomestil vsa letala in tanke, ki jih bo Izrael izgubil v vojni proti Arab-

cem.



Prizorišče skrivnostne tragedije nad Borštom, kjer so prejšnjo noč umrli trije afriški mladeniči, verjetno novačeni delavci. Na sliki so vidna z odejami pokrita trupla pred hišo ob opuščeni železniški progi. (Poročilo berite na drugi strani)

PO 11-URNIH POGAJANJH DOSEŽEN SPORAZUM MED VLADO IN SINDIKATI

Povišanje najnižjih pokojnin, družinskih doklad in doklade za brezposelne s 1. januarjem 1974

Povišane bodo tudi pokojnine kmetom, obrtnikom in trgovcem

RIM, 13. — Enajst ur je trajal sestanek med vlado in sindikalnimi organizacijami, na katerem so se danes ob 5. zjutraj končno dogovorili o povišanju najnižjih pokojnin, družinskih doklad in doklade za brezposelne. Sestanek so se za vlado udeležili predsednik Rumor, proračunski minister Giolitti, zakladni minister La Malfa, finančni minister Colombo in minister za delo Bertoldi; za sindikalno federacijo pa glavni tajnik CGIL Lama, njegov prvi namestnik Boni in zvezni tajniki Scheda, Forni, Verzelli in Dida; CISL so zastopali glavni tajnik Storti ter zvezna tajnika Romei in Giancaglini; za UIL pa so bili navzoči glavni tajnik Vanni in zvezni tajniki Ravenna, Rossi Bertoldetti in Rufino.

Dogovor, ki ga bodo morali še odobriti delavci na sindikalnih skupščinah, predvideva sledeče: s 1. januarjem leta 1974 se povišajo minimalne pokojnine od-

visnih delavcev od sedanjih 31.650 in 33.750 na 42.950 lir mesečno. S tem bodo te pokojnine v prihodnjem letu dosegle 27.75 odst. poprečne mesečne plače industrijskih delavcev. Dogovorili so se tudi, da bodo za prihodnja leta uveljavili načelo povežave pokojnin s plačo zaposlenih delavcev in da bodo za vsako leto sproti to vprašanje proučili med sindikati in vlado v zvezi z razvojem gospodarskega položaja, potrebami naložb in socialnih reform.

Pokojnine avtonomnih delavcev (kmetje, obrtniki in trgovci) bodo povišane od sedanjih 25 tisoč 300 lir na 34.800 lir mesečno. Obenem bodo socialne pokojnine, ki znašajo sedaj 19 tisoč, povišane na 25.850 lir mesečno. Prav tako so se dogovorili o povišanju podpore slepcem in ostalim civilnim invalidom.

Dokladi za brezposelne bo s 1. januarjem povišana od sedanjih 400 na 800 lir dnevno, medtem ko so sklenili, da se družinska doklada za odvisne delavce poviša na 8.000 lir mesečno za ženo in za vsakega otroka posebej. S tem so ukinili tako imenovane maksimalne ter preuredili način plačevanja prispevkov delodajalcev.

Vsi komentirajo in izjave, ki so jih dale razne sindikalne in politične osebnosti po sklenitvi sporazuma, govorijo o dobri volji, ki je prevladovala tako na strani vlade kot na strani sindikalnih organizacij, da je lahko preteklo noč prišlo do sporazuma. Obenem pa se vsi strinjajo, da je ta sporazum preprečil izredno zaostrite odnose med vlado in sindikati, kar bi lahko zelo škodljivo vplivalo na nadaljnjo učinkovitost vladno politiko na področju civilne in boja proti inflaciji. Skratka, so vsi volji ali manj zadovoljni, čeprav ugotavljajo, da je bilo s tem sporazumom zaključeno prvo obdobje pozitivnih odnosov med vlado in sindikati, da se sedaj odpira novo obdobje, med katerim bo morala vlada posvetiti svojo skrb gospodarskim naložbam za razvoj Juga in za uresničitev najnujnejših socialnih reform.

Vidimo torej, da so vprašanja, ki so najtesneje povezana s povišanjem pokojnin in ki so bila včeraj predmet razprave med vlado in sindikati, tako velikega pomena, da je na pogajanjih v pretekli noči prišlo večkrat do izredno napetega položaja. Predstavniki vlade in sindikatov pa

so vsa nesoglasja premostili z izredno dobro voljo in razumevanjem za splošno gospodarsko in socialna vprašanja, ki se vedno bremenijo italijansko družbo. Sindikati poudarjajo, da so pristali na sporazum z vlado v okviru globalne sindikalne politike, ki se nanaša na prednostne politične izbire, na boj proti dražnji in inflaciji, na prizadevanja za uresničitev socialnih reform ter na gospodarski razvoj in večjo zaposlitev na jugu. Hkrati pa sindikati menijo, da bo povišanje pokojnin najbolj učinkovalo na

Jugu, ker je v tamkajšnjih pokrajinah največ upokojencev z najnižjimi in socialnimi pokojninami.

FERRARA, 13. — Predsednik republike Leone je danes uradno obiskal Ferraro. Prispel je ob 14.30 na kolodvor, kjer so ga pozdravili predstavniki oblasti. Nato je predsednik odpotoval na prefekturo, kjer se je srečal s krajevnimi parlamentarci ter zastopniki deželne, pokrajinske in občinske uprave. Na srečanju so bile tudi razne kulturne in gospodarske osebnosti mesta.

Gerald Ford novi podpredsednik ZDA

WASHINGTON, 13. — Nixon je sporočil, da je za novega podpredsednika ZDA namesto Spira Agnewa izbral Geralda Forda, načelnika republikanske manjšine v predstavniki domu. Ford je star 60 let, doma je iz Nebrask, je poročen in oče štirih sinov. njegovo imenovanje bo moral potrditi ameriški kongres.

DEŽELNI ODBORNIK DEL MAS V LJUBLJANI IN ZAGREBU

Razgovori o podpori kulturnemu delovanju narodnostnih manjšin

Odprtje šeste razstave Intart v Mestni galeriji

LJUBLJANA, 13. — Na sedežu Društva slovenskih knjižnikov v Ljubljani se je danes popoldne držal odbor za kulturo in prosveto avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine Bernardo Del Mas skupno s svojima sodelavcema direktorjem službe deželnega odbora za kulturo in prosveto dr. Alfremom Venierom ter posebnim tajnikom dr. Valeriom Micalijem srečal s članico izvršnega sveta SR Slovenije in republiko sekretarko za prosveto in kulturo Elio Ulrih. Ateno ter njenimi sodelavci podtajnikom Andrejem Učičem, članom Vodstva slovenske kulturne skupnosti dr. Borisom Kuharjem, svetnikom za stike s tujino Bredo Cajhovo ter strokovnjakino za manjšinske probleme Lojzko Vrtičem.

Namen srečanja je bil, kot je povedala v svoji uvodni besedi Elio Ulrih - Atena, ažurnirati program sodelovanja, da bi to bilo še bolj plodno in korist narodnostnim manjšinam obeh dežel, držav in posredno miru v svetu. Nato je izrazila tudi željo, naj bi se v deželi Furlanije-Juljske krajini zagotovile izdatnejše podpore stalnemu slovenskemu gledališču v Trstu, slovenski Narodni in študijski knjižnici, Glasbeni matici in drugim ustanovam, ki naj bi se po statusih izmenično s sodnimi italijanskimi ustanovami izdeležile. Zavzela se je nadalje za izdatnejšo pomoč kulturnim in prosvetnim ustanovam na Tržaškem, Gorškem in v Beneški Sloveniji,

izrazila je željo po okrepitevi sodelovanja v zvezi s srednjo šolo, pa tudi z ustanovitvijo katedre za slavistiko in slovensko slovstvo v Trstu in Vidmu. Ker je bilo predlogov in snovi za diskusijo veliko, je predlagala, naj o tem ne bi razpravljali neposredno na tem srečanju, pač pa naj bi imenovali posebno skupno telo, ki bi pripravilo materiale za podrobnejše preučevanje vseh teh možnosti.

Odbornik za kulturo in prosveto dežele Furlanije - Juljske krajine Bernardo Del Mas je v svojem odgovoru ugotovil, da je veliko predlogov odprtih, pa tudi rešljivih, da je dežela zelo marsikaj storila v prid slovenskim kulturnim ustanovam, da pa mora žal čisto reči ne, kar velja tudi za želje in zahteve podobnih italijanskih ustanov. Omenil je, da bo prihodnji tork v Trstu sestanek o vprašanju Stalnega slovenskega gledališča, kar pa zadeva predloge in želje glede slovenskega slovstva je menil, da se v deželi posveča velika pozornost vzgojnemu centrom, da pa obstaja med deželo F.-J.K. in SR Slovenije bistvena razlika, kajti v Sloveniji odloča o solstvu republika, v deželi F.-J.K. pa pristojnosti deželnih oblasti omejene, ker je za solstvo pristojna rimska vlada.

V razpravi so bile izražene številne misli in želje. Tako je Andrej Učič podčrtal težave v Beneški Sloveniji, kjer bi klub Ivan Trinko črad bolj deloval, pa nima

dovolj možnosti. Del Mas pa je izrazil željo po sodelovanju italijanskih manjšinskih kulturnih ustanov. Srečanje se je zaključilo z zagotavljanjem volje po nadaljnjem sodelovanju, pri čemer je sekretarka za kulturo in prosveto SR Slovenije Elio Ulrih - Atena ugotovila, da so odnosi med obema državama veliko boljše, kot so s sosedno Avstrijo.

Delegacija Furlanije-Juljske krajine si je nato v Narodni galeriji v Ljubljani ogledala razstavo gotске plastike na Slovenskem, nato pa v Mestni galeriji na Mestnem trgu prisostvovala otvoritvi 6. Intart razstave pri kateri sodelujejo likovniki Slovenije, Furlanije-Juljske krajine in Koroske.

Zvečer si je v ljubljanski Operi ogledala predstavo opere »Manon Lescaut« v izvedbi celovskega opernega gledališča.

Delegacija dežele Furlanije-Juljske krajine je dopotovala v Ljubljano iz Zagreba, kjer je prisostvovala izredno uspešnemu gostovanju tržaškega gledališča »Verdi« v zagrebški Operi v okviru kulturnih izmenjav med našo deželo in Slovenijo oziroma Hrvaško (novembra leto bo v gledališču Verdi gostovala zagrebška Opera s Smetanovo »Prodanca nevesto«). Delegacija se je v Zagrebu razgovarjala tudi s predstavniki hrvaškega sekretariata za prosveto in kulturo o medsebojnem sodelovanju.

FRANC UDOVIČ

DANES

Tudi Jordanija je stopila v vojno proti Izraelu in poslala na sirsko fronto svoje enote. Po nepotrjenih vestih naj bi tudi Saudova Arabija poslala čete v Sirijo, kjer je bila včeraj ustavljena izraelska ofenziva proti Damasku. Po izredno ostrih bojih z velikimi izgubami na obeh straneh so se Izraelci začeli umikati. Na sinajski fronti pa se položaj ni spremenil: nadaljujejo se predvsem topniški spopadi, egiptovske enote pa so zavzele še zadnjo utrbo linije Bar Lev, ki je bila še v izraelskih rokah.

Pogajanja med vlado in sindikati o povišanju pokojnin, družinskih doklad in doklade za brezposelne so se pozitivno zaključila šele včeraj ob 5. uri zjutraj. Dosegli so osnutek sporazuma, ki določa povišanje minimalnih pokojnin odvisnih delavcev, pokojnin neodvisnih delavcev (obrnikov, kmetov in trgovcev), družinskih doklad in doklade za brezposelne. Predstavniki vlade, sindikatov in političnih strank so včeraj ugodno ocenili dosego sporazuma, saj je bilo sprajljeno z dnevnega reda resno vprašanje, ki je grozilo, da poslabša odnose med vlado in sindikati. Obenem pa so se dogovorili, da bodo sedaj začeli skrbno proučevati vprašanja uresničitve socialnih reform in gospodarskih naložb za Jug.

ENOTNA DEŽELNA POBUDA STRANK USTAVNEGA LOKA

Manifestacija solidarnosti s Čilom

Govoril je tudi zastopnik »Unidad Popular« Claudio Iturra

Skoraj dva tisoč oseb - mlajših in starejših antifašistov - je sinoči izrazilo svoj odločni »ne« fašističnemu nasilju vojaške junte v Čilu. Deželno manifestacijo so privedle Acli, Aned, Anpi, Anppia, KPI, PSI, mladinska gibanja KD, FGSI, ZKMI in FGR, pridružili pa so se sindikati CGIL - CISL in UIL. Zdrženje demokratičnih žena, podpredsednik deželnega sveta Pittoni in deželnega odbora De Carli, komunistični in socialistični poslanci in senatorji iz naše dežele.

Spreved je krenil okrog 17. ure s Šentjakobskega trga do Gondoni-jevega trga, kjer so spregovorili predstavniki strank in zastopnik čilske »Ljudske enotnosti« Claudio Iturra. Prvi je prevzel besedo podžupan in načelnik socialdemokratske skupine v deželnem svetu Lonza, ki je poudaril, da je ves demokratični Trst solidaren s čilskimi antifašisti. Tragedija, ki je prizadela čilsko ljudstvo pa ne bo omajala vere demokratov v napredek, ker fašisti nikoli ubijajo človeka, ne morejo pa streli idealov demokracije, svobode in socializma, je zaključil podžupan Lonza. Za njim je v slovenski sprejgovoril predstavnik Zdrženja deportirancev Miloš Kodrič,

ki je v nekaj besedah orisal tragični položaj v Čilu: od množičnih aretacij do pokolov, od ukinitev vseh svoboščin do sežiganja knjig. Kljub temu pa se odpor krepi ob podpori demokratičnih in naprednih sil vsega sveta. Enotne solidarnostne pobude v Italiji, je nadaljeval Kodrič, ne služijo samo čilski demokraciji, ampak tudi naši, saj je nevarnost fašističnega prevrata še vedno živa v Italiji. Na koncu je slovenski govornik še izrazil mnenje, da bo čilsko fašistično diktaturo kmalu doletela ista usoda, ki je pri nas doletela nacisti in fašiste.

Zastopnik mladinskega gibanja KD in občinski svetovalec Zanini se je izjavil proti diplomatskemu priznanju fašistične diktature. Ostro je obsodil ameriški imperializem in tišil del čilske KD, ki je s Freim na čelu podprla državni udar. Zanini je tudi poudaril, da se morajo napredne stranke v Italiji zavzeti za tako politiko reform, ki ne bo dovolila desnemu krilu italijanske KD, da »zdrns« na podčuna nazadnjaška stališča.

Po zastopniku Acli Cuttazzu, ki je poudaril, da se napredni delavci zavzemajo za stvarno pomoč Čilu, je deželni tajnik PSI Tringale

ostro obsodil državni udar in izjavil, da se moramo ob čilskih dogodkih vsi zamisliti, saj je še enkrat vendar mirna pot v socializmu. Vendar pa ne bo kravato tiranje strlo ljudske volje, čilsko ljudstvo bo znalo ob stvarni solidarnosti obračunati s fašisti po poti, ki so mu jo začrtali revolucionarni voditelji Simon Bolivar, Che Guevara in Amador Torres.

Deželni tajnik KPI Cuffaro je poudaril pomen manifestacije široke demokratične in antifašistične enotnosti, ki veliko pomaga čilskemu odporniškemu gibanju. Poraz čilskega delavskega gibanja ne bo trajal dolgo in bo tudi Čile kmalu imel svoj »25. april«, ko se bosta v ime n. Allendija in drugih padlih junakov povrnila svoboda in demokracija.

Zadnji je spregovoril univerzitetni profesor iz Santiaga in predstavnik »Unidad Popular« Claudio Iturra, ki je v ginjenih besedah opisal grozote vojaške diktature. Poudaril je tudi, da se že uveljavljajo prve oblike organiziranega odpora. Ob navdušenem ploskanju množice je zaključil, da si bo ljudstvo znalo spet priboriti svobodo, zlasti ob pomembni podpori svetovnega javnega mnenja.

NA PETKOVI SEJI TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Prekinjena razprava o komisiji za uvajanje celodnevne pouka

Povod za prekinitev so bile polemike o imenovanju predstavnika Slovencev v komisijo in nasprotnem predlogu o vključitvi zastopnika MSI

Nepričakovan razplet na petkovi seji tržaškega občinskega sveta. Po dolgi in mestoma tudi ostri debati o ustanovitvi koordinacijske komisije, katere naloga bo usmerjati izvajanje celodnevne pouka v tržaških osnovnih šolah, začeli so prva poskusoma pri Banih in v naselju sv. Sergija, je župan prekinil sejo in sporočil, da bodo svetovalci sklepali šele prihodnji teden.

Na videz bi predstavništvo Slovencev ne smelo biti predmet razprave, saj zanima vprašanje uvajanja celodnevne pouka tudi slovenske šole, če ne letos pa vsaj v najbližji prihodnosti. Vendar se je prav tu stvar začela zapletati.

Petkova seja občinskega sveta v Trstu se je pričela z več kot eno namero, kar se je ob napovedani uri zbrali načelniki skupin in preverili sestavo komisije, kakor jo je predlagal občinski odbor, oziroma odbornica za šolstvo Benni-jeva. V komisiji sta bila dva predstavnika občinskega sveta (eden za večino, drugi za opozicijo), predstavnik sindikalne federacije CGIL-CISL-UIL in drugih deset članov, ki so bili v komisijo imenovani po kriteriju »strokovnosti«. V resnici, kot se to večkrat dogaja, so tudi strokovnjaki odražali politična sozamerja v okviru levsredinske večine. Kot je pozneje povedal med razpravo pokrajinski tajnik Giorgio Rossetti, je KPI pristala na tako rekoč, a samo pod pogojem, da se v komisijo vključi, pa čeprav kot strokovnjak, predstavnik Slovencev. Na zahtevo so drugi pristali in povabili svetovalsko skupino KPI naj imenuje tega predstavnika. Po krajšem posvetovanju in več telefonskih pogovorih z nekaterimi šolskimi, so komunisti predlagali za komisijo učiteljico Marijo Uršič. S tem bi vsaj delno zagotovili Slovencem, da bodo njihovi interesi našli neposrednega zagovornika.

Pozno zvečer je, kot zadnji sklep, moral občinski svet odobriti imenovanje te komisije. Kot je v uvodu povedala odbornica Luciana Benni, je njena naloga usmerjati didaktične poskuse v šolah s celo dnevnim poukom, predlagati nove rešitve in preverjati možnosti, kje bi bila taka šola še potrebna ali možna. Zaenkrat je občinska uprava, tudi na osnovi deželnih prispevkov v ta namen, sklenila uvesti celodnevni pouk v zbirni šoli v naselju »Gioventù italiana« pri Banih in v Naselju sv. Sergija.

K razpravi se je glasilo več svetovalcev, med temi prof. Lonza (PSDI), misovce Giacomelli, demokristjan Fabiani, komunisti Bruna Zorzini in Rossetti. Zorzini je kritiziral odbor, ker je predložil ta sklep z veliko zamudo, medtem ko je celodnevni pouk že stvarnost v zgonski in miljski občini. V dolinski občini deluje celodnevna šola za Ricmanje in Domjo, njen nadaljnji razvoj pa ovira občutna prisotnost otrok iz Naselja sv. Sergija, ki spada pod tržaško občino. Tudi to je resno prizadelo razvoj slovenske šole na tem področju.

Šola s celodnevni poukom je važna pobuda v smeri sodobne pedagogike, vendar mora biti posplošena. V tržaški občini je danes glavna ovira prav zaostanost šolskih struktur: premalo je novih šol, popoldanski pouk je že pravo, združeni razredi pa pravoma, posebno še na slovenskih šolah.

Zorzini je še posebej kritiziral občinsko upravo, da je sicer sklenila organizirati šolo s celodnevni poukom na Krasu, a samo za italijansko dečo, medtem ko bi morala misliti tudi na slovenske šole. Tako pobudo bi lahko začeli na Opčinah ali kje drugje. Tudi na Proseku so proslili za tako šolo, medtem ko bi jo lahko uresničili na Katinari, če bi v posloju ne bila »začasno« tudi italijanska enorazrednica. Prav bi bilo, če bi italijanski razred v kratkem prenesti v šolo v naselju »Rocci« (Melara): tako bi lahko ustanovili dve šoli s celodnevni poukom, italijansko na Melari in slovensko na Katinari.

Na koncu je Zorzini predlagala, naj bi v koordinacijsko komisijo vključili tudi predstavnika Sindikata slovenske šole, celodnevni pouk pa izvajali skladno z rajonskimi konzultami in združenji staršev.

Prof. Lonza je v svojem posegu poudaril, da je didaktična eksperimentacija pomembna in da bo občinska uprava postopno uvedla celodnevni pouk tudi v druge šole. Izrazil je zadovoljstvo, da bo v komisiji tudi predstavnik Slovencev.

Za njim je govoril Giacomelli (MSI), ki je dejal, da bo njegova skupina glasovala za predloženi sklep in tudi za komisijo. S posebnim zadovoljstvom je pozdravil pobudo za celodnevni pouk pri Banih. Prav ta izjava pa je razgalila zakulisni manever, ki je bil izveden med debatami. Kot protitež slovenskemu predstavniku naj bi večinska koalicija sprejela v komisijo tudi predstavnika MSI, ki je dr. Mongioli.

To je ogorčeno zavrnil Rossetti (KPI), ki je med drugim dejal, da je njegova skupina sprejela kompromis, a samo zato, ker je čutila dolžnost, da vključi v komisijo slovensko predstavnštvo. Zahteval je tudi, naj stranke leve sredine ne-liko spremeni zaključno resolucijo, v kateri so navedeni kritični ugovori celodnevne pouka. Rossetti je še posebej zahteval, naj v komisijo ne pride fašistični

predstavnik, tudi zato, ker bi v takem primeru zaviral vse, kar je naprednega na področju pedagogike.

S tem posegom pa je bila razprava končana. Zgledalo je, da bo odbornica Luciana Benni odgovorila na posamezne pogoje, a jo je prehitel župan Spaccini, ki je prekinil sejo in napovedal, da bo svetovalcem predlagal dokončni sklep prihodnji petek.

Konzulta za vzhodni Kras o Tomazičevem spomeniku

Predstavniki konzulte za vzhodni Kras so si včeraj ogledali spomenik Tomaziču in tovarišem ter 71 padlim talcem na openskem strelišču z namenom, da bi izdelali predlog za preureditev spomenika ter za njegovo ločitev od strelišča. S tem v zvezi so se sestali s predsednikom pokrajinskega združenja strelcev Panareom, ki jim je zagotovil podporo pri tej akciji za preureditev spomenika.

Predstavniki pokrajinskih sindikalnih organizacij CISL in CGIL so se včeraj sestali v občinski palači z županom Spaccinijem in odbornikom Hreščakom. Skupno so proučili glavne probleme, ki zadevajo sektor prevozov s taksiji. Potem ko je župan zagotovil popolno pravilnost občinske uprave za rešitev tega perečega vprašanja, je dejal, da je treba glede tega sprejeti pravilnik, ki urejuje omejevalne prevoze.

Trkanje in pridruženji klci so prebudili, ob štirih zjutraj, zakonca Mari v hiši ob opuščeni železniški progi, nad Borštom. Z okna sta zakonca videla postavbe neznanih ljudi, nekdo je klical, a ga niso razumeli. Strah jih je bilo, tudi zato, ker je hiša na samem. Niso si upali ven. Kmalu zatem je mi- mo privozil iz bližnjega zaselka Bruno Hrvat, videl črno poltega moškega, ki ga je skušal priklicati. Sili je v vozilo in mrmrlal: »Mrtvi so... Nekaj se je dogajalo. Hrvat je obvestil orožnike v Dolini. Ko si tu prišli do ovinka ceste, ki iz Boršta vodi na Jezero, se jim je pred očmi nudi srhljiv prizor: trije mladi Afričani so mrtvi ležali na cestnem tlaku in na travniku pred hišo. Četrti je stokal, medtem ko je bil njihov rojak, ki je prošil za pomoč, pri sebi, a onemogel. Častnik Gabrielli in stražnik Doneddu sta fantu dala malo žganja, nato pa poklicala rešilni avto Rdečega križa. Zdravniki so ugotovili, da trem ni pomohli, ostala dva pa so — po bodnih injekcijah kardioloških sredstev — odjedali v bolnišnico.

Vest se je medtem raznesla kot blisk po Borštu in bližnjih vaseh. Slišati je bilo več ali manj fantazijske pripovedi, domneve o novih atentatih na naftovod, zgodbe o krvavih obračunih med tolpami, govorice o mamilih... Šele nekaj ur pozneje je bilo mogoče dojeti tragedijo v svoji hladni, neumljeni preprostosti. Zagonetno smrt treh Afričanov gre namreč uokviriti v žalostni pojav novačenja črne delovne sile za zahodnoevropske dežele. V Afriki pustolovci zbirajo črno delovno silo in jo ilegalno dovažajo v Francijo, Nemčijo, Benelux, kjer je prepričana nečloveško izkoriščanju z revnimi plačami, na katerih se brezobzirni industriji mastijo, z njimi pa posredniki, ki so razpredli svoje mreže po Južni Evropi in še posebej v Italiji.

Proti večeru se je preiskava o zagonetnem dogodku začela razpletati in stvar ima v rokah sodni preiskovalec dr. Coassin, ni pa dvoja, da vodijo zaenkrat vse niti preiskave k široki in tajni mreži organizacije, ki je zahodni Evropi ilegalno dovažala črno delovno silo. Poti te organizacije vodijo iz srednje Afrike in Gvinejskega zaliva skozi Jugoslavijo in Trst preko Avstrije v Nemčijo in preko Italije v Francijo.

Trupla treh mladih črncev so pozneje identificirali. To so 22-letni poljedelec Seydou Dembele, 19-letni Mamador Niahkate in 27-letni trgovec Diambou Lassana, vsi iz republike Mali.

Danes, NEDELJA, 14. oktobra NEDELJKO
Sonce vzide ob 6.20 in zatone ob 17.22 — Dolžina dneva 11.02 — Luna vzide ob 18.25 in zatone ob 9.11
Jutri, PONEDELJEK, 15. oktobra TEREZJA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 12,8 stopinje, najnižja 7,2, ob 19. uri 12,8 stopinje, zračni tlak 1009,8 mb, rahlo pada, veter 3 km na uro, se- verovzhodni, vlaga 83-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 18,7 stopinje

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI
Dne 13. oktobra 1973 se je v Trstu rodilo 5 otrok, umrlo pa je 11 oseb.
UMRLI SO: 92-letna Anna Cadum-Rados, vd. Sinossi, 60-letni Giovanni Cecchetti, 80-letni Ruggero Giovani, 92-letni Rodolfo Iaksetic, 65-letni Aldo Capodeti, 50-letna Maria Rana, 77-letna Luigia Pahor, 65-letni Ermano Pellizon, 82-letna Maria Podrecca vd. Canziani, 76-letni Vittorio Millo, 71-letna Damiana Centrone por. Pirchilo.

OKLICI: pomoščak Fulvio Lorenzetti in gospodinja Elda Turco, finančni stražnik Placido Riccio in uradnica Diana La Rosa, sofer Albin Kocjanec in delavka Rosa Jurinčič, delavec Marcello Callegari in gospodinja Neva Stechina, kirurg dr. Mario Nicotra in univ. študentka Daniela

namenom, da bi izdelali predlog za preureditev spomenika ter za njegovo ločitev od strelišča. S tem v zvezi so se sestali s predsednikom pokrajinskega združenja strelcev Panareom, ki jim je zagotovil podporo pri tej akciji za preureditev spomenika.

Predstavniki pokrajinskih sindikalnih organizacij CISL in CGIL so se včeraj sestali v občinski palači z županom Spaccinijem in odbornikom Hreščakom. Skupno so proučili glavne probleme, ki zadevajo sektor prevozov s taksiji. Potem ko je župan zagotovil popolno pravilnost občinske uprave za rešitev tega perečega vprašanja, je dejal, da je treba glede tega sprejeti pravilnik, ki urejuje omejevalne prevoze.

Trkanje in pridruženji klci so prebudili, ob štirih zjutraj, zakonca Mari v hiši ob opuščeni železniški progi, nad Borštom. Z okna sta zakonca videla postavbe neznanih ljudi, nekdo je klical, a ga niso razumeli. Strah jih je bilo, tudi zato, ker je hiša na samem. Niso si upali ven. Kmalu zatem je mi- mo privozil iz bližnjega zaselka Bruno Hrvat, videl črno poltega moškega, ki ga je skušal priklicati. Sili je v vozilo in mrmrlal: »Mrtvi so... Nekaj se je dogajalo. Hrvat je obvestil orožnike v Dolini. Ko si tu prišli do ovinka ceste, ki iz Boršta vodi na Jezero, se jim je pred očmi nudi srhljiv prizor: trije mladi Afričani so mrtvi ležali na cestnem tlaku in na travniku pred hišo. Četrti je stokal, medtem ko je bil njihov rojak, ki je prošil za pomoč, pri sebi, a onemogel. Častnik Gabrielli in stražnik Doneddu sta fantu dala malo žganja, nato pa poklicala rešilni avto Rdečega križa. Zdravniki so ugotovili, da trem ni pomohli, ostala dva pa so — po bodnih injekcijah kardioloških sredstev — odjedali v bolnišnico.

Vest se je medtem raznesla kot blisk po Borštu in bližnjih vaseh. Slišati je bilo več ali manj fantazijske pripovedi, domneve o novih atentatih na naftovod, zgodbe o krvavih obračunih med tolpami, govorice o mamilih... Šele nekaj ur pozneje je bilo mogoče dojeti tragedijo v svoji hladni, neumljeni preprostosti. Zagonetno smrt treh Afričanov gre namreč uokviriti v žalostni pojav novačenja črne delovne sile za zahodnoevropske dežele. V Afriki pustolovci zbirajo črno delovno silo in jo ilegalno dovažajo v Francijo, Nemčijo, Benelux, kjer je prepričana nečloveško izkoriščanju z revnimi plačami, na katerih se brezobzirni industriji mastijo, z njimi pa posredniki, ki so razpredli svoje mreže po Južni Evropi in še posebej v Italiji.

Proti večeru se je preiskava o zagonetnem dogodku začela razpletati in stvar ima v rokah sodni preiskovalec dr. Coassin, ni pa dvoja, da vodijo zaenkrat vse niti preiskave k široki in tajni mreži organizacije, ki je zahodni Evropi ilegalno dovažala črno delovno silo. Poti te organizacije vodijo iz srednje Afrike in Gvinejskega zaliva skozi Jugoslavijo in Trst preko Avstrije v Nemčijo in preko Italije v Francijo.

Trupla treh mladih črncev so pozneje identificirali. To so 22-letni poljedelec Seydou Dembele, 19-letni Mamador Niahkate in 27-letni trgovec Diambou Lassana, vsi iz republike Mali.

Danes, NEDELJA, 14. oktobra NEDELJKO
Sonce vzide ob 6.20 in zatone ob 17.22 — Dolžina dneva 11.02 — Luna vzide ob 18.25 in zatone ob 9.11
Jutri, PONEDELJEK, 15. oktobra TEREZJA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 12,8 stopinje, najnižja 7,2, ob 19. uri 12,8 stopinje, zračni tlak 1009,8 mb, rahlo pada, veter 3 km na uro, se- verovzhodni, vlaga 83-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 18,7 stopinje

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI
Dne 13. oktobra 1973 se je v Trstu rodilo 5 otrok, umrlo pa je 11 oseb.
UMRLI SO: 92-letna Anna Cadum-Rados, vd. Sinossi, 60-letni Giovanni Cecchetti, 80-letni Ruggero Giovani, 92-letni Rodolfo Iaksetic, 65-letni Aldo Capodeti, 50-letna Maria Rana, 77-letna Luigia Pahor, 65-letni Ermano Pellizon, 82-letna Maria Podrecca vd. Canziani, 76-letni Vittorio Millo, 71-letna Damiana Centrone por. Pirchilo.

OKLICI: pomoščak Fulvio Lorenzetti in gospodinja Elda Turco, finančni stražnik Placido Riccio in uradnica Diana La Rosa, sofer Albin Kocjanec in delavka Rosa Jurinčič, delavec Marcello Callegari in gospodinja Neva Stechina, kirurg dr. Mario Nicotra in univ. študentka Daniela

Orlandini, agent javne varnosti Angelo Cafarelli in gospodinja Lucia Russo, uradnik Roberto Antoni in študentka Flavia Lipossi, mehanik Pietro Messina in delavka Maria Anna Goetz, zastopnik Tullio Buldrin in krmarka Elena Udovitch, optični tehnik Lino De Rossi in bolničarka Ne-

va Cubej, mehanik Franco Boso in trg. pomočnica Bruna Radin, mehanik Lucio Serri in trg. pomočnica Viviana Mulesan, uradnik Giorgio Cecchi in uradnica Marina Semolini, uradnik dr. Antimo Verde in uradnica Anna Brumat, elektrovarilec Giorgio Celich in učiteljica Lenida Violin, uradnik Sergio Tondi in uradnica Valnea Fabris, mehanik Pietro Gasparotto in uradnica Rita Manziniotto, podčastnik finančne straže Silvio Kratter in trg. pomočnica Silvia Marasich, upokojenec Lorenzo Facchinello in šivilja Maria Dugar, mehanik Eri-

berto Rossin in uradnica Giuliana Motta, delavec Livio Callegaris in gospodinja Ondina Kukolja, ličar Radi-vor Vrs in gospodinja Mariagrazia Grego, profesor dr. Luciano Cova in profesorica Maria Paola Mioni, igračke Arturo Santoro in učiteljica Maria Barbara Durante, sig. Giovanni Antolovic in trg. pomočnica Mira Korva, tehn. izvedenec Tommaso Riccardi in gospodinja Flavia Scrobogna, univ. študent Paolo Stengel in uradnica Ariella Zanerva, podčastnik finančne straže Guido Piccioni in trg. pomočnica Giuseppina Dandolo, uradnik Ugo Poli in študentka Anna Canu-

POMEMBNO SREČANJE NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Zdravniki sosednjih dežel o vprašanjih tuberkuloze

Koristna izmenjava mnenj in izkušenj - Pomanjkljivosti v zdravstvenem sistemu naše dežele

V znamenju izmenjave izkušenj in mnenj s področja boja proti pljučnim boleznim (med katerimi je še vedno na prvem mestu tbc), med specialisti SR Slovenije, avstrijske Koroske in dežele Furlanije - Julijske krajine, se je včeraj dopoldne začelo na tržaški univerzi, dvodnevno znanstveno zasedanje zdravnikov za fiziopnevmologijo treh dežel. To pomembno srečanje, nad katerim si je prevzela pokroviteljstvo naša dežela, je razkrilo vrsto problemov, s katerimi se srečujejo zdravstveni organi vseh treh dežel v boju proti tbc. Pri tem je bilo jasno razvidno, da se z najobčutnejšimi pomanjkljivostmi srečuje ravno naša dežela, zaradi česar se z vso nujnostjo postavlja zahteva po ustreznem deželni zakon za korenito preobrazbo vse zdravniške službe.

Otvoritvene slovesnosti so se poleg številnih specialistov treh dežel

udeležile tudi ugledne politične osebnosti. Po uvodnem pozdravnem nagovoru predsednika organizacijskega odbora prof. Giulia Zmajeviča so udeležence pozdravili tržaški župan Spaccini, predsednik pokrajine Zanetti ter deželni odbornik za zdravstvo Nardini. Za SR Slovenijo sta pozdravila republikanski sekretar za zdravstvo in socialno politiko dr. Fozzarin ter predsednik slovenskega zdravniškega društva dr. Dolenc, za Korosko pa dr. Schindler. Po otvoritveni svečano- sti so bili uradni referati o stanju na področju tuberkuloze v treh deželah. V jutranjih urah so govorili direktor inštituta na Golniku dr. Fortič, dr. Maieron iz Celovca in dr. Vendramin iz Trsta. V popoldanskih urah so splošno podobo o stanju v treh deželah dopolnili dr. Wieser, dr. Amon in prof. Babich, nikar so sledila krajša poročila in splošna razprava.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

predočili predstavniku vlade najhujšega vprašanja Furlanije - Julijske krajine. Sen. Toros se bo pozneje sestel tudi s predsednikom deželne sveta in z načelniki svetovalskih skupin. Med svojim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pevcev so izrazili neomajno solidarnost s koroskimi Slovenci in njihovimi organizacijami, ki jih znova brutalno napadajo neofašistični plačanci. Bombni napad na sedež Zveze slovenskih organizacij v Celovcu postavljajo zopet v ospredje odločno zahtevo po zaščiti najosnovnejših pravic pripadnikov našega naroda. Gre za preprečitev podlih, kriminalnih dejanj, pri čemer avstrijski varnostni organi ne kažejo zadostnega zanimanja. Pevci, po večini bivši partizani, poudarjajo, da je treba enkrat za vselej narediti konec vsem fašističnim izvajanjem v našem mestu bo minšter za deželo obiskal tudi generalnega vladnega komisarja Di Lorenza.

Med zadnjimi pripravami za današnji nastop v Carpiju pri Modeni, ob odkritju muzeja — spomenika padlim v koncentracijskih taboriščih, se je sestal na izredni seji odbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Med drugim so odborniki ostro grajali oživljanje neofašističnih pojavov na avstrijskem Koroskem. V imenu vseh pev

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Z gradnjo javnih objektov na področju Štandreža se krši člen 6 ustave o manjšinski zaščiti

Razprava ob sklepu občinskega odbora za začasno zasedbo zemlje, kjer bodo zgradili mejno postajo avtoceste - Kar tri resolucije o vojni na Bližnjem vzhodu

Vojaški udar izdajalskih vojakov v Čilu, ukinitve demokratičnih svobod in teratije naprednih ljudi je za cele tri ure zaposil občinske svetlovalce na seji, ki je bila v petek zvečer. Razpravo je začel župan De Simone na podlagi resolucije svetlovalcev Dellaga in Sanzina, ki sta že pred enim mesecem, in sicer 14. oktobra, takoj po udaru, zahtevala občinsko razpravo in solidarnostno zborovanje z bojem čiljskega ljudstva za demokratično pot k napredku.

Okoli socialistične resolucije ni bilo mogoče doseči soglasja in je nastal okoli tega vprašanja razkol v sami levosredni koaliciji.

V resoluciji, ki so jo na predlog KD odobrili z navadno večino (KD, PSDI in PRI), zahtevajo od vlade, naj se posluži slehernega sredstva, da se prepreči preganjanje, obsojanje in ubijanje tistih, ki so se v Čilu borili v svobodnem in demokratičnem tekmovanju za pravico in svobodo. Pri glasovanju za resolucijo so se vzdržali socialisti, komunisti in liberalci. Svetlovalca PLI sta predložila svojo resolucijo in tudi sama zanjo glasovala.

Za resolucijo svetlovalcev PSI so glasovali tudi komunisti. V njej se zahteva popolna solidarnost s čiljskim ljudstvom ter se obsoja čiljska krščenška demokracija, ki je zaradi političnih ciljev dovolila atentat na demokracijo in v svobodo čiljske republike.

Povsem naravno je bilo obnašanje mislovcv, ki so glasovali proti vsem resolucijam ter niso hoteli obsojati državnega udara, ampak so ga celo zagovarjali. Značilno je tudi ravnanje demokristjanskega svetlovalca Fogarja, ki se mu ni zdelo vredno razpravljati o razmerah v Čilu, kot da se ne bi mogle ponoviti tudi kje drugje na svetu in če bi bilo to odvisno samo od fašistov, bi se to zgodilo tudi pri nas. Zapustil je sejo, češ da je bil izvoljen v občinski svet zato, da bo upravljal občino, ne pa diskutiral o Čilu.

Po prvem delu seje so se dogovorili za premost, med katerim so poskušali doseči soglasje o enotnem dokumentu; to ni bilo mogoče zaradi različnih pogledov. V drugem delu seje so podali glasovale izjave Sanzina, Zucalli, Del Piero, Pedroni, Manzini in Battello. Razprava je bila živahna in polemična ter je s predsedkom trajala tri ure. Izjave so odražale poprej navedene politične usmeritve.

Kakor smo poročali včeraj, so na začetku seje svetovalci poslušali županovo izjavo o Bližnjem vzhodu, glede katere je komunist obžaloval, da ni zbudila razprave, in je predložil svojo resolucijo, o kateri bo svetlovalci zavzela za avtonomno posredovalno politiko Evrope, ki naj zajame pravice vseh vstopajočih se ljudstev.

Župan De Simone je nato odgovoril na vprašanje svetlovalke Pirelle (KPI) o kaznemetah. Dejal je, da so sklenili potrošiti 3,5 milijona lir za razna dela, s katerimi bodo zadostili osnovnim zdravstveno - higijenskim potrebam stanovalec.

Poleg tega bo občinska uprava poskušala vse načine, da bi jim zagotovila dostojnejša bivaljša.

Obsežna in za našo narodnostno skupnost še prav posebej zanimiva je bila diskusija, ki je nastala na podlagi sklepa občinskega odbora o začasni zasedbi zemljišč v štandrežu za izgradnjo mejnega prehoda. In sicer njegove prave fraze. Svetlovalce SDZ Bratina je dejal, da gre za razlaščenje slovenske zemlje, ki ga ne moremo dovoliti. Komunist Battello je v uvodu orisal, kako izgradnja infrastrukture ter izvajanje zakona 865 jentje štandrežem zemljo in s tem škoduje enakopravnemu razvoju manjšine. To je tudi posledica nesistematične zaščite manjšine. Če bi se SDZ borila za to, bi se to dalo doseči in ne bi bil noben škandal, če bi nekatere stvari popravili v korist manjšine. Kar se tega tiče naj bo jasno, da ni mogoče vprašanja rešiti podtalno s protisluslga-mi.

KPI je bila proti ločitveni za družniške cone kjer je sedaj in za gradnjo samo industrijskih objektov (zona di insediamento industriale). Svetlovalce Bratina pa je glasoval za regulacijski načrt in s tem za pravo industrijsko cono. To vprašanje moramo drugače obravnavati, kakor bi ga, če ne bi zadelo manjšine; za izredne razmere so potrebni tudi izredni ukrepi.

Svetlovalce Battello je dejal, da je z razlaščenjem zemlje in tudi s plačevanjem odškodnine posameznikom oškodovana skupnost. To področje se bo spremenilo, kar je v nasprotju s členom 6 ustave, ki govori o manjšinski zaščiti. Skupna blaginja ne more biti stvar tajnih dogovorov. Poval je župana De Simoneja, naj posreduje in razčisti dvomnosti, ki izhajajo iz razprave. Župan se vabilu ni odzval.

Svetlovalce Dellaga (PSI) je v začetku opozoril na odločitev, sprejeto na nekem sestanku na občini, da bodo pri izgradnji infrastrukture upoštevali, da se zmanjša breme, ki bo padlo izključno samo na Slovence. Takrat je bilo občinski upravitelj naročen, naj reši kmečko zemljo v štandrežu in v Podurnu. Z izvajanjem zakona 107, z izgradnjo industrijske cone, avtoporta in magistralnih cest bo štandrež dejansko uničen. Slovenci pa ne smejo sami prenašati celotnega bremena našega gospodarskega razvoja.

Fašist Coana je videl v izjavah svetlovalcev SDZ, KPI in PSI izko-

riščanje razlaščenja za politične namene. Po njegovem slovenska narodnostna skupnost ne sme predstavljalati ovire za razvoj celotne skupnosti in morajo biti vsi državljani, torej tudi Slovenci, pred zakonom enaki in ne smejo biti favorizirani.

Liberalce Fornasir je rekel, da so sicer štandreži prizadeali, da pa so razlasičile doleteli tudi kmetje v Podurnu. Načelnik KD Pagura je zagovarjal razlasičitev, pa čeprav bodo nekateri sektorji ob tem trpeli. KD v največji moži meri upošteva potrebe Slovencev in zato tudi ustanavlja manjšinsko konzulto, rajonske svete. Kakor mora vsa državna skupnost podpirati razvoj Gorice, tako tudi ni prav, da mora slovenska narodnostna skupnost nositi celotno breme, je dejal Pagura.

V nadaljevanju seje je Bratina predlagal, naj se o predlogu ne glasuje, vendar ni uspel, ker je po županovih besedah postopek že v teku in gre samo za navadno potrditev sklepa.

COCIANNI V RIMU

Goriška postaja in mednarodni promet

Te dni smo poročali o prizadevanjih deželnega odbornika za promet Cocianija v zvezi s poravnavo spora med avtoceste in prizadetimi osebam. Včeraj je Cocianij v Rimu obrazložil vprašanje podtajniku na ministrstvu za promet Cengarlu, pozneje pa se je sestel z glavnim ravnateljem državnih železnic inž. Bordonijem ter mu predložil nujnost usposobitve goriške železniške postaje za mednarodni promet. Cocianij se je zavzel tudi za čim prejšnjo ureditev krmišne postaje in za vključitev pontebeske proge v prvo tranšo del v okviru novih načrtov za izboljšanje železniških infrastruktur v Italiji.

Seja upravnega odbora ERSA

Na zadnji seji upravnega odbora ERSA so govorili o združnosti v kmetijstvu. Odobrili so oblike pomoči zadržni kleti v Krmini in zadržnem hlevu v Terzo d'Aquileia, zadržni kleti v Latiani in sušilnici za žito v Pavij pri Vidmu. V skupni vrednosti 468 milijonov lir. Ustanova je pred časom nakupila nekaj zemljišč pri San Vito

IZMENJAVA PISEM KOVIČ-DE SIMONE

Novi ljubljanski župan želi več stikov z Gorico

De Simone vidi to možnost predvsem v bodoči avtocestni povezavi

Iz Ljubljane sta prišli županu De Simoneju dve pismi. Eno je pisal poveljniški predsednik občinske skupščine Tone Kovič, ki je bil izvoljen na to mesto konec septembra.

V svojem pismu predsednik Kovič pozdravlja prebivalstvo Gorice ter želi prebivalcem Gorice in Ljubljane, da bi poglabili medsebojno poznavanje in da bi se uresničili sporazumi, ki izhajajo iz sodelovanja.

Župan De Simone je v celoti zagotovil predsedniku Koviču pripravljeno po dejanskem sodelovanju in prijateljstvu.

Sodelovanje se bo po mnenju De Simoneja najbolj obnovilo na kulturnem, mladinskem in športnem področju ter v medloveskih stikih v prihodnosti zlasti z avtocestno povezavo Ljubljane z goriško mejo, kjer Gorica gradi sodoben obojni center ob terminalu omrežja italijanskih avtomobilskih cest.

Mrzli val in prvi sneg na Trnovski planoti

V skladu z vremensko napovedjo o prihajanju hladne zračne fronte smo včeraj doživeli pravočasno vremensko preobrat. Z dežjem, praprazom z nočnim, se je že v petek zvečer ozračje ohladilo. Na Trnovski planoti je padel prvi sneg v letošnji sezoni. Padel je v petek zvečer in ostal do včeraj. Da ne bi bilo nesporazumov: bilo ga je samo za vzorec, niti en centimeter. Včeraj jutraj so imeli na Lokvah nič stopinj. Hlad je pritisnil tudi v dolino. V Gorici, na primer, se živosrebrni stolpec včeraj sploh ni povzpela nad 10 stopinj. Hladno je bilo opoldne, bolj kot zjutraj. Vremenska sprememba je prišla, skoraj bi lahko rekli, ob pravem času, zakaj gradilo smo pobrali, saj pa je tudi malo več na drevu.

Odsej dalje nas bo večkrat težilo. Upajamo, da bo to odvisno samo od mraza, ne pa tudi od pomankanja goriva zaradi zapleta na Bližnjem vzhodu.

al Tagliamento, jih združila in ustvarila štiri moderne kmetije, ki so jih s sklepom upravnega odbora dodelili štirim kmetom.

Obvezna oddaja tropin in drožja žganjarnam

Konzorcija za zaščito vin «Collio» in «Isonzo» sporočata vinogradnikom, da so dolžni izročiti žganjarnam vse tropine in drožje, ki bo ostalo pri letošnji letini. Na podlagi odredbe ministrstva za kmetijstvo je bila letošnja poprečna alkoholna stopnja za vsa vina v naši deželi določena na 9,5 stopinje.

Vinski proizvajalec, ki s svojimi tropinami in drožjem ne dosežejo predpisane alkoholne stopnje, morajo žgati tudi en del vina, da to stopnjo dosežejo. Vsekakor pa sta vodstvi obeh konzorcijev na razpolago za vsa pojasnila.

Občina obvešča, da bodo do ponedeljka, 15. oktobra dalje cepili proti gripi. Cepitev, ki bo v zdravstvenem uradu v Ulici Mazzini 7, je brezplačna.

DLJAKA MATICA obvešča, da bo v torek, 30. oktobra 1973 ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani, Trst, Ul. Geppa 9

REDNI OBČNI ZBOR

Dnevni red:
1. Poročila. 2. Volitve. 3. Razno.

OB DRUGEM OBČNEM ZBORU

Člani Mladinskega krožka v Gorici se zavedajo svoje odgovornosti v našem zamejskem prostoru

Mladinski krožek je v letu dni pripravil vrsto kvalitetnih prireditev - Izvolili so novi odbor



li ob določenih prilikah tudi poseben pomen je krožek priredil nekaj zabavnih večerov in predstavnih ples.

Med prisotnimi so bili tudi zastopniki nekaterih ustanov in organizacij, ki so tudi prinesli pozdrave. Omenimo jih: Radojko Starec, predsednik Mladinskega krožka Trst, Rutar in Dolenc, ki sta zastopala občinsko konferenco Zveze mladine Slovenije iz Nove Gorice, dr. Mirko Primožič, zastopnik SKGZ, Joško Morelj kot zastopnik komisije za mladino in šport pri SKGZ, Edmund Košta, tajnik Slovenske prosvetne zveze, Danilo Turk, član komisije za manjšinska vprašanja pri SZDL v Ljubljani, Marko Waltritsch, podpredsednik pokrajine, dr. Marij Lavrenčič, predsednik športnega društva «Mladost», dr. Leopold Devetak, predsednik prosvetnega društva «Danica», Janko Cotič, predsednik prosvetnega društva «Sovodnje», Jožica Smet, predsednica Slovenskega planinskega društva, prof. Aldo Rupel, zastopnik tabornikov «Modrega vala».

V Vidmu umrl posl. Gino Beltrame

V videmski bolnišnici je včeraj umrl 71-letni Gino Beltrame, član videmske federacije KPI in bivši poslanec v rimskem parlamentu.

Gino Beltrame se je rodil leta 1902 v Moreglianu pri Vidmu. Po končani višji šoli se je vpisal na univerzo in diplomiral v kemiji in farmaciji. Že kot mladenič se je aktivno udeleževal v raznih narodnih organizacijah, da bi strl fašistični režim, ki se je takrat porajal v Italiji. Ko je izbruhnila druga svetovna vojna, se je Gino Beltrame vključil v partizansko osvobodilno gibanje in postal voditelj v videmski pokrajini. Od leta 1949 do 1951 je bil tajnik komunistične partije videmske pokrajine, od 1949 do 1953 je bil izvoljen za udeleženega tajnika KPI. Po vojni je opravljal funkcijo podprefekta v Vidmu, leta 1948 pa so ga izvolili za poslanca v rimskem parlamentu, kjer je deloval v obdobju treh zakonodaj.

Pogreb pokojnika bo jutri ob 15. uri. Žalni spreved bo krenil iz mrtvašnice civilne bolnišnice na pokopališče.

Trgatev se zaključuje s pobiranjem kabernetov

Zadružna vinska klet, ki sprejema vina obeh konzorcijev za zaščito vin iz Brd in s Posočja, zaključuje svoj letošnji cikel, ki je povezan s trgatvijo. Če bi bilo vreme ugodno, tako sodojo v kleti, bi že sprejeli vse grozdje, ker pa je spet nekoliko ponagajalo, je na trtah ostalo še nekaj kabernetov. Te dni so ga sprejeli poprečno po štiristo do petsto stotov na dan.

Letošnji pridelek je bil tolikšen, kolikor ga ni bilo mogoče predvideti niti pri največjem optimizmu. Neredki so primeri, ko je dosegla proizvodnja tudi 100 odstotkov več kot je določeno po zakonu. Ker je delovanje kleti šele v poskusni fazi, je dovažanje velikih količin grozdja hkrati neredko spravljalo klet v težave, ker delavci nimajo prakse, da bi lahko splošno opravljali vse operacije, ki so številne in tudi zamudne.

li ob določenih prilikah tudi poseben pomen je krožek priredil nekaj zabavnih večerov in predstavnih ples.

Med prisotnimi so bili tudi zastopniki nekaterih ustanov in organizacij, ki so tudi prinesli pozdrave. Omenimo jih: Radojko Starec, predsednik Mladinskega krožka Trst, Rutar in Dolenc, ki sta zastopala občinsko konferenco Zveze mladine Slovenije iz Nove Gorice, dr. Mirko Primožič, zastopnik SKGZ, Joško Morelj kot zastopnik komisije za mladino in šport pri SKGZ, Edmund Košta, tajnik Slovenske prosvetne zveze, Danilo Turk, član komisije za manjšinska vprašanja pri SZDL v Ljubljani, Marko Waltritsch, podpredsednik pokrajine, dr. Marij Lavrenčič, predsednik športnega društva «Mladost», dr. Leopold Devetak, predsednik prosvetnega društva «Danica», Janko Cotič, predsednik prosvetnega društva «Sovodnje», Jožica Smet, predsednica Slovenskega planinskega društva, prof. Aldo Rupel, zastopnik tabornikov «Modrega vala».

Poročilom je sledila zanimiva diskusija, iz katere lahko povzamemo, da si želijo naši mladinci ohraniti in ojačati društvo tudi s pristopom novih članov, ki jih je treba poiskati zlasti med srednješolci. To na najrazličnejše načine. In tudi pogoj ne manjka, saj so naši dijaki, zlasti na trgovski šoli, že v preteklosti pokazali svojo politično zrelost, ki se v ničemer ne razlikuje od njihovih italijanskih kolegov ali od mladine v Sloveniji. Prav tako bo krožek vzpostavil tesne stike z drugimi sorodnimi ustanovami.

Prisotni so odobrili statut, nato pa so prešli na izvolitve članov novega odbora. Izvoljeni so bili Elijana Bensa, Nevenka Brešan, Niko Brešan, Verena Buzzi, Neda Dornik, Zdenko Hvala, Damjan Klanjšček, Igor Komel, Dušan Krizman, Ace Mermolija, Angel Pahor, Rudi Pavšič, Lucijan Pelizzo, Sonja Peric, Marta Rener in David Sošou.

Na predlog Dušana Krizmana so prisotni soglasno sprejeli naslednje tri resolucije: «Ogorčeni nad nenehnim in do kra-

Ko je govoril o načrtih za bodočnost, je Krizman dejal, da bo hkrati pripravili manj prireditev, ki pa morajo biti kvalitetne.

Istega mnenja je bil Ace Mermolija, ki je spregovoril o kulturni politiki Mladinskega krožka. Te prireditve morajo pritegniti zanimanje mladih ljudi, vzbuditi debat, sicer bi bila vloga krožka le navadno združevanje ljudi. Mermolija se je zavzel za razširjenje delovanja krožka tudi na vas in med delavsko mladino, kajti v krožku se v glavnem zbira študijska mladina ali taka, ki je komaj zaključila šolo. Podrobno je prikazal delovanje kulturnega odseka.

Načelnica politično - socialnega odseka Nevenka Brešan je nato prikazala delovanje na tem področju ter predavanja, ki jih je krožek priredil na temo neofašistične dejavnosti, o vlogi socializma v svetu, proslavo 29. novembra in o vlogi krajevni uprav v našem življenju. Poleg tega so se člani krožka udeležili večera solidarnosti s kosorškimi Slovenci, ki je bil v Sovodnju. To znanje dejavnosti je seveda treba obogatiti z bogato notranjo diskusijsko dejavnostjo. Brešanova je tudi poudarila važnost bošnjaških grozdja hkrati neredko spravljalo klet v težave, ker delavci nimajo prakse, da bi lahko splošno opravljali vse operacije, ki so številne in tudi zamudne.

Niko Brešan pa je, kot zadnji poročevalec, govoril o rekreacijskem delovanju. Povelj izletov, ki so ime-

V gradnji spomenik padlim na Vrhu



Na Vrhu so domačini v glavnem že dokončali dela za postavitev spomenika domačinom, ki so padli v narodno-osvobodilni borbi. Spomenik je iz kraskega kamna, načrt je izdelal arhitekt Jože Cej, delo so prostovoljno izvršili domačini. Seveda je treba še postaviti plošče in napise, urediti okolico in še marsikaj drugega. Domačini si prizadevajo, da bi občinska uprava razširila cesto pred spomenikom.

Nadaljuje se zbiranje prostovoljnih prispevkov za kritje stroškov. V prejšnjih tednih smo objavili precej seznamov darovalcev. To so bili v glavnem domačini ali pa Vrhovci, ki živijo v drugih krajih. Pričakovati pa je treba še večji odziv vse naše javnosti. Danes objavljamo še nekaj darovalcev: prosvetno društvo «Oton Zupanič» iz Štandreža je darovalo 20.000 lir, Jelka Cotič in Ivan Petejan, Peč 5.000 lir; Anton Ferfolja, Sovodnje, 5.000 lir; Remo Devetak, Vrh, 3.000 lir; Serafin Grilj, Vrh 3.000 lir; A. Saksida, Gorica 1.000 lir.

«Mladinski krožek Gorica izraža svoj gnev nad tem, da čiljska fašistična soldateska že mesec dni pošilja delavce in kmete Čila. To strašno in za naše čase anahronistično početje spominja na nacistične represije v najtemnejšem obdobju evropske zgodovine. Upamo in zahtevamo za krivične čiljskega ljudstva pravično kazen. Naj žive čiljski delavci in kmetje in njihov zaboropov».

«Mladinski krožek Gorica obsoja nove zle posledice ekspanzionistične težnje izraelske države in upa, da bodo v doglednem času, ob zmaganosti razsodnosti in pravičnosti, zagotovljeni pogoji za trajno sožitje med Arabci in Judi na Bližnjem vzhodu».

O KNJIGAH NA NAŠIH ŠOLAH

Sestanek posl. Castigliona s podtajnikom Lenocijem

Knjige so našim otrokom neobhodno potrebne

Poročali smo že, da se je prejšnji teden poslanec Franco Castiglione (PSI) sestel z nekaterimi slovenskimi učitelji, ki so mu prikazali položaj, v katerem se nahajajo slovenske osnovne šole v naši deželi, kjer nimajo raznih niti v drugih niti v tretjih letedih šolskih učbenikov in pomožnih knjig.

V zvezi s tem je poslanec Castiglione poslal prosvetnemu ministru ustrezno interpelacijo in v sredo se je o stvari pogovarjal s podtajni-

Vidali govorili o Čilu v krožku «Rinascita»

V petek zvečer je na sedežu goriške federacije KPI govoril Vittorio Vidali o drami, ki je doletela čiljsko ljudstvo. Predstavila ga je občinska svetlovalca prof. Pirella. Govornik je obklistu, ki je do kraja napolnilo sejo dvorano, prikazal bo prebivalstva Latinske Amerike za osvoboditve izpod izkoriščevalcev ter svoja izvajanja ilustriral z navajanjem osebnih stikov in poznanstev z voditelji uporniških gibanj. Predavanje je priredil krožek «Rinascita».

Zlata poroka v Gorici

Meseca februarja smo pisali o jubileju znanega goriškega šolnika prof. Huberta Močnika, ki je 13. februarja dopolnil 80 let. Danes imamo zopet prijetno priliko, da pišemo o njem ob njegovi zlati poroki ter pritegnemo v ospredje tudi njegovo življenjsko družico Mimi Slokar iz Slokarjev pri Ajdovščini.

Včeraj, 13. t.m., je minilo namreč 50 let, odkar sta si naša župa in v glavnem zbira študijska mladina ali taka, ki je komaj zaključila šolo. Podrobno je prikazal delovanje kulturnega odseka.

Načelnica politično - socialnega odseka Nevenka Brešan je nato prikazala delovanje na tem področju ter predavanja, ki jih je krožek priredil na temo neofašistične dejavnosti, o vlogi socializma v svetu, proslavo 29. novembra in o vlogi krajevni uprav v našem življenju. Poleg tega so se člani krožka udeležili večera solidarnosti s kosorškimi Slovenci, ki je bil v Sovodnju. To znanje dejavnosti je seveda treba obogatiti z bogato notranjo diskusijsko dejavnostjo. Brešanova je tudi poudarila važnost bošnjaških grozdja hkrati neredko spravljalo klet v težave, ker delavci nimajo prakse, da bi lahko splošno opravljali vse operacije, ki so številne in tudi zamudne.



burkane dobe slovenskega šolstva na Primorskem in v tej zgodovini sta bila vedno v vrtincu dogajanja. Po dolgih desetletjih borbe za ohranitev in napredek slovenskega šolstva sta končno zajadrala na jesen življenja v miren pristan. Danes bosta jubilara proslavila svoj visoki jubilej z domačo slovesnostjo v slovenski cerkvi pri sv. Ivanu ob prisotnosti svojih štirih otrok, ki so za to priliko prišli v Gorico: Vladimir iz Nove Gorice, Adolf iz Trsta, Silvo iz Benetk in Mara por. Zupan iz ZDA. Obred zlate poroke bo ob 11. uri ob prisotnosti tudi drugih znancev in prijateljev. Slavljenca želimo še mnogo let mirnega življenja v zdravju in zadovoljstvu in na svidenje ob diamantni poroki, ki bo njuna prihodnja življenjska etapa.

Kino

Gorica

VERDI 15.15-22.00 «La furia del vento giallo». C. Kuan in I. River. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

CORSO 15.00-22.00 «Bisturi, la mafia bianca». E. M. Salerno in G. Ferretti. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

MODERNISSIMO 15.00-22.00 «Milano trema: la polizia vuole giustizia». L. Merenda in S. Tranquilli. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

VITTORIA 15.00-22.00 «Il killer dagli occhi a mandorla». C. Han in W. Ping. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CENTRALE 15.15-22.00 «Il West ti va stretto, amico... è arrivato Alleluja». G. Hilton in A. Flori. Barvni film.

Tržič

EXCELSIOR 14.00-22.00 «Il serpente». Barvni film.

PRINCIPE 14.00-22.00 «La polizia è al servizio del cittadino?». Barvni film.

AZZURRO 14.00-22.00 «Milano trema: la polizia vuole giustizia». Barvni film.

Nova Gorica

SOČA «Spotakljivosti neke dame», ameriški barvni film — ob 16. 18. in 20.

SVOBODA «Hoj, po lunjo», italijanski barvni film — ob 16. «Pridite k nam na kavo», italijanski barvni film — ob 18. in 20.

DESKLE «Kaj počenja z dolgočasne gospodine», nemški barvni film — ob 17. in 20.

PRVACINA «Normanski meč», italijanski barvni film — ob 16. in 20.

RENCE Prosto.

KANAL «Priznanje policijskega poverjenika», italijanski barvni film — ob 16. in 20.

DEZURNA LEKARNA V GORICI Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Villa San Giusto, Korzo Italija 244, tel. 83538.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Alla Salute, Ul. Cosulich, tel. 72480.

DEZURNI ZDRAVNIKI Danes sta v Gorici, Sovodnje in Števerjan dežurna dr. Jožef Prandolič, tel. 83703 in dr. Rodolfo Gerš, vese, tel. 2902. V Krmini in okolici je dežuren dr. Culot; v Ronkah pa dr. Felice Giacconi, tel. 77476.

DEZURNE TRAFIKE: Ul. 9. avgusta 2, Ul. Mazzini 10, Ul. Oberdan 1, Ul. Cravos 2, Ul. Formica 44, Svetogorska cesta 64, Ul. Udine 55, Drevored 20, septembra 143, Oslavje 21, Ul. Capodistria 5, Madonina del Fante 4, Ul. P. Diacono 116, Ul. Cipriani 66.

Razna obvestila

Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ obvešča, da bo v prosvetni dvorani v Gorici, Korzo Verdi 13, telovadba za predšolske otroke vsak torek in petek ob 16. do 17. ure s pričetkom v petek, 23. oktobra. Vpisovanje bo v petek, 19. oktobra ob 16. uri. Isti dan ob 15. bo, vedno v prosvetni dvorani, vpisovanje za pouk ritmične telovadbe in folklora za dekleta.

Rojstva, smrti in poroke

ROJSTVA: Paolo Selva, Diego Bigot, Claudio Eresetti, Sabrina Bressan, Silvio Atza, Lorenzo Sinigoi, Donatella Pontoni, Cinzia Maggi, Emanuela Natali, Majla Stabile, Mauro Valentini, Paola Tarantino.

SMRTI: gospodinja 63-letna Bruna Miani, upokojenec 73-letni Just Gorjan, trgovec 74-letni Giusto Sinigoi, upokojenec 75-letna Caterina Tomi, vd. Sironi.

OKLICI: uradnica Marielena Lamanda in mehanik Rudolf Coné, dijakinja Clara Bressan in uradnik Sergio Giorgini, šivilja Marija Škorjanc in šofer Alipo Tamborara, prodajalka Nataša Mozetič in varilec Agostino Vitale, prodajalka Annamaria Candi in študent Igino Santoni.

POROKE: uradnica Gloria Narduzzi in uradnik Mario Stabon, uradnica Silvana Ginocchi in natakar Enzo Speranza, gospodinja Ada Romanzin in uradnik Marino Musilj, delavka Elvira Hvalič in delavec Ladislav Gantar, delavka Patrizia G

V SODELOVANJU Z NOVO POBUDO SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE

Jugoslovanski filmi v letošnjem programu tržaškega «Kinoforuma»

Prikazali bodo vsaj 8 filmov, ki so sicer izšli v italijanski uradni distribuciji, ki pa bodo za tržaško občinstvo novi - dva bosta celo premierska

Letos bodo v Tržaškem kinoforumu med drugimi predvajali tudi jugoslovanske filme, ki so izšli v Italiji. Prikazali bodo vsaj 8 del, ki so med najpomembnejšimi proizvodi jugoslovanske kinematografije v šestdesetih letih in ki predstavljajo vsakor vse jugoslovanske filme, ki so izšli v italijanski uradni distribuciji. Ker pa je tudi te filme distribucija zelo zapostavila, so za tržaško občinstvo prave novosti; dva filma bosta celo premierska.

Kinoforum trdi, da je namen tega ciklusa dvojen: širjenje in ožje povezovanje pomembnih del v Italiji še žal neznane kinematografije, obenem pa polemičen predlog proti italijanski distribuciji, ki se opira le na dve ali tri vodilne kinematografske znanjmarje pa vse ostale. Zato je ta krožek pripravljen na sodelovanje s Slovensko prosvetno zvezo, ki bo letos razvila širše delovanje tudi na filmskem trgu. V Trstu smo namreč hudo pogrešali krožek, ki bi predvajal slovenske in sploh jugoslovanske filme v izvirniku, kot razni «jezikovni» filmski krožki predvajajo angleške, francoske in nemške filme.

Ciklus jugoslovanskih filmov, ki ga najavlja Kinoforum v sodelovanju s SPZ, bo morda približal tudi italijansko občinstvo k dejavnosti slovenskega krožka in sploh k jugoslovanskemu filmu. Žal med temi filmi ni slovenskih, ker pač ni nobeden izšel v Italiji. Spored najavlja med drugim štiri mojstrovine treh izmed največjih jugoslovanskih režiserjev (naslovi, s katerimi so ti filmi izšli v Italiji in ki jih navajamo med oklepaji, pogosto pričajo, da jih je skušala italijanska distribucija izkoristiti kot komercialne proizvode). Od Puršice Djordjevića bomo videli «Jutra» (L'alba di un giorno, 1967), od Dušana Makavejeva «Ljubavi slučaj ili tragedija službenice PT» (Un affare di cuore, 1967) in «Nevinost bez zaštite» (Verginità indefesa, 1968), od Aleksandra Petrovića pa «Skupljace merja» (Ho incontrato anche zingari felici - La stirpe del vento, 1967). Videli bomo uveljavljeno epopejo Velj-

ka Bulajića «Bitka na Neretvi» (La battaglia della Neretva, 1969), predhodno letošnje «Sutjeske». Kot primera dveh «protikomforističnih» del bomo videli Bore Draškovića «Knockout» (Donne sopra, femmine sotto, 1971) in Miše Radičevića «Bube u glavi» (Sesso e pazzia, 1970). Ta film je za Trst premiera, kot tudi naslednji, Bate Čengića «Uloga moje porodice u svetskoj revoluciji» (Il ruolo della mia famiglia nella rivoluzione mondiale, 1971); oha sta zastopala Jugoslavijo na benekem festivalu. Poleg teh bodo morda predvajali še druge jugoslovanske filme, ki so trenutno težko dosegljivi, kot Veljka Bulajića «Kozara» (Kozara, l'ultimo comando, 1962) in Aleksandra Petrovića «Majstor i Margarita» (Maestro e Margherita, 1972).



Milena Dravić v Djordjevićevem filmu «Jutra»

Koristno je tudi pregledati ostale filme v sporedu Tržaškega kinoforuma. Italijanskemu režiserju Marcu Bellocchioju po posvečena popolna retrospektiva s filmi «I pugni in tasca», «La Cina è vicina», «Discutiamo, discutiamo» (epizoda filma «Amore e rabbia»), «Paola», «Viva il primo maggio rosso» in «Nel nome del padre». Na vrsti bodo še trije večeri,

posvečeni pregledu najboljših del nove italijanske kinematografije. Od Marca Ferrerija bodo predvajali «La cagna» in epizodo «Il professore» iz filma «Controspesso». Ostala dva filma so pred kratkim zelo uspešno predvajali na Dnevih italijanskega filma v Benetkah: ire za film bratov Paola in Vittoria Tavianića «San Michele aveva un gallo», ki bo predvajal v integralni barvni verziji, in Marca Leta «La villeggiatura», ki bo kot premiersko predvajanje začel sezono v četrtak, 25. oktobra.

Ciklus bo posvečen tudi največjemu živečemu japonskemu režiserju Nagisi Oshimi, od katerega so na sporedu filmi «L'impicciatore», «Diario di un ladro di Shinjuku» in «Storia segreta del dopoguerra dopo la guerra di Tokyo».

Dva večera bosta namenjena filmu za politično agitacijo: vključevala bosta italijansko delo Ferrara in Ojetija «Marzo 43 - luglio 48» in argentinski film skupine Cine de la Base «I traditori», premiera z zadnjega festivala v Pesaru.

Preostaja še pet posameznih večerov. Dva predstavljata kar izjemni kulturni pobudi. Predvideno je namreč srečanje z velikim madžarskim režiserjem Miklósom Jancsójem in njegovo scenaristko, ki bosta predstavila v svetovni premieri njun zadnji film «Roma rivuote Cesare». Zelo pomembno bo tudi predvajanje drugega filma slavne režiserja Luisa Buñuela «L'âge d'oro», ki v Italiji sploh še ni bil predvajan.

Jerzija Skolimovskega «La ragazza del bagno pubblico» bo prvi stik s poljskim režiserjem, ki deluje izven domovine in kateremu namerava Kinoforum med letom posvetiti retrospektivo v okviru srečanja s poljsko kinematografijo. Od znanega francoskega režiserja Françoisa Truffauta bomo videli doslej najboljši film, «Jules e Jim». Mojastra mojstrov Charlesa Chaplina pa bo predvajal film «Il grande dittatore».

Kinoforum pa predvideva še druge pobude, ki jih bo spoti

najavljaj. Zato se bo, poleg rojanske dvorane Astra, v kateri bo predvajal ob četrtkih zvečer (ob 20.30 začeni s 25. oktobrom) omenjene filme, poslužil še manjši kinodvorane v škodju, za katero bo pripravil razne filmske večere (posvečene bodisi družbenim kot kulturnim temam), gledališke predstave, predavanja in diskusije z občinstvom ter ciklus predvajanj o odnosu med gledališcem in filmom. Kdorkoli se lahko udeležijo zgornjih predstav z izkaznico, ki stane 3700 lir in se prodaja v agenciji Utat (Pasaza Protti 2), v univerzitetni založniški zadrugi (Ul. Fabio Severo 158) in v knjigarni Antares (že Athenaeum, Ul. Beccaria 5). Glede na obširnost sporeda je cena izkaznice zelo nizka v primerjavi z vstopnicami drugih kinematografov.

SERGIJ GRMEK



Preteklo sredo zvečer je bil na sedežu SPZ v Trstu sestanek predstavnikov prosvetnih društev in pevovodij. Razpravljali so o delu v novi sezoni, o prizadevanjih za nadaljnji razvoj zborovskega dela in seveda tudi kvalitete. Poudarjena je bila tudi potreba po obnovitvi repertoarja, po večji angažiranosti in uveljavljanju skladb sodobnih avtorjev.

Na sestanku so predstavniki društev in pevovodje poročali tudi o nekaterih težavah, ki jih srečujejo pri delu. Med drugim je bilo rečeno, da zlasti mlajši zbori,

in ti so v večini, trpijo zaradi oslabilosti pevcev pri vajah. Seveda je treba pri tem upoštevati, da v največ primerih izostajajo zaradi izmen na delu. Naglašena je bila tudi potreba po okrepljeni učnega kadra.

Predstavniki nekaterih društev so se priložili, da tržaški radio posveča premalo pozornosti zborovskemu petju. Premalo je snamevanj na radiu, pač pa isti radio oddaja posnetke izpred več let. In še to so potožili: Za snamevanje daje radio izredno skromen honorar, kar je v resnici poniževalno

prizadetosti je tudi soglasno sprejet sklep, da manifestativno nastopijo na omenjenem koncertu. Prizadetost pa je tem večja tudi zato, ker so sestavljali omenjene brošure zapisali, da zbori gojijo pesem v narečjih slovenskega ali avstrijskega izvora, s čimer so tudi užalili naš narodni ponos.

Že danes opozarjamo ljubitelje slovenske zborovske pesmi na izreden koncert v Kulturnem domu in jih vabimo, da se ga v čim večjem številu udeležijo.

MIRKO KAPELJ

KOPRSKO KULTURNO PISMO

Intenziven začetek ob obali

Pestra galerijska dejavnost - Pevski gostje iz tujine - Koncertni program koprškega Društva prijateljev glasbe - Gostovanja pianistke Dubravke Tomšič

Že na začetku nove sezone je ob slovenski obali zaživel precej intenzivno kulturno življenje, ki ga odražajo razstave v galeriji Loža in Meduza v Kopru ter v Mestni galeriji v Piranu, dalje koncerti v Kopru in Portorožu pa gledališke predstave v okolici Koprja, ki jih organizira Zveza kulturno prosvetnih organizacij.

Po uspehu VIII. mednarodnem Ex-tempore za slikarstvo, ki ga je priredila Mestna galerija v Piranu že meseca avgusta, je sledila v isti galeriji sedaj septembra razstava Marina Mahnič in Vide Slavnik - Belantič. Koprška galerija Loža je v septembru organizirala razstavo mladih slikarjev in grafikov Franca Mavarića, Stefana Hauka, Ledišlava Dančiča in Lojzeta Logarja. Pred nekaj dnevi pa je bila odprta razstava znanega slikarja in kiparja Jožeta Pohlana, ki poleg kiparskih ustvaritev razstavlja tudi zanimive risbe. V Meduzi so razstavljeni dela Maksima Sedeja mlajšega.

Prvi koncert v septembru je bil v Auditoriju v Portorožu, ko je nastopil 150-članski moški pevski zbor iz Koblenza, ki je gostoval po Sloveniji. Zaradi težav v zvezi z električnimi redukcijami je odšel zelo skrajšan spored, tako da nismo mogli spoznati vseh njegovih kvalitete, ker so pač odpadla zahtevnejša dela. Prav tako je tam nastopil za tem zborom Slovenski oktet, seveda z običajnim uspehom. Če bi hoteli pisati o njegovih kvalitetah, bi samo ponavljali odlike našega najboljšega vokalnega ansambla. Koper je obiskal mešani zbor Medicinske akademije iz Gdanske. Predvsem je bil koncert zanimiv po sporedu, ki je obsegal 24 pesmi poljskih in drugih svetovnih avtorjev iz obdobja od renesanse preko baroka, klasične in romantike do najnovejšega časa v avangardno zasnovanih delih poljskega skladatelja Andreja Koševskega - program, ki terja od zboru izredne vokalne usposobljenosti in višini glasov. Škoda, da je v prvi polovici sporeda zaradi utrujenosti pevcev trpela intonacija in zlasti polifono pisana dela niso prišla do reliefnejšega izraza. Sicer pa zbor razpolaga z lepim in voluminoznim glasovnim materialom. Znatna stopnja pevske do-

vršenosti in kultiviranosti, ki je prišla do veljave v drugem delu sporeda, mu nudi pogoje za postavljanje zahtevnih del, kakor je zanimiva in izrazito v duhu današnjih umetniških pojmovanj zajeta kantata «Posvetitev Nikolaja Kopernika» že omenjenega Andreja Koševskega.

Pred nekaj dnevi smo se v koprskem gledališču srečali s skupino naših izseljencev iz Youngstowna v ameriški državi Ohio; s seboj je pripeljal generacijo svojih otrok, ki jih združujejo kulturno umetniška prizadevanja v društvu «Happy Hearts Tamburitzans». Priredili so uspešno pevsko plesni večer. Delo v ansamblu temelji na seznanjanju mladih ljudi z jugoslovansko ljudsko pesmijo in plesi. Ta prizadevanja, ki izvirajo iz spominov naših izseljencev na rodno domovino in iz njihovega poudarka na krepitvi čustvene vezi in rodno zavest med dvema generacijama v novem svetu ter mladini vzbujajo obenem smisel za tradicionalno ljudsko ustvarjalnost kakršno je ustvarjala ta dotaknila tudi kultura okolja, v katerem se je rodil in se razvija. Zato je v svoji sveži mladosti dojemljivosti tudi iz te sredine sprejel ljudsko obarvano melodijo in živahne ritme, ki jih je podal sproščeno in ognjevit. Ne moremo od sorazmerno zelo mladih amaterjev zahtevati visokih meril, ki pa tudi niso vselej odločilna za tako neposredno prirodnost kakršno je ustvarila ta mlada skupina. Mimo nas so šli razni spodrsiljaji bodisi v petju bodisi v izgovorjavi slovenskih hrvatskih ali drugih narečnih ljudskih besedil. Toplina, ki je prevečala zdrave ambicije in delo izvajalcev, je našla živ odmev v auditoriju.

Društvo prijateljev glasbe v Kopru je že pripravilo celoten program koncertov za letošnjo sezono: 11 večernih za odrasle in 17 popoldanskih ali dopoldanskih za šolsko mladino. Prvi koncert bo 25. t.m. - večer komornih del Marijana Lipovška. S tem koncertom bo društvo proslavilo 10-letnico svojega delovanja - z Marijanom Lipovškom, ki je med prvimi prislokel na pomoč, da je društvo sploh lahko začelo, ob svojih takrat več kot skromnih sredstvih, s prirejanjem koncertov. V nadaljnjih koncertih so

predvideni solisti Alojz Zupan - klarinet, Jože Falout - rog in Nada Oman - klavir; pianistka Marina Horakova; čelist Miloš Mlejnik s pianistko Vlasto Doležal-Rusovo; Igor Ozim z Marijanom Lipovškom; violonisti Rok Klopčič s pianistom Andrejem Jarcem; flavistika Irena Grafenauer s pianistom Marijanom Lipovškom; Alice Arzt - kitara iz ZDA, dalje vokalni oktet Gallus, Zagrebški solisti, simfonični orkester Slovenske filharmonije s solistom - trobentačem Tonetom Grčarjem in mladim dirigentom Urošem Lajovicem. Kvintet harf iz Gradca, Slovenski trio, Srbski godalni kvartet in Pihalni kvintet RTV Ljubljana. Obeta se torej izredno bogato koncertno življenje.

Zveza kulturno prosvetnih organizacij v Kopru načrtuje več gledaliških predstav na področju v okolici Koprja. Poleg tega predvideva tudi več gostovanj koprškega moškega zbora «Simon Gregorčič» in baletne skupine - oha delujeta v okvirju Zveze - v istih vaseh in sicer: v Hrvatinih, Skofljah, Pridvorju, Šmarjah, Marzicah, Bertokih, Valdoltri in Slovenskem Graščicu; nekaj posebnih predstav pripravlja za večje kolektive, kakor so trgovsko podljetje «Soča», tovarna «Tomos» in drugi. Trenutno so v teku gostovanja dramske skupine, ki deluje pri omenjeni Zvezi, z delom Alda Benedictija «Dva ducata rdečih volčin» v režiji Andreja Jelačina. Zabeležiti moramo tudi gostovanja pianistke Dubravke Tomšič - Srebotnjakove v Ilirski Bistrici in v Postojni. V načrtu ima za v prihodnje še nastop v Ajdovščini in kolikor bodo nabavili nov klavir, tudi v Novi Gorici. Sicer pa je na Primorskem izredno zanimanje za to umetnost, za katero je čedalje težje najti pravih besed, ki bi lahko izrazile vse to, kar ob njeni vse bolj razraščajoči se umetniški osebnosti doživljamo, ko nas njena igra na vsakem koncertu bolj navezuje s svojo sugestivno močjo. V njenih interpretacijah - celo istih del - vedno odkrivamo nove vrednote ki se porajajo v sproščenem oblikovanju, prežetem z muzikalno iskrenostjo. Vsak skladatelj, pa naj pripada že kateremu koli stilnemu obdobju, zadobi svojo uverljivo podobo, vsako delo je v svojem bistvu globoko zajeto in umetniško izraženo plastično, oblikovano iz razsežnih doživljajskih vzgibov. V zadregi bi bili, če bi poizkusili dati prednost Bachovemu Orgelskemu preludiju v g-molu, Scarlattijevemu Sonatu, Beethovnovi Sonati v d-molu, op. 31, št. 2 ali Chopinovima Scherzoma v b-molu in c-molu, Debussyjevim skladbama ali Tajčevičevim Balkanskim plesom ki smo jih pred kratkim poslušali v Postojni. Virtuozno obvladana klavirska igra in doživljajsko bogastvo, poustvarjalna moč, ki se pravzaprav že staplja v samo umetniško ustvarjanje, uvrščajo pianistko med izredno visoke umetniške osebnosti v svetu.

IVAN SILIČ

ZBORNİK RAZPRAV Z LANSKEGA ZBOROVANJA ZGODOVINARJEV

Elementi revolucionarnosti v slov. politični zgodovini

Od kmečkih uporov preko narodno-revolucionarnega gibanja TIGR in njegovih odnosov s KPI do narodnoosvobodilnega gibanja

Ko so se slovenski zgodovinarji zbrali lanske leto (4.-8. oktobra 1972) na svojem XVI. zborovanju v Škofji Loki, so vsebino zborovanja posvetili tisočletnemu jubileju mesta ter petstoletnici kmečkih uporov na Slovenskem. Del referatov, prebranih na zborovanju, je nedavno v založbi Partizanske knjige izdalo Zgodovinsko društvo za Slovenijo skupaj z Inštitutom za zgodovino delavskega gibanja v zbirki «Znanstveni tisk», serija D.

Problematici kmečkih uporov je posvečena razprava B. Grafenauerja o programu kmečkih uporov od leta 1473 do 1573, ki je nekoliko spremenjeno loško predavanje ter skrajšana objava razprave, ki jo je avtor objavil v zborniku «Kmečki pusti na Slovenskem» (Narodni muzej, Ljubljana 1973). Grafenauerjevemu tekstu sledi 6 avtorjev, ki razpravljajo o problemu revolucionarnosti v slovenski zgodovini od 19. stoletja do narodnoosvobodilnega boja. Vasilij Melik obdeluje 19. stoletje, pravzaprav drugo polovico, Janko Pleterški med leti 1896 (ustanovitev Jug. socialdemokratske stranke v Ljubljani) in 1918, Miro Stiplošek v obdobju po prvi vojni v okviru SHS, Alenka Nedog predstavlja ljudsko-frontovsko gibanje v Sloveniji pred drugo svetovno vojno, Milica Kacin - Wohinz govori o narodno-revolucionarnem gibanju (TIGR) na Primorskem in luči politike in taktike KPI in končno France Škerl o revolucionarnem bistvu narodnoosvobodilnega boja.

Milica Kacin je k svojemu raziskovanju primorske preteklosti med vojnama prinesla nov dosežek. V razpravi je načela problem odnosa slovenskih primorskih komunistov, članov italijanske komunistične stranke, pred-

vsem z ilegalno narodno-revolucionarno organizacijo TIGR. Problem so dosenji memoarski in publicistični prispevki samo naznačevali, saj niso uporabljali listinskega gradiva, ki ga je imela avtorica na razpolago (Arhiv KPI v Gramscijevem inštitutu v Rimu). Seveda pa tudi razprava ni razgrnila celotnosti problema in je predstavila le enega izmed pogledov na problematiko, ki ni razčiščena in še danes deluje na sodobnika skrivnostno, kot da bi bilo njeno razčiščevanje nepremostljivo. Iz arhivskega gradiva je Kacinova ugotovila nakležen odnos slovenskih komunistov na terenu do tigrovcev, drugače je bilo z osrednjim oz. pokrajinskim vodstvom, ki se je zlobo nevarnosti, da podležijo primorski slovenski komunisti nacionalnemu vplivu. Stališča so se nato menjala in po nekaj letih je sledil sporazum iz leta 1936 (KPI: TIGR), ki je vodil v ljudsko-frontovsko akcijo. Za čas, ki je sledil se zdi omenbe vredna sklep na misel Milice Kacinove, da se na Primorskem ni razvila tu rojena kontrarevolucija, ker se je narodnoosvobodilni boj pričel mnogo prej kot v ostalih predelih Slovenije («Specifičnost primorskega narodnoosvobodilnega boja je še v dejstvu, da se v tej deželi ni razvila avtohtona kontrarevolucija, kakor po drugih slovenskih pokrajinah, kar je mogoče pripisati dolgoletnemu iskanju rešitve narodnega vprašanja v povezavi z razrednim bojem, ki jo očitno potiskalo tudi mešanske kroge bolj v levo kar drugje»).

BRANKO MARUŠIČ

POLAGAL JE TEMELJE SLOVENSKE OPERNE HIŠI

Umrli je Vekoslav Janko slovenski operni umetnik

Interpret nešteti baritonskih vlog in vzgojitelj mladega pevskega rodu

Kdor je tudi le obrobno spremljal nastajanje in delovanje slovenske Opere med obema vojnama in po osvoboditvi, mu osebno baritonista Vekoslava Janka ni bila neznana. Bil je iz vrste tistih slovenskih opernih umetnikov - pravi o njem Smiljan Samec - ki so neposredno po prvi svetovni vojni poveli našo Opero na piedestal resnično slovenske kulturne institucije, saj je z Betetom na čelu postopoma uspešno s domačimi nadomestila prejšnje tujerodne operne protagoniste. In baritonist Vekoslav Janko je bil med njimi ves čas eden najuglednejših.

V prvih dneh tega meseca je ta ljubljenski slovenskega opernega občinstva zatislil svoje trude oči in z odra slovenskih gledalških desk je odšel umetnik, katerega delo bo ostalo v analizi slovenske gledališke in pevske kulture.

Vekoslav Janko se je rodil leta 1899 v Rušah pri Mariboru. Za gledališče ga je prvi odkril režiser Hinko Nučič in ga že v sezoni 1919-20 angažiral kot igralca v mariborski Drami. Toda zaradi svojih pevskih nagajen je mladi Janko kmalu preselil v opero in opereto in bil po prvih uspehih v sezoni 1924-25 sprejet kot visok lirski bariton med soliste ljubljanske Opere, kateri je ostal zvest skozi daljši petdeset let.

Istočasno z nastopanjem je izpopolnjeval svoje študije pri slavni pedagogu in solistu Juliju Betetu na ljubljanskem konservatoriju, obenem pa prevzemal razne odgovorne naloge v slovenski operni hiši. Njegov umetniški repertoar se je bogatil iz sezone v sezono in kmalu je zajel vse pomembne baritonske vloge iz svetovne in domače operne literature. Ljubiteljem slovenske opere bo tako ostal v spominu kot nepozaben Figaro v Ševljenskem brivcu, kot grof Luna v Trubadurju, Renato v Plesu v maskah, Valentin v Faustu, od Germont v Traviati, Igor v Knezu Igorju, grof Almativ v Ficarovi svatbi, Pantalon v Prokofjevu «Zaljubljen v tri oranže» mlinar Sima v Eru pa še kot Onjegin, Schiichi, Escamillo, Telramund, kot Ponizhek v opereti Grofica Marica itd.

Njegov metalni in bleščeči baritonski glas bo ostal ohranjen



na nekaterih posnetkih RTV in na ploščah.

Tak bi bil zaokrožen umetniški lik Vekoslava Janka, v spominih našega primorskega dirigenta Rada Simonitja pa se nam slika tudi kot srčno dober človek, kot Majstrov borec za slovensko Koroško, kot neumorni graditelj mladega slovenskega gledališča v Celju in Mariboru, kot organizator, igralec in režiser, kot eden prvih borec za socialne pravice opernih umetnikov v vrstah predvojnega Združenja dramskih in opernih umetnikov, v zadnjih letih pa tudi kot odlični vzgojitelj mladega pevskega rodu. Vekoslav Janko je bil tudi velik prijatelj Primorcev in prav mladim primorskim pevcem - solistom je še s posebno ljubeznijo posredoval svoje znanje in svoje pedagoške sposobnosti. Med njegovimi učenci, danes že uveljavljenimi solisti ljubljanske Opere, so bili tudi Primorci Rajko Koritnik - tenor, Stane Koritnik - bariton, Reja - tenor, da omenjamo le nekatere.

Poleg petja in svoje operne hiše je Vekoslav Janko ljubil še nekaj - naravo. Kadar je le mogel se je, je prejel, kot da se je zavedal, da je v umetnosti življenje narave izčiščeno in razjasnjeno.

«In kakor za lepim vsem, kakor za mimo je, pustil nam čas bo le tople spomine!»

mu je v poslednje slove zagotovil

njegov tovariš v umetniški Rado Simoniti.

I. K.

revije

DAN 9

Spet zanimiva in bogata številka. Specialist za «črno zaroto» Stojan Spetič greblje v jetra tržaškega fašizma. Tokrat nam predstavlja «Junake» iz Lida di Camaiore in njihove visoke in manj visoke, vedno pa «ugledne», celo senatorske in poslanske petrone iz vrst MSI in njenih škvadrstičnih derivatov. Bojan Brezigar čisti še o «čebelarju v prostem času» - trgovcu Antonu Kocjanu in njegovem razmišljanju o čebelarstvu pri nas. Živa Gradec je v Benetkah Sloveniji takorekto doma. Vse pozna in vsemu sledi, zato je njeno pisanje o tem koščku slovenske zemlje vedno zanimivo. Ace Mermolja opisuje izlet doberdružnikov in nabrežinskih pevcev v Makedonijo. Škoda, da je preveč kroničisten. Na barvnih straneh piše Miroslav Košuta o naših taborstvih, ki vstopajo v dvajseto leto svojega delovanja (slike v barvah so res čudovite!). Spetič je razen za fašiste izvedenec tudi za Sovjetsko zvezo. Tokrat s pikrasti prizvokom predstavlja razstavo dežele Furlanije - Julijske krajine v Sokolnicah na obodu Moskve.

Naivnež posveča svojo gloslo šoli in štedilnikom na infrardečarke. Je kar duhovit. Samo Pahor poroča o katalonski reviji «Serra d'Ore», ki objavlja članek o slovenski Koroški. Mira Ivašič objavlja prekršljen zapis o trpljenju znane tržaške slovenske antifašistke Albine Bavčar v Collettijski mučnici v Ul. Bellosguardo.

Literarni del je tokrat zastopal Borisom Pahorjem. Tudi njegova pripoved o mukah in smrti goriskega rodoljuba Lojzeta Bratuža je močna, umetniško podana tragedija naših ljudi pod fašizmom, a obenem tudi njihov pogum. Ob pisateljevi 60-letnici je kotiček «Knjige vam svetujemo» izpolnil Miroslav Košuta. Svetuje «Grmado v pristanu». Preostali prostor v reviji dopolnjujejo očene in misli, anekdote, moda, šale in «epikadan», ki pika zares, a vedno za dobro voljo.

J. K.



Mladinska godba na pihala iz Kriza bo danes počastila 5-letnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila na pobudo domačega prosvetnega društva «Vesna» potem, ko je leta 1967 stara godba prenehala obstajati. Pod vodstvom Hermana Sulčiča je se mlada godba prvič predstavila leta 1968 in posledje redno nastopala ob raznih priložnostih v domačem kraju in tudi onstran meje. Tudi letos je dvakrat gostovala v Komnu. Godba šteje sedaj 28 godcev, ki so polni volje in vneme. Današnji koncert bo v domačem ljudskem domu. Na njem bodo poleg ljubiteljev nastopili tudi godba iz Ricmanj ter pevska zbor «Vesna» in «Rdeča zvezda» iz Saleza. Domača godba bo zvečer igrala tudi za ples

OB LETOŠNJEM PRAZNIKU PIRANSKE OBČINE

Najbolj turistična slovenska občina njeni uspehi in načrti za prihodnost

Piranska občina tudi letos slovesno praznuje svoj občinski praznik in spomin na ustanovitve prve mornarske enote IX. korpusa. Ves teden so se ustirile številne prireditve, včeraj popoldne pa je bila slovesna seja občinske skupščine. Kaj predstavlja danes Piran v regionalnem, primorskem, morilnem, kaj predstavlja v slovenskem, v jugoslovanskem prostoru? In kako žive Pirančani in okoliški prebivalci? To so bile glavne teme pogovora med našim sodelavcem Ljubanom Omladičem in predsednikom piranske občinske skupščine Ivanom Bažecom.

— Tovariši predsednik, turizem in pomorstvo sta že leta nazaj prevladujoči panogi v gospodarstvu občine. Tu ne gre samo za trenutne uspehe ali morda za neko vizijo želja. Znano je namreč, da obstajajo za obe panogi dolgoročni načrti razvoja, ki jih postopoma rešujete. Kaj je prineslo minulo leto med dvema praznovanjema pri uresničevanju teh načrtov. Pri tem mislimo tako na uspehe, kakor tudi na težave?

— Razvoj turizma v minulemu letu je šel lep korak naprej, kljub temu, da minulo leto ni prineslo novih kapacitet v turizmu razen manjšega gostišča Valetta, ki ga bomo ravno danes odprli. Poleg tega pa je turizem v zadnjem letu zabeležil lepe uspehe. Saj je bilo v letu 1972 doseženih kar milijon 175 tisoč 341 nočitev, kar predstavlja 21 odst. vseh nočitev v Sloveniji. Če tu upoštevamo nočitve tujih gostov, je ta odstotek še večji, saj znaša 26,3 odst. Tudi podatki za leto 1973 kažejo pot navzgor, saj smo v prvih osmih mesecih dosegli že milijon 23 tisoč 92 nočitev, kar je za 9,5 odst. več kot v lanskem letu. Pri tem imajo največji delež tuji gostje, saj je njihovo število nočitev naraslo za 20,4 odst. Kljub temu torej, da novih kapacitet ni bilo v tem letu pridobljeno, je turizem zabeležil lep uspeh, lep korak naprej na poti svojega razvoja. Poleg turizma pa je osnovni nosilec gospodarstva v naši občini še pomorski promet s Splošno plobo, ki je v letošnjem

letu povečala svojo floto za dve novi ladje za razsutni tovar in s tem povečala skupno tonažo za 50 tisoč 400 ton oziroma 29 tisoč 400 bruto registrskih ton. Naše pomorstvo bi lahko doseglo še veliko boljše uspehe, če bi nekateri predpisi, predvsem zvezni glede pomorskega gospodarstva, bili nekoliko bolj elastični in dovoljevali malo bolj svobodno pot razvoja pomorskega prometa.

— Govoriva o turizmu in pred nami naj bi kmalu začel rasti turistični velikan v Bernardinu. Gre tu vse po načrtih glede investicij, priprave dokumentacije, začetka del. Že oktobra bi morali začeti graditi povezovalno cesto, preseliti ladjedelnico. Ste morda naleteli na težave, na katere niste računali?

— Pri naši nadaljnji poti v razvoju turizma je pred nami nepsredna naloga, realizacija turističnega kompleksa Bernardin. Vse priprave za začetek gradnje tega kompleksa so dejansko že v končni fazi. Tako je že sprejet urbanistični načrt oziroma nivelacija glede prometnega omrežja. Zazidalni načrt je že šel skozi javno razpravo in ga bo prva seja skupščine verjetno tudi že potrdila. Vse priprave so dejansko že pri kraju. Začetek gradnje planiramo za spomlad 1974, do takrat pa seveda moramo zgraditi celotno cestno omrežje, ki predstavlja povezovalo Portoroža in celotnega zaledja s

(Nadaljevanje na 10. strani)

Kmetijska zadruga Lucija Portorož

Za občinski praznik želimo vsem občanom nadaljnjih uspehov

Zamejskim Slovencem pa prijetno počutje pri nas



ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
BLACK JACK

v novih prostorih

GRAND HOTELA METROPOL

SKUPŠČINA OBČINE PIRAN

IN

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE TER KRAJEVNE SKUPNOSTI

čestitajo

ob občinskem prazniku vsem občanom in delovnim ljudem v občini

Dietični sladkor

sionon
sladilo za diabetike



Čestitamo vsem prijateljem in odjemalcem za občinski praznik

PROGA
PREHRAMBENA INDUSTRIJA PORTOROŽ

VELETRGOVSKO PODJETJE

»Nanos«

IMPORT - EXPORT

Trgovsko podjetje »NANOS« s svojimi enotami v občini PIRAN

ČESTITA

občanom za njihov praznik.



2. OKTOBER

PORTOROŽ

PODJETJE ZA POPRAVILO

IN REKONSTRUKCIJO

PLOVNIH OBJEKTOV

Za praznik občine PIRAN

čestita vsem občanom

in izreka najlepše želje

vsem obiskovalcem

turističnih objektov in prireditev

v piranski občini

zavod za turizem in IGRALNICA - CASINO



NEDELJA, 14. OKTOBRA 1973

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 11.00 MAŠA
12.00 Nabožna oddaja
12.30 NEZNANA OBZORJA
Program pripravil Victor de Sanctis
Peto nadaljevanje:
KUBANSKO MORJE
12.55 Canzonissima
Ob 12.55 bo na sporedu najava tega zanimivega glasbenega tekmovanja. Ob 18.10 pa se bo začelo zares, ko bo nastopila skupina novih pevcev in sicer Gilda Giuliani, Antonella Bottazzi, Franco Simone, Oscar Prudente ter trije ansambli in sicer Nuovi Angeli, Dik Dik ter Ricchi e Poveri. Gre za pevce in ansamble, ki se doslej še niso mogli uveljaviti v tem glasbenem tekmovanju. Nekateri pesmi, ki jih bodo izvajali pevci oziroma ansambli, so že dobro znane. Tako bodo Ricchi e Poveri ponovno peli pesem «Che sarà», ansambel Dik Dik bo zapel popevko «Storia di periferia», Gilda Giuliani pa bo zapela pesem «Frau Scholler»
13.25 VREMENSKA SLIKA
13.30 DNEVNIK
14.00 Kmetijska oddaja
15.00 NEPOSREDENI PRENOS
SPORTNEGA DOGODKA
Ker gre za drugo nedeljo državnega prvenstva A lige, prihajajo v tej oddaji v poštev tekme najvišjega nogometnega prvenstva. Tokrat bi znale biti zanimive tekme med Napolijem in Juventusom, nadalje med Genoom in Fiorentino ter morda tekma med Ternom in Catanzarom B lige
16.30 Program za mladino
PROF. BALTAZAR
Silkanica jugoslovanske televizije, ki so jo napravili Zlatko Grgič, Boris Kolar in Ante Zaninović
16.45 Veliki komik:
BUSTER KEATON
Tiro a segno
Una settimana
17.30 Napoved programa za prihodnje dni
17.45 Športni rezultati in kronike nogometnega prvenstva
18.00 DNEVNIK
18.10 CANZONISSIMA 73
Vodi Pippo Baudo, ob sodelovanju Mite Medici
19.20 PRENOS POLČASA NOGOMETNE TEKME
Športne vesti in vremenska slika
20.30 DNEVNIK
21.00 «IL PICCIOTTO»
Drugo nadaljevanje
22.10 SPORTNA NEDELJA
23.15 DNEVNIK
Vremenska slika
DRUGI KANAL
16.30 Neposreden prenos
sportnega dogodka
18.40 Prenos polčasa nogometne tekme
21.00 DNEVNIK
21.20 O ital. popevki od 1890 do 1938
22.15 Kdo, kje, kdaj:
BERNARD BERENSON
23.00 Napoved programa za prihodnje dni

TRST A

- 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 8.05 Slov. motivi; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Komorna oddaja; 11.15 Mladinski oder; «15-letni kapitan»; 12.00 Nabožna glasba; 12.30 Nepozabne melodije; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj?; 13.30 Glasba po željah; 15.00 F. Benedetti; «Ervila»; 16.40 Glasba in sport; 17.30 Revija glasbi; 18.00 Nedeljski koncert; 18.40 Jazz; 19.25 Zgodovina ital. popevke; 20.00 Sport; 20.45 Pratik; 22.00 Nedelja v sportu; 22.10 Sodobna glasba; 22.25 Zabavna glasba.
21.45 Rog in klavir; 22.15 Turgenjev: «Dim».

II. PROGRAM

- 7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 7.40 Joan Baez in ansambel La Nuova Idea; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki variete; 11.00 Vesel poletni spored; 12.00 Športna prognoza; 13.00 Kvizi narobe; 13.35 Alto gradimento; 14.30 Neapeljski spored; 15.00 Preizkušajo se diletanti; 17.00 Športna nedelja; 18.10 «Canzonissima 73»; 19.15 Nedeljski ansambel; 20.10 Operni svet; 21.00 Operetna glasba; 21.25 Nove ital. popevke; 21.40 Italijanske opatije; 22.10 Plošče in skeči.

TRST

- 9.00 Deželna kronika; 9.10 Nove popevke; 11.00 Narodne pesmi; 14.00 Na športnih igriščih; 19.30 Deželne kronike.
6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 19.30, 21.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 10.00 Orkester; 11.15 Melodije; 12.00 Glasba po željah; 12.35 Znanje politični pregled; 14.00 Dogodki in odmevi; 14.40 Mini juke box; 15.00 Popevke; 15.30 Pisan glasbeni spored; 16.00 Pevci lahke glasbe; 17.00 Veliki orkestri zabavne glasbe; 17.35 Glasba po željah; 18.45 Iz jugotonovega juke boxa; 19.00 Ansambel Wunderlich; 19.15 Nedelja na športnih igriščih; 19.30 Prenos RL; 21.00 Glasba v večeru; 21.30 Orkestri.

NACIONALNI PROGRAM

- 8.00, 13.00, 20.00 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.15 Ritmi; 11.35 Roditeljski krožek; 12.00 Popularne popevke; 14.30 Folk Jockey; 15.30 Popolne do minute; 17.25 Glasbeni variete; 18.15 Nedeljski koncert; 19.05 Pesni izpred nekaj let; 20.25 «Andata e ritorno» z G. Cinquetti; 21.15 Orkestri; 9.05 Gregorijansko petje; 9.45 Sličice iz Francije; 10.00 Koncert za začetek; 11.30 Skladbe za orgle; 12.20 Odrska in plesna glasba; 13.00 Mozart in Ravel; 14.00 Ital. narodne pesmi; 14.30 Operna glasba; 15.30 Deklica sivih las (drama); 17.30 Plošče; 18.00 Literarna oddaja; 19.15 Večerni koncert; 20.15 Preteklost in sedanjost; 20.45 Poezija v svetu.
SLOVENIJA
7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 19.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 8.07 Frane Puntar: «Bobnanje od znotraj» — igra za otroke; 8.45 Skladbe za mladino; 9.05 Še pomnite, tovariši... Ob tridesetletnici Zbora odposlancev slov. naroda; 10.05 V studiu 14; 14.05 Lukian: Rosnična zgodba — humoreska; 14.25 Veliki zabavni orkestri; 15.05 Nedeljsko športno popoldne; 17.05 Nedeljska reportaža; 17.25 Popularne operne melodije; 18.00 Evald Flisar: «Ukradena hiša» — radijska igra; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 «V nedeljo zvečer»; 22.20 Zapešite z nami; 23.05 Literarni nočni koncert — R. Desnos; 23.15 Jazz za vse.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 14. DO 20. OKTOBRA 1973

NEDELJA, 14. oktobra

- 8.35 Skrivnosti morja; 9.25 Otroci naše šole in Enciklopedija živali; 10.10 Poročila; 10.15 Prenos iz Donje Stubice: Proslava ob 400-letnici kmetičkih plovov; 12.00 Kmetijska oddaja; 12.45 TV kažipot; 14.50 Pevski zbor Jadran iz Clevelanda; 15.15 Igre brez meja; 16.30 Radost Evrope — barvni posnetek iz Beograda; 17.35 Za konec tedna; 17.55 Poročila; 18.00 Jugoslovanska film: «Štiri km na uro»; 19.45 Barvna risanka; 20.00 Dnevnik; 20.40 Iz libra Marka Udoviča; 21.35 Nova imena; 21.55 Športni pregled; 22.35 Poročila; 22.30 Košarkarski turnir: finalna tekma.
Koprski barvna TV
19.45 Informativna oddaja; 20.15 Košarka: finalna tekma; 22.00 Skrivnost rdečih obale, film.
PONEDELJEK, 15. oktobra
9.10 Hibernatika; 9.40, 11.00, 14.50 in 16.10 Sola; 10.30 in 15.40 Angleščina; 10.45 in 15.55 Nemščina; 17.45 Pengov — Simončić: «Zlata ribica»; 18.10 Obzorik; 18.20 Enciklopedija živali; 19.00 Zdravo, mladi; 19.45 Risanka; 20.00 Dnevnik; 20.55 Dnevnik; L. De Vega: «Ovčji kač»; nadaljevanje; 21.55 Kulturne diagonale; 22.35 Poročila.
Koprski barvna TV
20.00 Risanka; 20.15 Poročila; 20.30 Zabavno — glasbena oddaja; 21.20 Lov na mečarice — film.
TOREK, 16. oktobra
9.35, 11.00, 14.45, 15.55 in 16.10 Sola; 10.40 in 15.35 Ruščina; 17.45 B. Čopić «Noge v zlatu, glava v blatu»; 18.00 Obzorik; 18.15 Od zore do mraka: najboljši vojaki; 18.50 V temnem okraju: oblike samouničenja; 19.15 Pšenica v Sahari; 19.45 Barvna risanka; 20.00 Dnevnik; 20.35 Diagonale; 21.35 Dostojevski: «Bratje Karamazovi»; 22.15 Poročila.
Koprski barvna TV
20.00 Risanka; 20.15 Poročila; 20.30 Andrej Rubljov, II. del filma; 22.00 Ena žena, ena dežela: Jane Fonda (dokumentarec).
SREDA, 17. oktobra
8.30 in 11.00 Sola; 17.45 Otroci

PONEDELJEK, 15. OKTOBRA 1973

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 12.30 Poljudna znanost: Sport za vsakogar
KOLESARSTVO
13.00 To je moj svet
KAKO ŽIVITI Z ŽIVČNIM MAČKOM
13.25 Vremenska slika
13.30 DNEVNIK
17.00 Program za otroke
DECEK IN PAPIRNATI ZMAJ
TV film za otroke
17.30 DNEVNIK
17.45 Program za mladino
SLIKE IZ SVETA
18.15 KRALJ TRINOG
18.45 Tedenska knjižna oddaja
Tokratna oddaja o novih knjigah je izredno zanimiva. V tej oddaji, v kateri bo Raoul Bozzi najprej govoril o javnih knjižnicah in o kulturni politiki, bosta predstavljena dva romana in sicer Fiore Vincenzije delo Utopia per flauto solo ter Mary de Rachewiltzeve delo Discrezioni. Gre za dve pisateljici, katerih dela so avtobiografskega značaja. Nadalje bo v rubriki o novi poeziji predstavljena zbirka Nella Risija z naslovom Polso teso
19.15 Poljudna antologija: ARHITEKTURA
Oddajo so pripravili Stefano Ray, Francesco Falcone in Eugenio Thellung
19.45 ŠPORTNE VESTI
Ital. kronike, Danes v parlamentu in Vremenska slika
20.30 DNEVNIK
21.00 Filmski umetnik Gerard Philipe
GLI ORGOGLIOSI
Film je režiral Yves Allegret, glavne vloge pa igrajo v njem: Gerard Philipe, Michele Morgan, Victor Manuel Mandaza, Carlos Lopez Montezuma, Michele Cordoue, Andre Toffel, Arturo Solo Rangel
22.50 Filmske premiere
23.00 DNEVNIK
Danes v parlamentu, Vremenska slika in Športne vesti
DRUGI KANAL
21.00 DNEVNIK
21.20 TV raspore
Pripravil Gaetano Favero
22.20 BALET
GISELLE
Romantični balet, ki so ga pripravili Vernoy de Saint Georges, Theophile Gautier in Jean Coralli. Glasba: Adolphe Adam
Duke Albrecht — Erik Bruhn
Hilario — Bruce Marks
Mirthe — Tony Sander
Baletni ansambel ameriškega gledališča
Baletni mojster David Blair, orkester berlinske Opere.
Tokrat je na sporedu drugi del baleta Giselle, ki je zanj pripravil glasbo eden izmed mojstrov prve polovice preteklega stoletja, Adolphe Adam, ki ga smatrajo kot odličnega umetnika in velikega humanista. Balet Giselle je pozvel po neki nemški legendi, ki jo je obdelal že Heine. Prvič so ga uprizorili 1841 v Parizu, naslednje leto pa tudi v Veliki Britaniji

TRST A

- 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Za glas in orkester; 18.55 Skladbe za pihalne; 19.10 Pravna posvetovalnica; 19.20 Jazz; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Slov. razgledi; 22.15 Zabavna glasba.

TRST

- 12.10 Plošče; 14.30 Deželna kronika; 15.10 Pisan spored; 19.30 Deželna kronika.

KOPER

- 6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 21.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Popevke; 10.15 Od melodije do melodije; 10.30 Prišlunimo jim skupaj; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Športni pomelejek; 14.50 Mini juke box; 15.10 Glasbena galerija; 17.00 Glasbeni mozaik; 17.45 Športni pregled; 18.00 Izložba hitov; 19.00 Od Triglava do Jadrana; 19.30 Prenos RL; 21.00 Glasba v večeru; 20.40 Operna glasba; 22.00 Pesem sledi pesmi.

NACIONALNI PROGRAM

- 7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje popevke; 9.15 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 11.30 Celtrti spored; 13.20 Hit Parade; 14.00 Pisan spored; 15.10 Program za mladino; 16.00 «Sončnica»; 17.05 Popolndanski glasbeni pregled; 17.55 Življenje Coco Chanel; 18.10 Veliki interpreti; David Ojstrah; 18.40 Program za mladino; 19.10 Sindikalno — ekonomska panorama; 20.20 Andata e ritorno z O. Vanoni; 21.15 Tedenski literarni pregled; 21.45 Simf. koncert.

SLOVENIJA

- 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pisan svet pravljic; 9.20 Paleta lahke glasbe; 10.15 Za vsakogar nekaj; 11.15 Z nami doma in na poti; 12.10 Majni ansambli; 12.40 Kmetijski nasveti; 12.40 Tuje pihalne godbe; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 Slov. in dalmatinske narodne; 15.40 Odskočna deska — Nataša Kerševan — klavir; 16.00 «Vrtljak»; 17.10 Koncert po željah; 18.00 Aktualnosti doma in v svetu; 18.15 Lahka glasba; 18.45 Interna 469; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Trio Franca Delčnjaka; 20.00 Opera «Corregidor» Huga Wolfa; 22.15 Za ljubitelje jazza; 23.05 Literarni nočni koncert — R. Seligo; Proza; 23.10 Popevke.

20.30 Film s Fernandelom; 22.00 «23. mož», film.

PETEK, 19. oktobra

- 9.25 in 14.35 Sola; 11.00 in 16.10 Angleščina; 17.40 Mladinska oddaja; 18.25 Obzorik; 18.40 Pisanstvo; 18.50 Za boljši jezik; 19.05 Naš ekran; 19.45 Risanka; 20.00 Dnevnik; 20.35 Potovanje na dno morja; 21.35 XXII. stoletje; 22.40 Poročila.

Koprski barvna TV

- 16.30 Mednarodni turnir v košarki; 20.00 Risanka; 20.15 Poročila; 20.35 Vojna in mir, III. del; 21.25 Velika senca, film.

SOBOTA, 20. oktobra

- 9.35 in 11.00 Sola; 17.30 Beneški fantje; 18.00 Obzorik; 18.15 Barvni film; 19.15 Izrealec je igralce; 19.45 Risanka; 20.00 Dnevnik; 20.30 Lice ob licu; 21.25 Skrivnosti morja; 22.15 Starinarja; 22.45 TV kažipot;

Koprski barvna TV

- 16.30 Košarka — prenos iz Sarajeva; 19.45 Zabavno — glasbena oddaja; 20.15 Poročila; 20.30 UNICEF; 22.15 Zadnji beg, film.

Ofenziva, ki traja

Dejstvo, ki močno vpliva na borbeno moralo Arabcev je to, da se borijo za osvoboditev lastnega ozemlja — Pomen pomoči arabskega sveta je velik

ZA »DELO« PISE PODPOLKOVNIK IVO TOMINC

Napovedovati končni izhod spopada na Bliznjem vzhodu v tem hipu bi bilo ne-realno, še več: drzno. Toda na podlagi dosedanjih dogajanj in dosedanjega poteka vojne se, niti pri vojaški oceni položaja, — ali pa: še najmanj pri njej — ne moremo izogniti nekaterim splošnim političnim pokazateljem, ki se nudijo kar sami od sebe. Predvsem je treba poudariti sedanjo enotnost arabskih dežel, ki ima pomemben vpliv na borbeno moralo njihovih — tistih seveda, ki so na frontni črti, pa tudi drugih — vojaških enot; ofenziva, ki traja, prav tako pozitivno vpliva na moralno-politični dejavnik arabskih enot; te enote se, nadalje, borijo za pravične cilje — borijo se za osvoboditev lastnega ozemlja in ta misel jih bo gnala vse tja do severa Sinaja, do njihovega končnega cilja.

Tu in tam je slišati, da je ta ofenziva arabskih sil — gre, seveda, predvsem za egiptovske in sirijske — pre-počasna, da nima dovoljnega zagona. Ta ofenziva se, nadalje, skuša primerjati z bliskovito ofenzivo, bliskovito voj- no Izraelcev 1967. leta, da o se pokazalo in dokazalo, ka- ko se sedaj — po skoraj ted- nu dni, v dobrem tednu pa je pred šestimi leti vojna na Bliznjem vzhodu bila konča- na — arabska ofenziva izvaja prepočasi. Pri tem pa se za- nemarja sposobnost in moč branilcev v tej in v junjski vojni: branilec — Arabci — so bili v junjski vojni prese- nečeni, Izraelci pa so imeli v šestih letih ne vojne in ne miru dovolj časa za to, da se utrdijo na štirih obramb- nih položajih po globini Si- naje in da, domala iz dneva v dan, pričakujejo napad. Iz- raelci poveljniki pa danes sami priznavajo, da se egipt- ovske sile sedaj borijo po vseh načelih vojskovanja, da so disciplinirane in hbrabe in da znajo dobro izkoriščati vse možnosti sodobnega oro- žja, s katerim so oborožene. Potemtakem je v sedanjem spopadu bila bolj preseneče- na Izraelska stran — čeprav je sama začela spopad — predvsem z načinom vojsko- vanja in vodenjem operacij od strani egiptovskega voja- škega poveljstva. Nasprotni kovo priznanje pa je vedno več vredno, kot pa priznanje prijatelja — tako pravi tudi stari rek.

Torej: če ocenjujemo ofen- zivo Arabcev, potem moramo ocenjevati vse činitele, ki vplivajo na njeno izvajanje in na njeno vodenje. Ofenziva pa se bo nadaljevala vse do- tlej, dokler bodo te, arabske sile, imele iniciativo v svojih rokah. Njena moč bo, seveda, odvisna od dopolnjevanja vo- jaških moči na sinajskem po- lotoku in od tega, kako, če bodo izvajale vojaške opera-

V čem so rezerve

Pri vsem tem pa je, seveda potrebno upoštevati še mož- nost ene in druge strani za to, da hitro nadomešča ma- terialne izgube na bojišču. Kot je znano, se tudi ta voj- na izvaja z dobrim delom ku- pljenega orožja v tujini — na zahodu in na vzhodu. Svoj- čas so že Američani obljubili Izraelcem, da jim bodo takoj nadomestili vsake — izgubo orožja v morebitnem spopa- du: glede na stališča Ameri- ke v Varnostnem svetu OZN do sedanjega spopada je pri-

čakovati, da bodo Američani to obljubo tudi izpolnjevali. Poleg orožja, ki ga dobijo od ZDA, pa lahko Izrael pro- izvaja precej lažjega orožja doma, saj ni nobena skriv- nost, da je domala vso last- no industrijo preusmeril v izdelovanje vojaških in voj- nih potrebščin. Toda vrnimo se spet k tistem, kar smo omenili na začetku: k moral- no-političnemu dejavniku, k človeku, k človeškemu delav- niku vojne. Očitno je, da je v tem oziru Izrael v veliko slabšem položaju, da so nje- gove človeške — kar tako jih imenujemo — rezerve omeje- ne in da bo tudi na njih — na ljudi na fronti in v zaleđu — postopno umikanje imelo svoj negativen odraz.

Kratka analiza materialne ga — v vojaškem oziru, se veda — položaja Arabcev je drugačna. Znani so številni zapeljivi v dobavi vojaške tehnike predvsem Egiptu od strani Sovjetske zveze, toda po zadnjem srečanju med Brežnjevim in Sadatom v Moskvi je poudarjena pri- pravljeno ZSSR za nadalj- nje oskrbovanje Egipta z vo- jaško tehniko za krepjenje egiptovskih oboroženih sil. Že sama sposobnost, da presko- čijo Suez in začnejo ofenzivo, govori o tem, da so egiptov- ske oborožene sile dobro op- remljene in da tudi dobro ob- vladajo vojaško tehniko. (Naj- ob tem zapišemo, da je ta tehnika — od raket do lovcev-prestrelalcev — izred- no dobra.) Nadalje je potreb- no imeti pred očmi dejstvo da so vse druge arabske de- žele — ki v tem hipu niso neposredno vmešane v spo- pad — pripravljene vojaško pomagati Egiptu in Siriji, pa se tudi v tem kaže njihova enotnost. Rezerve — material- ne in človeške — Arabcev so, potemtakem, veliko večje in pomembnejše v tem spopadu, ki ima tudi svoje lokalne me- je.

Vprašanje libijskega letalstva

Ob vsem tem se, kajpada, zastavljajo tudi druga vpra- šanja, ki bi v tem hipu moč- no vplivala na odločilnost vo- jaško ofenzivo Arabcev. Eno od teh vprašanj je tudi- tisto, ki se nanaša na aktiv- nost libijskega letalstva — ali drugače: njegove aktivno- sti v vojni. Spomniti pa se je treba, da so ta letala kupje- na pod pogojem, da ne bodo direktno vpletena v spopad na Bliznjem vzhodu, temveč da bodo uporabljena le za lastno obrambo. Tudi neka- tere druge arabske dežele so, skupaj z orožjem, kupljenim v tujini, prevzele nase še neke druge obveznosti, ki se nanašajo na uporabo tega orožja. Ob vsem tem pa gre še za rezervne dele, katerih verjetno nimajo veliko, vsa kodnevna uporaba vojaške tehnike pa, razumljivo, zaht- va tudi hitrejša menjavanje posameznih delov, predvsem na letalih.

Torej — kakršnakoli ocena izhoda tega spopada bi, v tem hipu, še vedno bila nere- alna, zapisali smo: drzna. Dejstvo, ki močno vpliva na borbeno moralo enot ene in druge strani pa je v tem, da se Arabci borijo za to da osvobodijo lastno ozemlje Izraelci pa za to da obdržijo tuje ozemlje. Znano je, po- temtakem kdo vodi in kakš- no vojno vodi. To dejstvo ne- imelo močan vpliv tudi na vojaške enote enih in drugih.

Zmago bo, torej, izvojeval človek s svojo odločnostjo za to, da doseže pravične cilje v tej vojni, ki je več kot šest let visela v zraku. To priča- kovanje pa je povečavalo oči- čnost, lahko smo prepričan v to, tistih, ki so leta in leta prebili ob sueškem prekopu ali pa na Golanski planoti in ki so si, lahko verjamejo tu- di v to, želeli trenutek, ki jih bo popeljal k njihovemu končnemu in pravičnemu ci- lju.

Kako močan je ta vpliv, pa vedo samo tisti, ki se v vojni borijo za pravične cilje. Zato je treba tudi pri vo- jaškem ocenjevanju sedanje- ga položaja iz poročil, ki so si tako nasprotujoča in zme- dana, ocenjevati tudi ta de- javnik.

Ofenziva Arabcev, čeprav se nam zdí prepočasna, pa, o- le- tra, je.

Priznanje in nepriznanje

Dve novici sta pritegnili pozornost. Sovjetska zveza je priznala Sihanukovo vlado kot edino zakonito predstavi- tvo Kambodže, ter ji obljui- bila vso pomoč; skoraj isto- časno so v Pekingu poklicali v zunanje ministrstvo Allen- dejevega veleposlanika Ar- manda Uribo in mu sporo- čili, da »ga nimajo več za predstavnika Čilas. Niso pa sporočili, če ta ukrep pome- ni, da Peking priznava voja- ški režim v Čilu.

Obe epizodi sta pomenljivi. Sovjetsko priznanje Siha- nuka odkriva, da je v Mosk- vi prevladala ocena, da kom- promis v Kambodži ni možen in da bo Sihanuk proračuna na osebnost jutršnjega Kam- bodže. Kriza, ki jo je v Phnom Penhu sprožil pred- sednik Lon Nolone vlade in Tan s svojim odstopom, je eden od elementov, ki napo- vedujejo razvoj v tej smeri. Iz Laosa pa so v sredo zvečer prisle vesti, da Pathet Lao že pošilja svoje oddelke v Vientian in Luang Prabang, kjer bodo, ustrežno sporazu- mu z vlado Suvanna Fume, za- jamčile neutralizacijo vladne in kraljevske prestolnice, kar kaže, da se uresničuje tudi tisti del pariških sporazumov, ki se nanaša na Laos.

Tako kot je dosedanja nav- zčnost diplomatskega pred- stavnika ZSSR v Phnom Penhu odražala hladno izra- čunani državni interes, tako tudi priznanje Sihanuka od- raža isti interes na novih oce- nah položaja.

Prav isto velja za kitajsko potezo. V Pekingu so odso- vili Allendejevega veleposlani- ka dobrih 14 dni pred priho- dom ameriškega zunanjega ministra Kissingerja, ki je doslej prihajal v Peking sa- mo lakrat, ko je bil gotov, da bo mogoce storiti »korak naprej v kitajsko-ameriških odnosih na novih osnovah. Sam po sebi se ponuja ob- cutek, da je pekinška epizoda z Uribo gesta »dobre volje«. Sam po sebi je pekinška epizoda z Uribo gesta »dobre volje«. Sam po sebi je pekinška epizoda z Uribo gesta »dobre volje».

Očitno je usaj eno: v od- nosih med velikimi je direk- to konfrontacijo zamenjal dialog, ki mu ne dajejo tona »malenkostni, pa četudi gre za globoka načelna vprašanja, marveč odplivajo globalni in- teresi.

M. SUSTAR

Madžari so predebeli

Kmalu polovica Madžarov pretežkih — Splošna kampanja ne toliko za estet- sko korekturo, kolikor za trdnjše zdravje — Shujševalne kure po TV in radiu

BUDIMPEŠTA, oktobra — Na Madžarskem so se vzele vkup zelo pomembne druž- bene in državne sile, da bi se čimbolj uspešno postavile po robu težavam, ki vse bolj nevarno ogrožajo državo — odvečnim kilogramom. Podatek, ki ga že nekaj časa vztrajno objavljajo, da je v državi približno 40 odstotkov ljudi, katerih teles- na teža presega dovoljeno, je spravil na noge vse odgovorne dejavnike, še zlasti po- zadnjih ugotovitvah, da se je izredno naglo povečalo število srčnih bolezni in bolezi- ni krvotoka.

To, kar se zadnje dni doga- ja na Madžarskem v zvezi z odpravljanjem odvečnih kilo- gramov, bi lahko razumeli kot kampanjo v pravem po- menu besede. Ministrstvo za zdravstvo, Rdeči križ, organi fronte, številne sekcije nara- voslovnega društva in napo- sled tudi televizija in radio so se kar najbolj angažirali,

da bi uresničili akcijo »čim- prej stran s kilogrami«.

Spor okoli masti in olja

V državi se že vrsto let po- večuje poraba živil, med dru- gim tudi mesa, in to ne le svinjine, kar je povsem ra- zumljivo, saj so madžarska pojmovanja o standardu ne-

ločljivo povezana s predsta- vami o polni mizi. To, kar v zadnjem času vzbuja skrb, ni poraba mesa, zelenjave in sadja, temveč takih artiklov, ki so že od nekdaj na zdrav- stvenem indeksu: masti, slad- korja, koke.

Madžarska bo najbrž za- dnja država v Evropi, če že ne na svetu, ki bo pripravila

la jedi na olju, se pritožuje neki znanstvenik; v slabo vo- ljo ga je spravila nesodob- nost madžarske kuhinje — ta še vedno vse jedi pripra- vlja na svinjski masti in pre- žganju, ki poleg maščobe ter- ja še veliko moke in papri- ke. Taki protesti proti svinjs- ki masti so danes veliko glasnejši kot pred nekaj leti, najbrž zaradi stalnih opozoril medicinskih strokovnjakov. Nasprotni takim argumentom je vse manj odločno slišati glas tistih, ki so proti belje- nju z oljem — kaj bo še osta- lo od specifičnosti znamenite madžarske kuhinje, če bodo svinjsko mast zamenjali s rastlinskim oljem?

Kampanja, ki poteka, in splošno razpoloženje očitno kaže, da je v širši javnosti take dileme vse redkeje sre- čati. Tistim, ki so se odločili za hujšanje, se ponujajo nek- različnejše možnosti, od keč- sov »mamolet«, ki so jih dali nedavno v prodajo in ki ti za- gotovno odvzamejo kak kilo- gram (težave so le v tem, da je lakih kečsov malo v pro- daji), pa do klubov, v katere prostovoljno stopajo vsi debe- luh in se vsaj za nekaj ted- noma prepustijo disciplini.

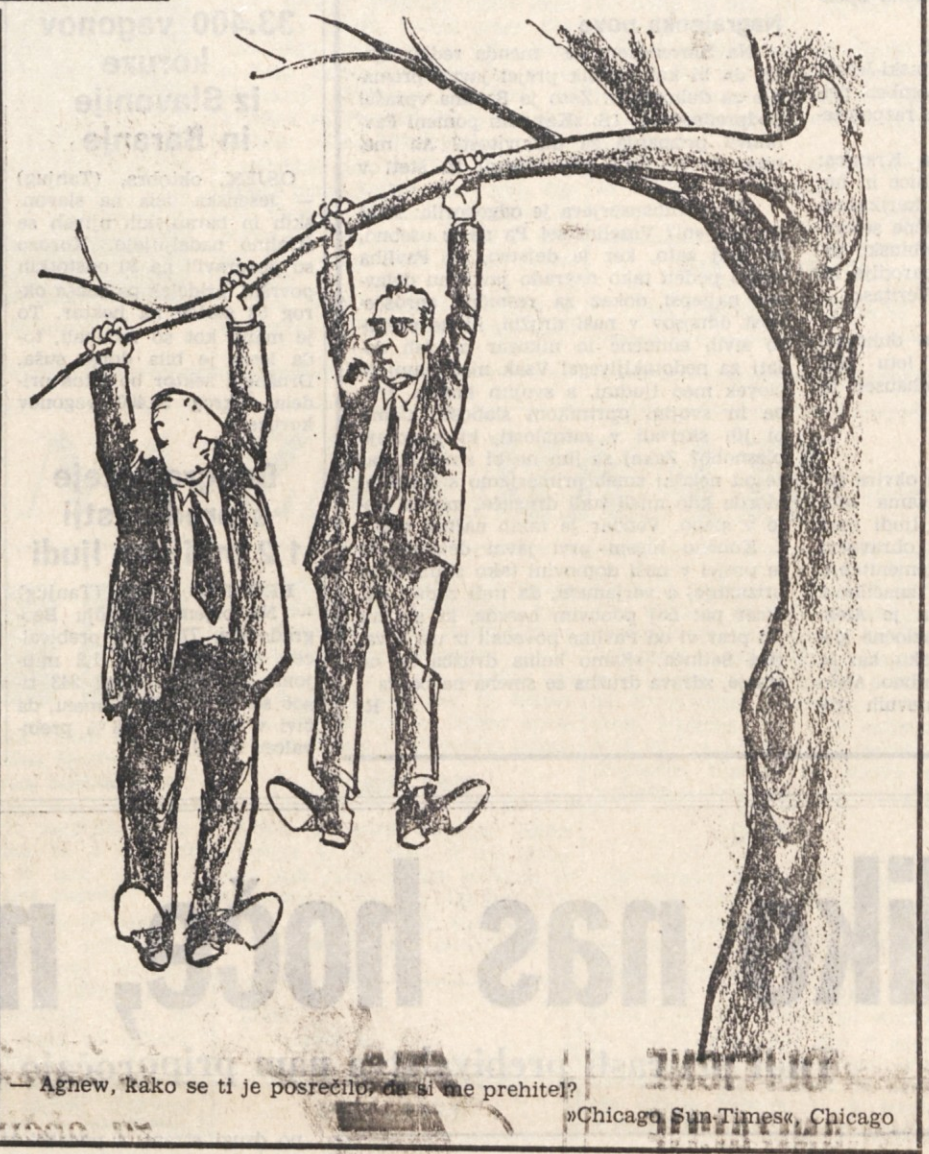
Hujšanje v klubih

Za takšne klube se zlasti ogrevata televizija in radio, ki sta ob sredah pripravila posebne oddaje, v katerih pri- kazujejo dejavnost takih sku- pin po 20 do 30 ljudi. Klubi niso edina oblika pripadnosti shujševalnemu gibanju, ki so ga organizirali v državi, so pa najbolj spektakularni. Vsi, ki so se včlanili vanje, mo- rajo upoštevati naslednja pra- vila: se v vsem pokoravati nasvetom klubskih zdravni- kov; izven predpisane je- dilnice ne smejo zaužiti nič-esar; z vso svojo voljo se moras odreči najbolj slastnim zalozajem; tudi tedaj, ko vsi jedo okoli tebe ali ko te ma- mi posebno priljubljena jed; obljubiti moraš, da ne boš opustil shujševalne kure, če- tudi se ti bo okolica posme- hovala; upoštevati moraš pra- vila tudi v primeru, če to- terja posebne telesne žrtve.

Članstvo v klubih, ki jih zdaj odpirajo po vsej državi, je predvideno za tri mesece. Namenoma si niso izbrali daljšega roka, ker so bili mnenja, da tisti, ki bo vzdr- žal tri mesece, tudi pozneje ne bo zapadel v skušnjava.

MILOŠ COROVIO

MAULDIN: NA VEJI



Chicago Sun Times, Chicago

„Če bi zastali avtomobili“

Tri četrt zahodnonemških motorjev „žre“ arabsko nafto

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, oktobra — Tri četrtine zahodnonemških avtomobilistov je te dni izvedelo, da vozijo bencin, ki so ga dobili iz arabske nafte. Osemnajst milijonov voznikov se te dni spominja tistega poletja 1967, ko so arabske dežele začele bojkotirati zahodno Evropo zaradi izraels- ke agresije na Egipt in Jordanijo. Takrat je prišlo prvič po vojni do resne krize v preskrbi z gorivom na zahodnih bencinskih črpalkah. Ali se nam kaj takega lahko spet pripeti? — se zaskrbljeno sprašuje tretja najmočnejša trgovska, industrijska, posebej pa še avtomobilska dežela na svetu. »Za zdaj oskrba z nafto še ni ogrožena,« tolaži do- mačo javnost predstavnik bonške vlade. »Politični zapleti nas lahko prizadenejo,« pa opozarjajo naslovi na gospodarskih straneh zahodno- nemškega časopisja. Kajti: tri četrtine uvaža ZR Nemčija iz arabskih naftnih vrelcev.

Bonn se obnaša v bližnjevzhodni krizi silno previdno in pragmatično. Nikakršne izjave ne daje nihče. Brandt in vladni pred- stavniki ponavljajo le zaskrbljenost in željo po miru.

Mislija pa oba na — nafto. Če bi se Arabcem prebudo godilo v tej vojni, bi in bodo gotovo vrgli na mizo tudi naftno karto. Prekinitev prodaje nafte za- nohim koncernom bi najprej in najbolj prizadela Američane, ki so direktno nave- zani na sredozemske vire za svojo šesto floto in atlantske enote v Evropi.

Zvezna republika Nemčija je tu v pre- cej drugem položaju. Z glavnimi doba- vitelji nafte ima sklenjene sporazume o in- vesticijskih vlaganjih, pa ni vsakršna daljša zapora naftnih ventilov nujno prizadela sa- me arabske dežele. Prav tako računa Bonn, da Arabci ne bi mogli dlje časa vzdržati bojkota, ker je Egipt le močno navezan na podporo iz naftnih sil, kot sta Libija in Saudska Arabija. Vse to sicer dovoljuje Za- hodni Nemčiji, da ne izgublja živcev, zato pa tembolj temeljito izgrajuje svojo ener- getsko osnovo.

Nafta - osrednji vir energije

Bonn je ravno v zadnjih tednih izobil- koval svoj srednjeročni načrt oskrbe z ener- gijo. Kakorkoli že namerava ZRN zgraditi do leta 1985 preko sto novih jedrskih elek- trarn in povečati za tridesetkrat prispevek atomne energije, bo vendarle v letu 1980 šele 8 odstotkov vseh potreb pokrila jedr- ska energija, leta 1985 pa 15 odstotkov.

Dolež nafte, ki je bil v letu 1957 zasto- pan le z 11 odstotki, lani pa že s 56, bo

ostal bolj ali manj enak, to je pri 54 od- stotkih vseh energetskih potreb v letih 1980 do 1985. Kar pa je še posebej pomembno, je to, da se vloga nafte in njenih izdelkov še vedno veča in energetski načrtovalci ra- čunajo, da bo leta 1975 morala zadovoljiti 57 odstotkov vseh potreb.

Te potrebe pa so iz leta v leto večje. V desetih letih se je potrojilo število avtom-obilov na 18 milijonov, število letal pa pove- čalo za štirikrat na približno pet tisoč. Sa- mo ti motorji požrejo zdaj več ko sto milij- onov ton surove nafte oziroma njenih iz- delkov.

Med najpomembnejšimi dobavitelji nafte še vedno dominira Libija, in to tako zaradi kvalitete (malo žvepla v nafti) kot na račun ugodnih, kratkih poti, saj jo je treba pre- peljati le do Trsta, potem pa teče po nafto- vodni do rafinerij pri Ingolstadt in Dona- vi. Libija prodaja zdaj več kot 28 milijonov ton ali 28 odstotkov vse uvožene nafte v ZR Nemčijo. Njena izrazito prevladujoča vloga sicer rahlo upada (ker tudi Libija sama omejuje izkoriščanje zalog), ostaja pa Bonn silno občutljiv za Gadaffijeve ukrepe. Tako je morala vodilna zahodnonemška pe- trolejska kompanija Celsenberg brez ob- stavljanja privolitvi v nedavno nacionalizacijo v Libiji. Sicer pa odnosi med Bonnem in Tripolisom niso doživljali pretresov, razen politične krize po Münchenskem atentatu lani, ko je Gadafi demonstrativno podpi- rali arabske atentatorje.

Drugo mesto med naftnimi velikanima ima za Zvezno republiko Nemčijo Saudska Ara- bija, ki prodaja skoraj 19 milijonov ton ali več kot 18 odstotkov vsega zahodnonemš- kega uvoza. Preko 10 odstotkov uvoza nafte od- pada še na Alžirijo, iz Kuvajta, Iraka in šejkatov ob Perzijskem zalivu pa je Bonn

Vreme je nevarnejše od Arabcev

Podobno kot vse države evropske gospo- darske skupnosti, je tudi ZRN skoraj iz- ključno navezana na uvoz nafte. Bonn mora te dni spet občutiti, kako je kot najmoč- nejši gospodarski partner te skupnosti hkrati največja žrtev političnih grehov, ki so jih delali ali jih še delajo njegovi zave- zniki v arabskem svetu. Edino enotna ener- getska pa v tem smislu tudi zunanja in gospodarska politika bi lahko zmanjšala ob-

čutljivost zahodne Evrope na krize v ara- bskem svetu.

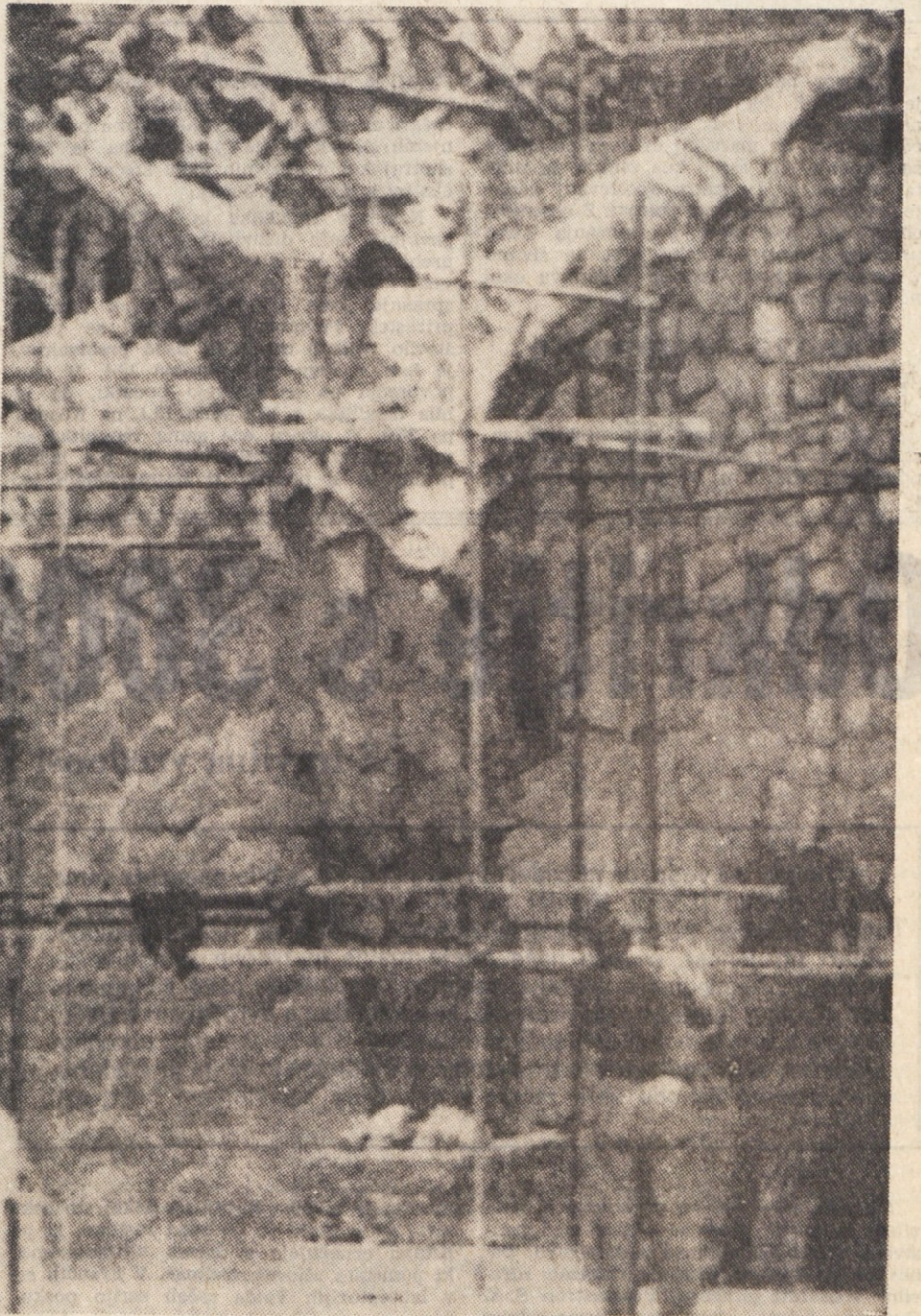
Z 8 milijoni lastne proizvodnje nafte (v severnememski nižini) pokrije ZRN le kak- šnih 7 odstotkov potreb. Skupne zaloge ce- nijo na 81 milijonov ton, proizvodnjo pa bodo povečali na kakšnih 10 milijonov ton na leto.

Nafta postaja predmet vseh pomemb- nejših državnih pogovorov, ki jih bonksi politiki vodijo po svetu. Brandt in japonski premier Tanaka sta na primer pred dnevi razglabljala med drugim tudi o nafti. Oba sta v podobnem položaju: oba morata skr- beti za varen nakup in racionalen prevoz, to pa lahko dosežeta le z velikanskimi tan- kerji. Tudi bonksi ministri morajo spoštiti vo- ravnati z arabskimi šejki. Državni se- kretar v gospodarskem ministrstvu Rohwed- der se je pred dnevi potrudil v London, da bi srečal šejka iz Abu Daba.

ZRN in druge države EGS gredo na po- večevanja obvezne zaloge nafte za 90 dni. Trenutno v Bonnu ocenjujejo, da lahko z zalozami preživijo dva meseca, za kakšen teden dni nafte pa je še na poti. Kriza v letu 1967 jih je namreč izučila, da ne smejo ostati brez zalog. Pač pa je lahko tokratna kriza še večja, ker je znatno večji delež nafte v splošni energetski oskrbi. Medtem ko je ZRN navezana s 56 odstotki na nafto, je v EGS povprečje še večje. V času prve izraelsko-arabske vojne pa je bilo na nafto navezanih le 40 odstotkov energetskih po- treb.

Samozapno in malce cinično zveni sicer krilatica, da lahko vreme bolj vpliva na oskrbo z gorivi in njihove cene kot pa mo- rebilni bojkot Arabcev — ne gre pa pre- zreti bistveno drugačnih pogojev, ki danes vladajo na tem območju. Poleti 1967 je bil Sueški prekop še glavna prometna žila — danes pride že 386 milijonov ton nafte v zahodno Evropo z gigantskimi tankerji mi- mo Rta dobre nade. Takrat, leta 1967, so se arabske države upirale najprej zahodnim petrolejskim kompanijam, ki so jih izkori- ščale — danes je skoraj vsa arabska nafta v državnih rokah in kot takšna bumerang za državno blagajno.

Da bi Bonn postal še bolj samostojen v svetu nafte, snuje svojo lastno, državno naftno kompanijo, in to z združitvijo se- danjih dveh velikih koncernov Veba in Gel- senkirchen. Šele takšna močna družba bi se namreč lahko privoščila samostojnejše na- stope na svetovnih naftnih poljih. Nafta toliko lačna Zvezna republika Nemčija tudi s strahom pričakuje sedanjo rundo poga- janj med organizacijo naftnih dežel (OPEC) in zahodnimi družbami. Neneotni niso le Arabci, marveč ravno tako zahodni kapital, opozarjajo v časopisju. »Zahodne vlade mo- rajo poskusiti, da bi prišle do skupne poli- tike glede Bliznjega vzhoda, ki bi upošte- vala tako odvisnost zahodnega gospodar-



MATIJA GUBEČ V STUBICAH (detajl)

Veličasten spomenik, stvaritev Antuna Augustinčiča, kmečkim uporom bodo odkrili jutri

Zdrava družba se smeja ne boji!

Letošnji Pavlihovi nagrajenci, ki so prejeli priznanja in nagrade Janeza Kranjca: Frane Milčinski-Ježek, Viktor Plemelj, Slavko Pregl, Bogdan Sajovic in za posebne vedre zasluge v javnosti dr. Aleksandra Kornhauser

LJUBLJANA, oktobra — Časopisno podjetje Pavliha je v torku, na obletnico smrti svojega nekdanjega urednika Janeza Kranjca, prvič podelilo nagrade in priznanje Janeza Kranjca, ki jih bo poslej podeljevalo vsako leto.

Nagrajence je izbrala posebna novinarska komisija s predsednikom Dragom Seligerjem in člani Slavkom Bezjakom, Ludvikom Burgerjem, Božom Kosom, Mitjo Mejakom, Ivanom Renkom in Ireno Špenko.

Kateri so letošnji nagrajenci? Najprej veteran Frane Milčinski-Ježek: 10.000 dinarjev prejme za pomemben prispevek k humorju in vedremu razpoloženju na Slovenskem.

Potem dobje nagrade Janeza Kranjca: Viktor Plemelj za okroglo pesnico in humoristične sestavke pa ideje za karikature — Slavko Pregl za vsebinsko zanimiv in Bogdan Sajovic za vsebinsko zanimiv in humoristične prijem parodije na senzacionalizem in agencijo »Veritas« — vsi po 3.333,3 dinarja.

Priznanje Janeza Kranjca za duhovito obravnavanje javnih zadev v letu 1973 pa prejme dr. Aleksandra Kornhauser, in sicer z utemeljitvijo komisije:

Zakaj priznanje

»Duhovitost, ki presega ozke okvire za ključnih skupin in ni več sama sebi namen, prispeva k zbliznavanju ljudi med seboj, k večji neposrednosti v obravnavi skupnih zadev in s tem k plemenitiju družbene klime, kar je tudi značilnost samoupravnega sistema. O tem je Aleksandra Kornhauser zapustila različne sledove v javnih razpravah in v tisku, kar je po mnenju komisije zelo pomembno. Aleksandra Kornhauser tudi v zahtevnih tre-

nutkih ne izgubi smisla za dobro voljo. V urejanje skupnih zadev, v katerih sodeluje, ne vnaša le intelektualne svežine, temveč tudi človeško toplino. Kočljive situacije zna premostiti z izvirno duhovitostjo, zna pa se nasmejati tudi na svoj račun.

To priznanje ji podeljuje pravico, da sodeluje na seji zbora delovne skupnosti Pavliha ob podelitvi 10.000 dinarjev iz sklada Janeza Kranjca za tiste humane namene, kjer je dobre volje veliko, denarja pa manjka.

Nagrajenka pove

Na Slovenskem se menda redko zgodi, da bi kak politik prejel javno priznanje za duhovitost. Zato je Pavliha vprašal podpredsednico IS: »Kaj vam pomeni Pavlihovo priznanje za duhovitost? Ali menite, da bi vam kdo utegnil to šteti v zlo?«

Dr. Kornhauserjeva je odgovorila: »Kaj mi pomeni? Veselim se! Pa ne le osebno, še bolj zato, ker je dejstvo, da Pavliha lahko podeli tako nagrado javnemu delavcu, najljepši dokaz za resnično sproščeno odnosov v naši družbi, ki ne preneša sivih eminenc in nikogar ne želi delati za nedotakljivega! Vsekam med nami je človek med ljudmi, s svojim kosom vrline in svojim oprtnikom slabosti. Čemu bi jih skrivali v zatohlosti, ki pogojuje plesnobo? Zakaj se jim ne bi smejali, saj že od nekdaj smeh primerjamo s soncem! Morda kdo misli tudi drugače, morda šteje je za slabo. Vendar je takih najbrž malo. Končno nismo prvi javni delavec, ki je prejel v naši domovini tako simbolično priznanje, a verjamem, da tudi zadnji ne. Sicer pa: naj ponovim besede, ki ste mi jih prav vi od Pavlihe povedali iz ust tovariša Setinca: »Samo bolna družba se ne smeje, zdrava družba se smeja ne boji.« O. R.

Sejalci domačih pšenic

V Vojvodini hite z jesensko setvijo — Prednost domačim sortam

NOVI SAD, okt. (Tanjug) — V Vojvodini hitijo s setvijo pšenice. Računajo, da do bodo letošnji posejani na okrog 430.000 ha njiv. Trenutno pa še ni mogoče povedati, ali bodo ta načrt lahko v celoti uresničili.

Iz posameznih občin vse pogostejše sporočajo, da primanjkuje denarja za setev pšenice v kooperaciji na zasebnih kmetijah. Semena in umetnih gnojil imajo dovolj. Kmetovalci se najraje odločajo za domače vrste pšenice sava, biserka in zlata dolina, s katerimi so že letos dosegli visok pridelek.

33.400 vagonov koruze iz Slavonije in Baranje

OSJEK, oktobra, (Tanjug) — Jesenska dela na slavonskih in baranjskih njivah se živahno nadaljujejo. Koroze so pospravili na 30 odstotkih površin, pridelek pa znaša okrog 52 stotov na hektar. To je manj, kot so računali, toda letošje je bilo dolgo suša. Družbeni sektor bo letos pridelal okrog 33.400 vagonov koruze.

Beograd šteje s predmestji 1,2 milijona ljudi

BEOGRAD, okt. (Tanjug) — Na ožjem območju Beograda živi 775 tisoč prebivalcev, na širšem pa 1,2 milijona. Našli so tudi 343 tisoč stanovanj. To pomeni, da živi v Beogradu 3,8 % prebivalcev SFRJ.

Naši prikrajšani otroci

Vzgojni zavod Janka Premrla-Vojka v Vipavi že osem let varuje za svojimi mogočnimi zidovi duševno in telesno prizadete otroke — Med njimi so tudi žrtve prometnih nesreč in divjanja

Kakšno je življenje in prihodnost teh otrok, ki ob sprejemu v dom povečini ne obvladajo niti osnovnih življenjskih funkcij? Je mar mogoče, da tudi to tako humano ustanovo težijo finančni problemi? Zal je tako in posledica tega je prostorska in kadrovska stiska zavoda.

Dan, ki smo ga preživeli med neboljimi otroki, se nam je zarezal globoko v spomin. V domu je vladalo praznično vzdušje, pionirji so imeli svoj praznik. Tako boleče je bilo srečanje z njimi prav na ta dan, ki ga njihovi zdravi vrstniki proslavljajo čisto drugače. Ti malčki pa... zakaj vse jih je prikrajšala neusmiljena usoda ali bolezen, katere posledice bodo imeli vse življenje. Kako rad bi jim človek dal nekaj svojega zdravja, da bi tudi oni živeli normalno, delali, mislili, hodili.

Na začetku toliko težav

V sodobno urejeno pisarno, kjer smo se pogovarjali z ravnateljico zavoda Peliconovo, psihologom dr. Cukom, in socialno delavko Nardinovo, je prodiral hrup otrok, ki so

zapuščali podstrešno dvorano, kjer so imeli proslavo. V stavbi so bila prvotno oficirska stanovanja, kasneje so uredili v njej bolnišnico. Tovarišica Peliconova, ki je kot logopedinja delala v bolnišnici za predšolsko invalidno mladino v Stari gori, se je že tedaj posvečala vzgoji in izobraževanju otrok, ki so bili tam na zdravljenju.

Tako so osnovali tri razrede poskusne posebne šole, kar pa za otroke ni bilo preveč perspektivno, saj so potem večinoma odhajali domov, če je bilo zdravljenje končano. Ko pa se je bolnišnica iz Vipave preselila v Sempeter, so se namenili ustanoviti v teh prostorih zavod za šolsko invalidno mladino. Ko jim je končno uspelo zbrati sredstva za adaptacijo prostorov, so oktobra

1956 sprejeli prve otroke iz Stare gore. Kajpada so bili problemi v začetku raznovrstni, od kadrovskih do stanovanjskih in finančnih.

Osem let nežne skrbi

Danes je v zavodu 95 otrok, kar je 50 % preveč za njegovo kapaciteto. Ravnateljica Peliconova, ki je tudi republiška poslanka, je povedala, da za novogradnjo slabo kaže, čeprav so zajeti v republiški perspektivi plan. Pred njimi so še Dornava in Črna. Zaradi pomanjkanja prostora, ne morejo odpreti pripravljene oddelke, pa tudi prostori so ves dan zasedeni.

Otroci prihajajo v zavod iz vse Slovenije. Pogosto je otrok ob sprejemu popolnoma neboljen. V osmih, oziroma desetih letih bivanja in

šolanja v zavodu, si prizadevajo otroka usposobiti kolikor se največ da. Ustanovili so tudi poseben oddelek za usposabljanje otrok po osemletnem šolanju. Šolsko leto traja deset mesecev, otroci pa preživijo počitnice doma. S tem se neguje vez med starši in otrokom. Razen tega so dovoljeni v domu tudi obiski.

Kam pa potem?

Prihodnost teh otrok je največkrat zelo žalostna. Po končanem šolanju se vrnejo na svoje domove v oskrbo staršev, ali odhajajo v zavode za odrasle. Najmanj prizadeži se zaposlilo. Dosele se jih je zaposlilo šest in so na delu tudi ostali. Če se tu med bivanjem otrokovo stanje izboljša, nadaljuje šolanje v popolni osemletki Zavoda za invalidno mladino v Kamniku. V obratnem primeru pa pošljejo otroke v Dornavo.

Po mnenju psihologa je vsak otrok v zavodu posebna kombinacija motenj. Prav zato je tudi potreben izbran strokovni kader — od fizioterapevta in delovnega terapevta do psihologa, socialnega delavca, vzgojiteljev, učiteljev, bolničarjev, zdravnikov itd. Nekateri od teh so v zavodu le honorarni sodelavci. Presumljiva so obdobja, ko se otrok začne zavedati svoje prizadetosti.

Neomajna, čudežna volja

Na področju celotnega posebnega obsevanja je problem neurejenih osterbina zelo pereč. Potreben bi bil urejen sistem plačevanja. Denar v zavodu doteka iz različnih virov. Tako npr. RIS prispeva sredstva za prosvetni kader, psihologa, socialnega delavca, logopeda in snazliško. Iz zdravstvenega sklada plačujejo

zdravstvene delavce, snazliško itd. Prav tako bi ob tem nastale razlike v osebnih dohodkih delavcev v enem zavodu. Ko smo si ogledali prostoro, nas je povsod presenetil čudovit red in racionalna izkoriščenost prostorov.

Vendar nas je zabolil pogled na dečka v invalidskem vozičku, ki je strmel skozi okno spalnice. Prelepo izvezen prti in drugi izdelki v tehnični delavnici pa so potrdili vtis, kako neomajna sta vztrajnost in ljubezen do dela pri teh otrocih. Njihovi uspehi so hkrati tudi simbolično poplačan trud vseh, ki delajo z njimi.

Kako težko je bilo mirno gledati neboljene otroke v invalidskih vozičkih ali premikajoče se ob oporah, ko so se na prostranem dvorišču gredli na jesenskem soncu. Kako si je eden od njih na vse mogoče načine pridelal doseči gugalnico, pa del in ni mogel več sam vstati. Kot najhujša obtožba vseh tistih, ki brezglavo drvijo z avtomobili, so zavzele Petrove ječljajoče besede: kako je bilo tistega dne, ko je šel v šolo in ga je nenadoma podrl avto, ki ga je zaneslo na mokri cesti. Pogled na veliko brazgotino na njegovi glavi in na njegove nemočne ude orosi oko.

Ko zapušča zavod, razmišlja o tem, kako težko žive te žrtve nesreč in bolezni in kako rade žive, se veselijo in učitjo. Ali pa jim dovolj pomagamo? Ne pozabljamo na svojo človeško dolžnost?

J. C.

BERITE PRIMORSKI DNEVNIK

Koliko nas hoče, noče biti

Tudi pri rasti prebivalstva nam priporočajo stabilizacijo

V Jugoslaviji nas živi 80 ljudi na kvadratni kilometer, kar je v primerjavi z vrsto močno naseljenih evropskih in drugih držav zelo malo. Nobena nevarnost nam ne grozi, da bomo — pri sedanjih stopnjah rasti — naše meje postale pretesne, da se nam bo življenjski prostor spreminjal v preobljudeno mravljišče. Če upoštevamo podatke o sedanjih naseljenosti našega prostora pod soncem, lahko sklepamo, da imamo možnost za ekspanzijo, se pravi, da lahko mirno povečujemo svoj naravni prirastek, ne da bi se nam bilo treba meniti za črnooglede napovedi demografov, ki slikajo za prihodnost najtemnejše podobe. Zakaj bi torej sploh premišljali o kakšni populacijski politiki, zakaj bi se trudili zavzemati stalništvo do nje, kot so pred kratkom počeli najvidnejši strokovnjaki z vseh koncev Jugoslavije? Gre le za kabinetna besedovanja ljudi, ki se sem ter tja želijo pomeriti na kakšnem simpoziju?

Odgovor na tako zastavljeno vprašanje je na dlani: Jugoslavija res ni pregotovljena dežela, toda človek ne živi samo od prostora. Se marsikaj drugega potrebuje za življenje, kot samo kos zemlje, in prav ta »marsikaj« je treba upoštevati, kadar je govora o populacijski politiki. Z besedami enega od udeležencev posvetovanja lahko problem izrazimo takole: »Zal ne živimo v carstvu svobode, temveč v carstvu ekonomske nujnosti.«

Carstvo ekonomske nujnosti

Kakšna je pravzaprav rast prebivalstva, s katero mora računati jugoslovanska ekonomska nujnost? Kot v marsikateri drugi

stvari, je tudi na področju gibanja prebivalstva Jugoslavija svet v malem. V nobeni državi ni stopnja rasti enakomerna po vseh njenih območjih, le poredko pa je moč znotraj kakih državnih meja srečati takšne ekstreme kot v Jugoslaviji.

Nekatero republike in pokrajine so v povojnih letih doživljale pravo eksplozijo prebivalstva v malem (ki traja še danes), vrsta območij pa se danes zaskrbljeno sprašuje, kam pelje tako nizek naravni prirastek. Povprečna nataliteta, se pravi število rojenih otrok na tisoč prebivalcev, je lani v Jugoslaviji znašala 18,4. V tem povprečju pa se skrivajo podatki, da je bila nataliteta v Vojvodini 19,1, na Kosovu pa 36,8. V okviru ene same republike se torej skrivajo številke, ki bi jih lahko primerjali s podatki iz najrazvitejših in,

po drugi strani, s podatki iz najmanj razvitih območij na svetu.

V prvih povojnih letih smo v Jugoslaviji doživeli pojav, ki ga poznamo vse družbe sveta, ko se otresejo more vojne — izredno veliko število rojstev, ki se ga je prijelilo ime »baby-boom«. Po letu 1952, ko se je ta povojni »boom« unesel, se je začela nataliteta v vsej Jugoslaviji zniževati, ponekod bolj, ponekod komaj zaznavno; na Kosovu, na primer, je od leta 1953 do 1970 padla le za 0,7 odstotka. Zaradi različnih »starih osnov« to upadanje ni prineslo bistvenih razlikov med posameznimi republikami in pokrajinami. Na tako imenovanih razvitih območjih, kamor štejemo Slovenijo, Hrvaško, ožjo Srbijo in Vojvodino, je stopnja rasti prebivalstva že zelo nizka, na nerazvitih območjih — na Kosovu, v Bosni in Hercegovini, Makedoniji in Črni gori pa je prebivalstva še vedno čedalje več.

Kaj to pomeni za stvarstvo jugoslovanske ekonomske nujnosti, postane jasno, če problema prebivalstva ne gledamo le s stališča prostora, ampak tudi v povezavi z gospodarstvom. V nerazvitih republikah lahko nacionalni dohodek še tako ugodno raste, a ker ga je treba vsako leto deliti z močno višjim številom prebivalstva, se še tako nagla rast spremeni v počasno. Visoka nataliteta tudi močno zvišuje število vzdrževanih ljudi, ki v nasprotju z aktivnim prebivalstvom za nacionalni dohodek nič ne prispevajo, pač pa iz njega veliko črpa. Čeprav visoka nataliteta ni edini dejavnik, ki vpliva na stopnjo aktivnosti, ni nič presenetljivega tale lestvica: v vseh povojnih letih je največ vzdrževanih ljudi (na število aktivnih) živelo na Kosovu, nato v Črni gori, Bosni in Hercegovini, Makedoniji, sledijo pa jim Vojvodina, Hrvaška, ožja Srbija

Na pamet napravljeni načrti

Nihče med tistimi jugoslovanskimi strokovnjaki, ki se ukvarjajo z gibanjem prebivalstva, iz teh podatkov ne dela kakšnih alarmantnih sklepov. Nihče nam ne slika mračnih podob prihodnosti, v kateri bosta z neusmiljeno roko gospodarili lakota in beda. Nobenega dvoma ni, da tem 21 milijonom, kolikor nas je danes, lahko dodamo še kakšen milijon, ne da bi se nam bilo treba bati za obstoj.

Mnenja o tem, kako naj bi — če sploh — uravnali naš naravni prirastek, se močno razlikujejo in segajo od tega, da bi ga bilo dobro povečati, do prepričanja, da bi ga morali hitro zmanjšati. Vsi demografi pa se strinjajo, da bomo morali podatke o gibanju prebivalstva dosti bolj upoštevati, kot smo to počeli doslej, saj je brez tega vsak načrt na pamet narejen.

Da jih doslej nismo, priča vrsta primerov, in demografi, ki hočejo opozoriti na svoj prav, jih kaj radi navedejo. Začelo se je, tako pravijo, že leta 1948, s prvo petletko. Takrat smo se z vso zagnanostjo zavezali, da bomo imeli čez pet let toliko in toliko žita na prebivalca, pa toliko mleka, mesa in jekla in kilovatov. Fozabili pa smo upoštevali, da nas bo čez pet let nekaj več — ker smo bili priče »baby-boom«, celo veliko več.

Če bi upoštevali, da bodo »rezultati« tega »baby-boom« nekega dne morali v šolo, bi lahko omilihi nudo stisko s šolskimi prostori, ki je zavladala v drugi polovici petdesetih let. Nekaj let kasneje bi lahko omilihi tudi stisko v srednjih šolah in morda bi nas danes manj presenečal podatek, da ljubljanski študentje ekonomije poslušajo predavanja tudi s tal, ker pride na vsak sedež šest ukažejalnih ljudi.

Če bi upoštevali te podatke, bi tudi že zelo zgodaj vedeli, koliko delovnih mest bomo potrebovali in za množično zaposlovanje naših ljudi v tujini ne bi krivili le apetita po večjem zaslužku in potrošniške miselnosti, kot pogosto počnemo. Prostora na zemlji imamo resda dovolj, prostora na delovnih mestih pa še zdaleč ne, zato ni nič čudnega, da je 5 odstotkov naših ljudi zaposlenih zunaj oziroma, ilustrirano z drugim podatkom, da nam je 10 odstotkov prirastka absorbirala tujina.

Seveda pa v sklopih demografskih raziskav ne sodi le štetje prirastka, ampak tudi raziskovanje vseh drugih gibanj prebivalstva: od »staranja«, ki ga prinese čedalje višja življenjska doba in nizka nataliteta, do dobesednih gibanj prebivalstva, se pravi migracij, ki v Jugoslaviji nezadržno potekajo na poteh nerazvita—razvita območja, vas—mesto in nasvazanje domovina—tujina.

»Ko iščemo model družbe, ki jo želimo ustvariti,« opozarja dr. Miloš Macura, predstojnik Ekonomskega inštituta v Beogradu, »moramo upoštevati vse aspekte, od možnosti za preživljanje do možnosti za zaposlovanje, pa tudi za šolanje, stanovanja in za naseljevanje v najširšem smislu.«

Se bolj neposredno, brez vsakega ovinkarjenja, je izrazil problem neki drugi udeleženec posvetovanja, ki je takole razmišljal: »Mi smo v naši ustavi deklarirali vrsto pravic. Vsak Jugoslovian ima po ustavi pravico do lepšega življenja, do brezplačnega šolanja, do popolne zdravstvene pomoči, pravico do dela, stanovanja in polnega želočda. Verjetno bi morali voditi takšno populacijsko politiko, ki bi nam omogočila uresničenje teh resnic, da bo, skratka, vsak med nami lahko živel od primernega dela in s primerno polnim želočdom.«

Nekakšno populacijsko politiko bi torej morali imeti, a kakšno in kako jo izvajati?

Nasvet za pametno razmnoževanje

Tega seveda ne more storiti nobena družba in tudi ko bi si vzela to pravico, se ji verjetno ne bi posrečilo. Jugoslovanski strokovnjaki, ki poskušajo izdelati stališča do populacijske politike pri nas, so zvečne nasprotniki vsakršne direktne politike, ampak priporočajo nekakšno indirektno vplivanje.

Po eni strani, pravijo, bi bilo dobro znižati naravni prirastek tam, kjer je zelo visok, in doseči nizko stopnjo rasti, tako, »ki bi bila racionalna in ekonomična.« In po drugi strani? Ta druga stran — se pravi zviševanje tam, kjer je stopnja rasti nizka — je neprimerno bolj zamotana kot prva. Ne samo zato, ker nihče ne pozna zanesljivega recepta, kako ta cilj doseči, temveč tudi zaradi tega, ker se ocene o samem položaju močno razlikujejo. Ljudje, ki držijo v rokah popolnoma iste številke, dobene v istih natančnih raziskavah, delajo iz njih popolnoma nasprotno sklepe. Eni s skrajno prizadetostjo ugotavljajo, da takšna pot pelje v izumiranje, in bijejo plati zavračajo, drugi na podlagi istih številke trdijo, da za takšen preplah ni nobenega razloga.

Ta paleta mnenj je, kot rečeno, zelo široka in presega okvir tega zapisa. V tolažbo nam Slovencev, ki o sebi menimo, da imamo daleč prenikajo stopnjo rasti in da s tem izvajamo počasen, a zanesljiv samomor, pa zapisimo še tole: številke kažejo, da izumiranje — če kome — bolj grozi Hrvatim in Vojvodincem kot nam. Ali, povedano v nekoliko mešetarskem jeziku, ob katerem se nelagodno zganemo: naše rojevanje in umiranje velja za racionalno, ekonomično, tako rekoč za posnemanja vredno.

ALENKA PUHARJEVA

Odkritje s 3000 letno zamudo

Zdravilna vrednost ginsenga je dokazana

Danes vsi vedo, da ni čudežnih zdravil in da je bila panacea samo mit o korenu lečenu. Vendar pa lahko danes vzamemo tableto, ki ublaži splošen pritisk industrializiranega okolja na naš organizem, ublaži utrujenost, poveča naše intelektualne in fizične zmogljivosti, pospeši presnavljanje, skratka, tableto, ki spodbuja naše življenjske upe. Ta novi farmacevtski proizvod, ki bo kmalu na evropskem tržišču, prihaja k nam z dva ali tritisočletno zamudo. Gre za ginseng, zdravilno sredstvo, ki je podlaga vse tradicionalne medicine in ki ga je moderna medicina na Zahodu šele začela z največjim začudenjem odkrivati.

Se pred nekaj leti so govorjenje o zdravilnih lastnostih ginsenga uvrščali med znanstveno domišljijo ali med šarlatanstvo. Danes pa so številni poizkusi dokazali zdravilne vrednosti ginsenga. Pharmatron S.A. (Lugano, Švica), švicarska farmacevtska družba, je odkrila metodo, po kateri je mogoče na industrijski ravni pridobivati iz te kitajske rastline zdravilne elemente. Pharmatron je v Južni Koreji na nekaj sto hektarjih začel gojiti to čudežno rastlino, ki jo Kitajci označujejo z dvema ideogramoma, ki pomenita »človek« in »rastlina«. V Franciji so v laboratorijih Valda začeli serijo poskusov.

Na Kitajskem, v Tibetu, Indiji, Indokini in na Japonskem so že pred dva ali tri tisoč leti uporabljali ginseng v raznih obli-

kah (čaj, tinktura, vino, tablete, mazilo) proti utrujenosti, glavobolu, impotenci, izgubi spomina in starostnim težavam. Vse te lastnosti ginsenga so zdaj potrdili poizkusi, ki so jih opravili v ZSSR, Romuniji, Bolgariji, Švici in na Japonskem, v najnovejšem času pa tudi v Franciji. Dolgi pohod ginsenga proti Evropi se je začel že z Marcom Polom leta 1274. Beneški popotnik je opisal lastnosti ginsenga, toda ni vedel, da je vzorec te rastline prinesel s seboj s kitajskimi spageti. Ginseng so leta 1910 prvi prinesli v Evropo nizozemski trgovci.

Znanstveno pa so se začeli z ginsengom ukvarjati šele pred dvajsetimi leti. Znanstvene raziskave so najprej začeli v ZSSR, kjer uspeva divji ginseng v vzhodnih območjih pokrajinah in kjer so ga nekatera azijska ljudstva že dolgo uporabljala.

Prvi se je začel s temi poizkusi ukvarjati profesor I. I. Brekhman, direktor inštituta za biološko aktivne substance pri akademiji znanosti v Vladivostoku. Rezultati teh poskusov, ki so jih potrdile tudi izkušnje drugih znanstvenih raziskovalcev, obetajo

ginsengu lepo prihodnost.

Prvi poskusi, ki jih je profesor Brekhman opravil z mišmi in s podganami, so pokazali, da izvleček ginsenga povečuje sposobnosti za življenje in zmoglost, da se te živali prilagodijo različnim vplivom moderne okolja na organizem.

Profesor Brekhman in njegovi sodelavci so tudi dokazali, da ginseng povečuje delovanje možganskih celic. Miši in podgane, ki so jim vbrizgali ginseng, so hitreje doumlele celotivo zapletenost labirinta. Treba je bilo poskusiti le na ljudeh... To je storil znameniti sovjetski gerontolog (raziskovalec starostnih pojavov) in profesor pri ljudeh M. A. Medvedjev. Za poizkus je izbral dve skupini vojakov (od 22 do 33 let), izurjenih v oddajanju šifriranih poročil. Ena skupina je zaužila izvleček ginsenga, drugega pa ni. Druga skupina je zaužila isto količino alkohola, brez ginsengovega izvlečka. Potem je vsakdo od njih dobil dolgo šifrirano poročilo, ki ga je bilo treba kar najhitreje oddati.

Znano je, da se po treh ali štirih mi-

nutih oddajanja signalov, ki nimajo nobenega razumljivega smisla, število napak naglo večja. Poizkus je hotel ugotoviti tako hitrost oddajanja kakor število napak. Medvedjev je ugotovil naslednje: tisti, ki so dobili dozo ginsenga, so oddajali za spoznanje hitreje od tistih, ki ga niso prejeli in ki so popili samo alkohol. Toda vojaki, ki so dobili ginseng, so po treh minutah oddajanja šifriranega poročila napravili polovico manj napak od tistih, ki ginsenga niso dobili. Učinek je bil še bolj izrazit, ko se je oddajal po enournem počitku nadeljevala. Telegrafisti, ki niso dobili ginsenga, so po odmoru delali še več napak kot prej (28 odstotkov več), tisti, ki so prejeli ginseng, pa so delali še manj napak kot pred odmorom.

Vendar ginseng, ki ga je mogoče primerjati s kemičnimi poživili za živčni sistem, ni dražilo. Ne povzroča nespečnosti, ne razburjenja, ne nihanja v razpoloženju. V nasprotju z večino stimulantnih sredstev, ki jih proizvaja moderna farmacija, ginseng nekaj ur ali nekaj dni potem, ko neha delovati, ne povzroča ne utrujenosti, niti ne zmanjšuje delovne sposobnosti.

Vrsta poizkusov je pokazala, da je ginseng učinkovit tudi v zdravljenju motenj, ki nastanejo zaradi stresa (človekovo okolje moderne dobe, hrup, zastrupljeno ozračje, živčna napetost itd.). Stress je mogoče povzročiti pri živalih s popolno imobilizacijo. To je klasična metoda. Posledice so različne: čir na želodcu, skrajna živčna napetost, obolenje ožilja itd. Če podgano imobilizirajo za en dan, se že pokaže večje izločanje notranjih prsnih žlez in žlez ščitnice, temu pa sledi bolj celovite blokiranje

ne spremembe v organizmu. Če podlagam pred imobilizacijo vbrizgajo ginseng, se ti patološki učinki imobilizacije zakasnjajo. Ginseng torej nudi učinkovito zaščito proti boleznim, ki jih prinaša način življenja moderne dobe.

● Skrajna napetost: ginseng na splošno zmanjša napetost arterij, če je leta previsoka. Če pa je napetost prenizka, pripomore k normalizaciji pritiska.

● Hiperglikemija: ginseng zmanjša količino sladkorja v krvi, če je ta prevelika. ● Prehitro staranje: če živalim vse življenje dajejo ginseng, se njihova življenjska doba občutno podaljša. To podaljšanje življenjske dobe je tem večje, čim bolj je na postarjanje vplivalo okolje.

● Živčne in mentalne bolezni: izkušnje na tem področju so še omejene. Toda dr. A. D. Turova iz Vladivostoka in dr. V. Petkov iz Sofije sta dosegla ugodne rezultate pri zdravljenju centralnega živčnega sistema in depresije. V nekaterih primerih so dosegli tudi izboljšanje spolnih sposobnosti. (Pri nekaterih mentalnih obolenjih so ustavili zdravljenje, ker so po zdravljenju z ginsengom opazili pri bolnikih pretirano spolno razdraženost.)

Laboratorij Valda v Franciji so v spoznanju s Pharmatronom pripravili tableto, za zdaj imenovano VA 37 (Géiatric). Prve poskuse z njo je opravil profesor J. Savel, član farmacevtske fakultete v Parizu.

VA 37 vsebuje 40 mg suhega izvlečka ginsenga, vitamine A, B, C, D, in E, bakrov sulfat, cinkov oksid, sulfate potasija in magnezija, železove sulfate in fosfate.

ALEXANDRE DOROZYNSKI

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

PRIMORSKI NOGOMETAŠI V SLOVENSKIH LIGAH

Tudi Tolminci končno zmagali

V primorskih derbijih domačini osvojili le točko

Z vodečim neodločeno

Najpomembnejši tekmi sedmega kola v slovenski ligi sta bili v Kopru in Trbovljah. V Kopru je nastopila Slavija, ki je nepriznana, da tri kola na prvem mestu. Slavija je morda najstarejša ekipa v slovenski ligi. V njej sta naš rojak Mozeč in Knežević, ki prava veterana, pa tudi več drugih je že precej v letih. Vse to pa so izkušeni igralci, ki znajo igrati nogomet. Žal za bodočnost nimajo večje perspektive. Že nekaj let komaj zberejo zadostno število igralcev (lani je moral enkrat vratar Mozeč igrati celo na levem krilu) tako da se starejši skoraj ne smejo posloviti. Klubske funkcije lahko prestopijo na prste, pa tudi obisk gledalcev je v večah zelo skromen. Kakšno protislovje! Pomislimo samo, kaj bi dali na Gorškem, če bi se imeli predstavnika v slovenski ligi in kaj šele vodečega na lestvici.

Sicer se pa povrnimo k nedeljski tekmi. Po neodločenem prvem polčasu je Koper v drugem dvakrat povedel z zadetkom Dobrina in Morata. Obakrat pa so Vevčani izenačili po napakah v koprski o-

brambi, drugič celo dve minuti pred koncem. Kljub temu je tudi neodločen izid soliden rezultat. V trboveljskem derbiju je drugouvrščen Slovan doživel drugi poraz oziroma drugo katastrofo. Poraz 0:5 seveda za Slovan ni niti malo časten, vendar so taki nasprotujoči si rezultati oziroma nihanje v formi zanj že značilni.

Izolčani so potem, ko smo že upali da so prebrodili krizo, ponovno zadržali. V tekmi z Ljubljano so bili sicer v prvem polčasu enakovredni nasprotniki in imeli tudi idealno priliko za gol, vendar so po odmoru povsem odpovedali in izgubili kar 3:0.

Na lestvici ima Slavija še točko prednosti pred Rudarjem, Ključevcem in Slovanom, ki so doslej zbrali devet točk. Koper je z osmi točkami peti, Izola pa zopet prednjači. V osmem kolu se bo Koper spoprijel s Kovinarjem v Mariboru. Izola pa doma z Aluminijem.

Trojka favoritov prvič skupaj

Tudi v šestem kolu zahodne cone lige so novogoriška Vozila ohranila dve točki naskoka pred Litijo. Prvič pa se je znašla skupaj

trojka najresnejših in bržkone tudi edinih kandidatov za prvo mesto: Vozila, Litija in Triglav. Najlepšo zmago je dosegla Litija ki je s 3:0 premagala tacensko Savo na svojem igrišču. Nič manj uspešna nista bila ostala dva, saj sta zmagala v gosteh, čeprav tesno. Triglav je slavil v Trzinu, kjer so domačini izgubili že tretjo tekmo, medtem ko so Vozila v Dekanih zabeležila že peto zaporedno zmago. Odločni gol je padel že v 22. minuti (strelec Lešan), saj se potem ni več spremenil rezultat. Jadren je posebno v drugem polčasu skušal izenačiti, vendar tega ni zmozel, čeprav so Vozila igrala brez izključenega Gorjana. V kritičnih trenutkih je bil najbolj izkazan novogoriški vratar Vuk.

V Mirnu brez zmagovalca

V tekmi med Adrio in Taborom sta se pomerili moštvi, ki sta prej dvakrat zaporedoma izgubili. Le v primeru neodločenega rezultata bi se obe moštvi znebili zaporedja porazov in ponovno prišli k sebi. Tako je tudi bilo. Derbi se je zaključil brez zmagovalca, s čimer sta obe ekipi lahko zadovoljni. Tabor se lahko veseli, ker je igral v gosteh, Adria pa zato, ker ji je po slabih igri v vodstvu Tabora v 60. minuti (strelec Živič), že zelo slabo kazalo. Mirneci so začeli tekmo spet oslabilje, vendar tudi brez volje, kot da ne bi mogli prekiniti slabih rezultatov. Tako so bili v tem delu boljše Sežanci, ki imajo solidnejši del moštva v napadu s hitrimi igralci. Nekajkrat je dobro posredoval Bači, ki je bil po štirih tekmah spet v vrstah Adrie, enkrat pa ga je rešila tudi vratnica. Šele po prejetem голу se je Adria malo bolj potrudila in nepriznava, da je čez osem minut preko Černetca izenačila. Tudi potem je bila pobuda na domači strani, kljub temu pa bi v zadnji minuti obe moštvi lahko spremenili rezultat. Najprej Bežek ni zadel žoge iz neposredne bližine vrat Adrie, takoj za tem pa je po desnem krilu prodiral Saksida, vendar je slabo streljal, čeprav bi lahko poel tudi na sredino, kjer je bil v ugodnem položaju Beč.

Z obema Savama enako

Srečanje ajdovskega Primorja z drugo Savo, iz Krauja, se je končalo z enakim rezultatom kot s tacensko Savo: 2:2. Tudi goli so padli enako. Najprej je vodilo Primorje po голу Batagelja, nato je bilo 2:1 za Savo, končno pa je Blažič izenačil. Sedem pa je uspeh s Kranjčani večji kot s Tacenci, saj so prvi močnejši od drugih.

Tolminci vendar zmagali

V šestem kolu je končno tudi Tolmin (kot zadnje primorsko moštvo) dosegel popoln uspeh, vendar je tudi z Unjnarjem zmagal z največjo zmago. Vrhunčani so kar dvakrat vodili, posebno nevarno pa je bilo ako so prišli po izenačenju Čeglna drugič v vodstvo (v 68. minuti). K sreči tokrat to ni bilo usodno in Lešan je že čez štiri minute izenačil. Kanalar pa pet minut pred koncem zmagovito poslal žogo v mrežo.

Primorje — Tabor 0:3 b.b.

Pred dnevi je zasedala tekmovalna komisija NZS, ki je med drugim ugodno rešila protest Tabora zaradi tekme s Primorjem, v kateri so sicer zmagali Ajdovci s 4:3. Ker eden od igralcev Primorja ni imel veljavnega zdravniškega pregleda, je Primorje za zeleno mizo izgubilo s 3:0. Izkušnje drugih klubov, ki so že na tak način izgubili točke, kot kaže, niso izučile še vseh.

Tako se je Primorje, kljub temu, da je začelo spet solidno igrati, znašlo na zadnjem mestu s samo tremi točkami in slabšo razliko v golih kot Tolmin. Tabor pa je s sedmimi točkami četrty pred Jadranom in kranjsko Savo. Sedma je Adria, ki premore dve točki manj.

V sedmem kolu bodo mikavna srečanja v Novi Gorici med Vozili in Tolminom, v Ajdovčini med Primorjem in Litijo ter v Sežani med Taborom in Trzinom. Adria gostuje v Tacnu, Jadran pa v Kranju pri Triglavu.

B. P.



SPDT je pričelo v četrtek sezono letošnjih predavanj s prikazom barvnih filmov s Krka in Velebita



13. SŠI: kvalifikacijska tekma med Bregom in tabornicami

ŠPORT NA ZNAMKAH

VELIKA BRITANIJA

Gledano s filatelističnega vidika je Velika Britanija čudna dežela. Zakon namreč pravi, da mora biti na vseh znamkah upodobljen vladar, ne glede na temo ali motiv, ki ga znamka prikazuje. Tako lahko vidimo kraljičino glavo nad atomskim reaktorjem, nad sodobnimi prevoznimi sredstvi, nad rožami.

Znak s športno tematiko je Velika Britanija izdala kar malo. Prva serija je izšla šele leta 1948 ob priliki prvih modernih olimpijskih iger, druga pa leta 1966, ko je bilo v Londonu na sporedu finalno kolo za nogometni pokal Rimet. O tem smo že poročali v naši rubriki z dne 2. 9.

Vsi se spomnimo, kako je leta 1967 Sir Francis Chichester na jadralni Gipsy — Moth IV. preplul ves svet. Znamka za 1/9 p. izdala istega leta, nam prikazuje vedno jedrnce na cilju.

Športni podvigi samotarjev so vedno zbuvali v Veliki Britaniji veliko zanimanje, ki celo presega zanimanje za množične ali ekipe športne. Leta 1919 sta podala Alcock in Brown prvi preletela Severni Atlantiki ocean od St. Johnsa (Nova Fundlandija) do Clifdena (Irsko), a Keith Ross in Smith sta istega leta prvi preletela razdaljo London — Darwin (Avstralija). Dve znamki, ki sta izšli leta 1969 nam prikazujeta pilote in pa stara letala. Leta 1971 smo proslavljali sto-



Prva športna serija Otoka Man (50-letna slavna motociklistična dirka)



Olimpijska znamka Velike Britanije (leto 1948) ter edina športna znamka Irške (50-letnica atletske zveze)

letnico ustanovitve rugbyjske športne zveze. Znamka za 9 p. nam prikazuje akcijo iz igre, ki je v Veliki Britaniji zelo razvita.

6. maja letos so izšli tri znamke, ki prikazujejo tekmo v kriketu. Ta šport je v južni Evropi skorajda neznan, zelo je pa priljubljen predvsem v Veliki Britaniji in na Irskem. Prvenstvo traja od začetka junija pa do septembra in je razdeljeno v višjo in nižjo skupino. V višji skupini sta najbolj zagriženi tekmi med amaterji in profesionalci in pa tekma med tradicionalnimi nasprotnikoma, to je ekipama iz cambriske in oxfordске univerze. Do konca prejšnjega stoletja so se s tem športom ukvarjali le amaterji, sedaj je pa to postalo le-mo-gotič: večkrat se namreč zgodi, da trajna srečanje (z raznimi odločitvami, seveda) tudi po tri dni. In zanimivo je pri tem, da s srečanja vedno obiskujejo številni gledalci, ki navdušeno navijajo. Kaj takega bi bilo pri nas nepojmljivo, saj držijo naši navijači na tek-mah največ po nekaj ur. Ekipa je sestavljena iz enajstih igralcev. Branilec mora s palico, ki je podobna bežolski, braniti svoja vrata, v katera skuša streljati nasprotnikov napadelec. Ostali igralci imajo pa vlogo branilcev. Če branilec dovoli nasprotniku, da ta zadene njegova vrata, mora iz igre in na njegovo mesto stopi eden od preostalih desetih igralcev. Pravila siso tu zelo grobo prikazali. Ta šport moramo predvsem poznati, da ga moremo vsiljiviti.

Druga filatelistična posebnost Velike Britanije je v tem, da vlada priznava filatelistično samostojnost določenim pokrajnam. To samostojnost uživa od leta 1969 otoka Jersey in Guernsey ob francoski obali in pa otok Man.

OTOK MAN

Ta otok, ki leži med Veliko Britanijo in Irsko je dobil svojo filatelistično samostojnost šele letos. Do danes so izšle že tri serije. Druga,

SMUČANJE

ZA SEZONO 1973-74

Tudi letos na sporedu vrsta raznih tečajev

Letošnja tekmovalja bodo potekala v znamenju proslav-ljanja 70-letnice obstoja SPDT

Kot vsako leto, se že v jesenskem času prične atletska priprava smučarjev. Predsmučarski trening, za katerega skrbi SPDT je že v teku v raznih telovadnicah v mestu in okolici; pozornost organizatorjev pa je sedaj povsem posvečena vsakoletnemu smučarskemu tečaju.

Tečaj se bo pričel 2. decembra, seveda če bo snega dovolj; prvi cikelus bo obsegal 4 tedenske treninge, tj. 8 ur tečaja. Na razpolago bodo 4 učitelji trbiške smučarske šole, ki bodo poučevali na pobočjih pri Sv. Antonu otroke, začetnike in tiste, ki želijo trenirati prav tam; učenjski smučarji bodo imeli lekcije v Trzinu, vzdolž proge «B». Zbirališče izletnikov in tečajnikov, ki bodo vadili v Trzinu, bo v restavraciji «Nabucco» (nedaleč od križišča za Predele), ki jo sedaj oskrbuje učitelj Nikolačič.

Avtoibusi bodo iz Trsta peljali izletnike mimo Rojana, Barkovlj, Opčin, Proseka, Kriza itd. Društvo bo poskrbelo tudi za smučarje iz drugih vasi, če se bodo tu pravočasno prijavili.

Letos bodo v sklopu 70-letnice ustanovitve SPDT tekmovalja tudi

v teku in sankanju, zato SPDT vabi zainteresirane obeh disciplin, naj se udeležijo izletov; za tekače je predviden tečaj, če bo dovolj prijav. Glede tekaške opreme naj se zainteresirani prijavijo v Ul. Geppa za skupno in cenenejšo naročilo. Kdor se misli udeležiti tekaških tekmovalj v tej sezoni (conske tekme) bo prejel društveno podporo.

Za zaključek še povzetek: prijavite se za tečaj 1973-1974 sprejemajo v Ul. Geppa 9 tudi telefonsko (31-119) samo v uradu Združenja športnih društev, ki je v 1. nadstropju. Plačila pa samo preko Tržaške kreditne banke (Ul. Filzi 10) ali pošte na tek. rač. 11/1214 (Kreditna Banka - SPDT).

Kdor je obiskoval smučarski tečaj že lani bo prejel po pošti vabilo in obrazce za plačila. Predviden je avtobusni abonma za spremljevalce.

Vpisovanje za 1. ciklus tečajev se zaključil 31. oktobra.

sm. -

DRUGE VESTI NA DESETI STRANI

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 14. OKTOBRA 1973

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

15.00 na Proseku
Primorje — Edera15.00 v Bazovici
Zarja — Flamio15.00 v Dolini
Breg — Audax15.00 v Krizu
Vesna — Juventina

3. AMATERSKA LIGA

10.30 na Proseku
Olimpija — Bar Veneto15.00 na Padričah
Primorje — Virtus9.45 v Trstu, stadion «1. maj»
Union — Libertas Prosek

MLADINCI

13.15 na Proseku
Primorje — CGS9.05 pri Sv. Sergiju
Libertas Sv. Sergij — Gaja

NARASČAJNIKI

8.30 v Trstu, stadion «1. maj»
Union — CGS13.15 v Dolini
Breg — Cremcaffé10.00 v Farri
Pro Farra — Juventina

KOLESARSTVO

13.30 v Vicenzi
Nastopa tudi Adria9.30 v Zgoniku
Nastopa tudi Adria

ATLETIKA

13. SŠI
prireja BOR

ODBOJKA

13. SŠI
CLANI20.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor B — Škamperle21.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor A — Bor B22.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Škamperle — Bor A9.00 v Gorici, Dijski dom
prireja SOVODNJE

KOTLANJE

13. SŠI
9.00 na Opčinah
prireja — POLET

NAMIZNI TENIS

Moška C liga
10.00 v Nabežini,
občirnska telovadnica

Sokol — CUS Trst

NAMIZNI TENIS

MOŠKA C LIGA

Nabrežinski Sokol letos dve ligi nižje

Oslabljen nabrežinska ekipa nastopanju v A ligi verjetno ne bi bila dorasla

Danes se prične namiznoteniško prvenstvo moške C lige, kjer bo naše barve branila ekipa nabrežinskega Sokola. Do odpovedi A in B lige, kjer bi naši igralci imeli pravo nastopati, je prišlo po daljši razpravi med igralci in odborom. Lanskoletna izkušnja med samo elitno državne namiznega tenisa je kljub zadovoljivi končni uvrstitvi prikazala krizo v vrstah naših pingpongšev. Za odličnim Peterlinjem in Košto je zevala večja praznina in nismo mogli bi bilo misliti, da bi vsaj enega teh igralcev lahko enakovredno nadomestili kak domačin.

Poleg tega so se igralci, ki so zrasli v naših vrstah, čutili zapostavljeni, saj jim ni bila dana možnost braniti domače šale. Problem zase pa je bila vključitev tujca (čeprav samo za eno sezono) v ekipo. S tem se nekateri odborniki (kot tudi člani) niso strinjali, kar je povzročilo še večje organizacijske težave v itak težkem društvenem udejstvovanju.

Zato se nam zdi pametna odločitev, da Sokol z izključno svojimi igralci nastopa letos v C ligi brez večjih ambicij, a trdno namenjen boriti se za vsako točko. Skupno z našimi predstavniki bodo nastopale še sledeče ekipe: CUS Trst, S. Michele Trzin, Montedison Porto Marghera, Winterthur Padova in Duomo Vicenza. Favorita skupine bi morala biti CUS in Montedison; za prijetno presenečenje pa lahko poskrbi prav naša ekipa ki se je že večkrat izkazala s presenetljivimi rezultati.

Postava naših fantov bo slonela na Valterju Pertotu in Jusu Fabjanu, poleg njiju pa kot tretji igralec nastopal Robert Milič ali mladi Sanna.

Ze na prvi pogled opazimo torej nekaj novosti. Vrnili se je Fabjan, ki že eno leto ni nastopal in katerega smo prvič ponovno srečali na letošnjih SŠI. Fabjan bo s svojo izkušnostjo in z rednimi treningi gotovo kmalu enakovredno Pertotu, ki je v izredni formi in si je zlasti v A ligi nabral veliko izkušenj, tako da je brez dvoma najboljši mladi pingpongš naše dežele. V ekipi pa smo opazili odsotnost tak Radoviča, kot Ukmarija, ki sta se, kot vse kaže, dokončno poslovila od zelene mize. Res, škoda

PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

Renče vodijo

IZIDI	
Proleter — Hrvatini	0:3
Piran — Branik	3:2
Transport — Komen	0:0
Cesta — Pivka	2:3
Vodice — Brda	3:0
Bilje — Vipava	neodigrano
Renče	so bile proste.

Vesekakor največje presenečenje predstavlja poraz Proleterja na domačem igrišču. Hrvatini so zaigrali kot prerogini in so popolnoma zmedli domačine. Visokemu porazu Proleterja je botrovalo tudi dejstvo, da so domačini s tesnim kritjem najboljšega igralca Črnatiča, ostali brez graditelja igre.

Piran je doma z veliko težavo premagal borbeno ekipo Branika iz Šmarji.

Tudi Transport iz Ilirske Bistrice je po nekaj dobrih igrah v prvih kolidh tokrat razočaral na domačem igrišču.

Komen si je z borbeno igro ustvaril tudi nekaj lepih priložnosti za dosego gola, a jih ni izkoristil.

Vodice so dosegle prvo zmago na domačem igrišču proti tokrat slabim gostom iz Brd.

LESTVICA PO 6. KOLU

Renče	5	5	0	16	6	10
Proleter	6	5	0	16	8	8
Transport	6	3	2	19	8	8
Hrvatini	6	3	1	24	12	7
Piran	5	3	0	25	7	6
Pivka	6	3	0	3	9	17
Bilje	3	2	0	1	9	2
Branik	5	1	2	2	12	3
Cesta	5	2	0	3	16	4
Brda	6	2	0	4	9	17
Vodice	5	1	0	4	8	9
Vipava	5	1	0	4	8	9
Komen	5	0	1	4	3	10

Igor Varl

SPECTATOR:

44. MAFIJA VČERAJ in DANES

Čuvaj je potegnil žaluzijo navzgor, da bi prišel ven, v tem pa je nastala strahotna eksplozija. Dva človeka, peka Tesaura in čuvaja oddaje Canizzaro je eksplozija raznesla. Drugi pek, ki je bil malce ožaljen, je bil ranjen. Eksplozija je bila tako strahotna, da od onih dveh ni ostalo ničesar. Eno izmed koles je odletelo preko strehe garaže in so ga našli na polju 300 metrov daleč. To je bilo samo prvo dejanje.

Medtem ko je preiskava še trajala o tem dogodku je samo petnajst ur kasneje, popoldne 1. julija, šel po svojem polju Francesco Pestifilippo. Posvesto je imel nedaleč od Villalbate, prav tako malo izven Palerma. Zagledal je avtomobil, prav tako guilietto, toda modro, na neki stezi, med limonami in pomarančami. Vrata avta so bila odprta. Slišal je bil že za oni marančami. Vrata avta so bila odprta. Slišal je bil že za oni marančami. Vrata avta so bila odprta. Slišal je bil že za oni marančami.

Ene izmed gum avtomobila je bila prazna. Na zadnjem sedalu je bila dolga železna bomba, v kateri prevažajo tekoči plin. Iz nje je izhajala zlatorumena vrstica, dolga nekaj metrov, njen konec pa je bil malce ožgan. Poročniku je bilo takoj jasno; to je vžigalna vrstica, ki jo so prižigali, a je ugasnila. V

plinski bombi je bil dinamit. Avtomobil naj bi raznesla eksplozija, toda ko so banditi odšli, je vžigalna vrstica slučajno ugasnila.

Omenjena skupina karabinjerjev ni bila strokovno usposobljena, da bi znala ravnati z tako nevarnim dinamitom. Poklicali so strokovnjake iz vojske. Prišel je topniški narednik Nuccio z vojakom. Zelo zlahka in zanesljivo sta izvlekla plinsko bombo, polno dinamita iz avtomobila in jo hotela odnesti. Karabinjerski poročnik Malauza je tedaj začel pregledovati guilietto. Ugotovil je, da je zadnji priljubljen zaklenjen. Vzel je železno palico in hotel na silo odpreti prtljajnik, toda v tem je nastala strahotna eksplozija, še strašnejša od eksplozije pred garažo 15 ur po prejšnji. Ubit je bil poročnik karabinjerjev Malauza in še šest ljudi okrog njega, skupaj sedem.

Karabinjer Salvatore Gatto, ki je bil daleč proč, da bi preprečeval dostop radovednežem mahaje z rdečo zastavo, je bil vržen na tla, toda bil je samo laže ranjen. Pričal je in povedal: «Videl sem rdeč blisk in visok ogenj. Nekaj me je zadelo v rame in vrglo na tla. Nikoli še nisem videl takšne strahote. Eksplozija je raznesla avtomobil na drobne delce. Telesa otirca, podoficirjev in vojakov je razneslo prav tako na drobne kosce. Ostanke smo zbirali ure in ure v premeru 300 metrov. Povsod so bili drobni deli uniform, jermenov, listnic, oznak činov...»

Obe eksploziji s strahotnim učinkom sta bili početje istih zločinov. Samo slučajno sta se pripetili v presledku 15 ur in na dveh različnih krajih. Obe guilietti, bela in modra, bi se morali znajti skupaj v garaži Giuseppea Di Perija. Na poti proti garaži je modri počila guma, pa so jo zato odpeljali na tisto posestvo med limone in pomaranče ter jo pustili tam s prizgano vžigalno vrstico, ki je bila ugasnila. Če bi obe guilietti prišpeli v garažo, kot je bilo v načrtu, bi eksplozija raznesla garažo in vse nad njo. Nad njo pa je stanovanje Giuseppea Di Perija, starega 70 let, ki se ne more gibati in ni šel ven že sedem let. Leta 1956 so mu v nekem mafijško - gangsterskem

obračunu krogle prebile noge. Nad garažo stanuje z družino tudi njegov sin Giovanni. Atentat je bil namenjen njim. Zakaj? Motivov ni lahko pojasniti. Ne zato, ker bi ne bili znani, temveč zato, ker je to neka, mnogo let dolga zgodba, v kateri se dve bandi preganjata in iztrebljata in je bilo do tega strahotnega pokola že najmanj 18 mrtvih. Morali bi navesti nešteto imen, datumov in razpletih strahotno krvavi klobčič, v katerem se mešajo gangsterski elementi tako sicilijanske kot ameriške mafije. Poskušali bomo vse povedati čim bolj sežeto.

Nedvomno gre za mafijo. V preteklosti je mafija vladala nad Sicilijo in terorizirala pretežno veleposelske in vasi, toda bila je enotna pod enim samim vodstvom in ni bilo spopadov med raznimi strujami ali vrstami mafije. V novejšem času se je mafija urbanizirala, deluje čedalje bolj v mestih in okrog njih, ni pa več čisto enotna, ima več skupin, te pa se med seboj iztrebljajo. Razne mafije v Palermu se bore za nekaj velikim monopolom.

Zelo pomemben in donosen je monopol nad sadnjem in zelenjavo. Mafija kontrolira proizvodnjo in tržišče pomaranč, limon in drugega sadja in zelenjave. Od nje je odvisno, ali bodo sadovnjaki ostali nepoškodovani ali pa jih bodo posekali, da pa bi tega ne bilo, je za to treba mafiji drago plačati. Mafija določa, oziroma dopušča ali pa ne dopušča, ali bodo tone sadja in zelenjave prišle na tržišče v Palermu. Veletrgovci izvažajo na tržišče Italije in sveta pod terorjem ali pa v dogovoru z mafijo. Mafija določa cene in jemlje velik odstotek. Kdor ne plača — temu gre glava.

Pogosto omenjajo mafija dei giardini (mafije vrtov). Le-te se bore za posamezna območja okrog Palerma in druga druga hoče izriniti od tod, ne da bi pri tem izbirala sredstva. Toda to je samo eden izmed vzrokov boja. Mafija ima kontrolno nad vodo. Ona odloča, ali bodo gradili vodovod za Palermo ali ne. V Palermu ni moč prodati niti kilograma mesa, da bi pri tem ne imela ta ali druga mafija svojega deleža. Mafija kontrolira

tudi promet, na primer, podjetje avto-taksijev, avtobusov itd. Poseben business raznih mafij je v tihotapstvu, še posebej donosno pa je tihotapstvo inozemskih cigaret (iz Tanagera itd.). Ničesar se v Palermu ne dogaja, kadar se obrača denar, bodisi da

